

I/S Blichersvej
v/Jacob Jensen og Thomas Børresen
Blichersvej 10
4863 Eskilstrup

FØLGEBREV TIL MILJØGODKENDELSE

26. OKTOBER 2015

Guldborgsund Kommune har d. 9. marts 2015 modtaget ansøgning fra I/S Blichersvej v/Jacob Jensen og Thomas Børresen om udvidelse af dyreholdet på Blichersvej 10, 4863 Eskilstrup.

Der er ansøgt om følgende på landbrugsbedriften:

- udvidelse af svineproduktionen fra 930 årssøer med smågrise, til 1.150 årssøer, 600 polte (31-107 kg) samt 4.000 smågrise (7,1 til 9 kg), svarende til en udvidelse fra 210,83 DE til 277,71 DE. Udvidelsen foregår hovedsagligt i de eksisterende stalde. Dog ønskes der opsat 1-2 klimacontainerre/pavillioner til de helt små grise. Containerne er ca. 3x12 meter.

Ansøgningen er fremsendt via Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem, husdyrgodkendelse.dk og har skema nr. 63.262. Det er version nr. 3 fra den 29. marts 2015, som har dannet grundlag for miljøgodkendelsen.

Afgørelse

I henhold til § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug har Guldborgsund Kommune besluttet at meddele miljøgodkendelse til det ansøgte. Vilkårene og de grundlæggende vurderinger fremgår af vedlagte miljøgodkendelse.

GULDBORGSUND KOMMUNE

CENTER FOR TEKNIK & MILJØ
MILJØ
PARKVEJ 37
4800 NYKØBING F.
WWW.GULDBORGSUND.DK

Offentliggørelse

Afgørelsen offentliggøres den 30. oktober 2015 på kommunens hjemmeside, se www.guldborgsund.dk/borger/teknik og miljø/afgørelser og høringer.

SAGSBEHANDLER:
ULLA ANDERSEN
DIR +45 54732008
UAND@GULDBORGSUND.DK

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet med en frist på 4 uger. Evt. klage skal indsendes elektronisk direkte til Natur- Og Miljøklagenævnet gennem Klageportalen, som findes via www.borger.dk eller www.virk.dk, - søg efter "klageportal".

CVR NR. 29 18 85 99

TELEFONTIDER
MAN – ONS KL. 9.00 – 15.00
TORS KL. 9.00 – 17.00
FRE KL. 9.00 – 12.00

I særlige tilfælde kan der søges om, at blive fritaget for at bruge den digitale klageportal. Kontakt Guldborgsund Kommune, Center for Miljø & Plan hvis du ønsker at søge om ikke at benytte den digitale klageportal. Husk at søge i god tid, så ansøgningen kan nå at blive behandlet inden udløbet af nedenstående klagefrist.

Evt. klage skal være modtaget senest fredag d. 27. november 2015 inden midnat.

Evt. klage har ikke opsættende virkning, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Ønskes sagen afgjort ved domstol, skal retssagen være anlagt inden 6 måneder efter afgørelsen er offentliggjort, eller efter endelig klageafgørelse.

Foruden dig selv kan afgørelsen påklages af enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagen, samt af de institutioner og foreninger, der jf. nedenstående får kopi af afgørelsen.

Hvis Guldborgsund Kommune modtager klager over afgørelsen, vil du blive orienteret herom.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af evt. klage, at klager indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. du betaler klagegebyret med betalingskort i Klageportalen. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Spørgsmål

Har du spørgsmål eller kommentarer, er du velkommen til at kontakte Mette Wolthers eller på tlf. 5473 2006 eller på E-mail mewol@guldborgsund.dk

Med venlig hilsen

Ulla Andersen
Teknisk assistent

Mette Wolthers
Ingeniør

Kopi til:

- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Sjælland, Rolighed 7, 2., 4180 Sorø, via E-mail: sjl@sst.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, via E-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N., via E-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, via E-mail: dnguldborgsund-sager@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, via E-mail: natur@dof.dk
- DOF Storstrøm, v/ formand Michael Thelander, Løjtoftevej 175, 4900 Nakskov, Tlf. 54928346, E-mail: guldborgsund@dof.dk

Kopi til orientering

- Landboforeningen Gefion v/Ann Frost, Fulbyvej 15, 4180 Sorø,

MILJØGODKENDELSE

§ 12 MILJØGODKENDELSE TIL SVINEBESÆTNING PÅ Blichersvej 10, 4863
ESKILSTRUP

Blichersvej 10, 4863 Eskilstrup

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	Resume, vurdering og afgørelse	3
1.1	Baggrund	3
1.2	Datablad	4
1.3	Resume/konklusion	5
1.4	Afgørelse	6
2	VILKÅR FOR MILJØGODKENDELSE	7
2.1	Generelle forhold	7
2.2	Lokalisering og planmæssige forhold	7
2.3	Dyrehold, staldanlæg og drift	7
2.4	Forurening og gener fra husdyrbruget	9
2.5	Gødningsproduktion og -håndtering	10
2.6	Påvirkning fra arealer	11
2.7	Bedst tilgængelig teknik (BAT) og begrænsende foranstaltninger	11
2.8	Alternative løsninger og 0-alternativ	11
2.9	Egenkontrol og dokumentation	11
2.10	Husdyrbrugets ophør	12
2.11	Generelle bemærkninger	12
3	MILJØTEKNISK BESKRIVELSE, BEGRUNDELSE OG VURDERING	15
3.1	Generelle forhold	15
3.2	Lokalisering og planmæssige forhold	15
3.3	Dyrehold, staldanlæg og drift	17
3.4	Forurening og gener fra husdyrbruget	26
3.5	Gødningsproduktion og -håndtering	32
3.6	Påvirkning fra arealer	34
3.7	Bedst tilgængelig teknik (BAT) og begrænsende foranstaltninger	40
3.8	Alternative løsninger og 0-alternativ	47
3.9	Egenkontrol og dokumentation	47
3.10	Husdyrbrugets ophør	49
4	HØRINGER	49
5	SAMLET VURDERING OG KONKLUSION	49
6	BILAG	50

1 RESUME, VURDERING OG AFGØRELSE

1.1 BAGGRUND

Guldborgsund Kommune har d. 9. marts 2015 modtaget ansøgning fra I/S Blichersvej v/Jacob Jensen og Thomas Børresen om udvidelse af dyreholdet på Blichersvej 10, 4863 Eskilstrup med CVR-nr. 30139097 samt bedriftens samlede udbringningsarealer. Ansøgningen er indkommet via det elektroniske ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk, og har skema nr.74771. Det er version 3 af ansøgningsskemaet indsendt 9 marts 2015, der ligger til grund for miljøgodkendelsen.

Ejendommen blev miljøgodkendt første gang den 4. december 2006. Der er på nuværende tidspunkt en gældende miljøgodkendelse på ejendommen, i henhold til kapitel 5 i miljøbeskyttelsesloven.

Der søges om en udvidelse af svineproduktionen fra 930 årssøer med smågrise, til 1.150 årssøer, 600 polte (31-107 kg) samt 4.000 smågrise (7,1 til 9 kg), svarende til en udvidelse fra 210,83 DE til 277,71 DE. Udvidelsen foregår hovedsagligt i de eksisterende stalde. Dog ønskes der opsat 1-2 klimacontainere/pavillioner til de helt små grise. Containerne er ca. 3x12 meter.

Der er søgt om udbringning af husdyrgødning svarende til 182,70 DE på egne og forpagtede arealer, samt afsætning af husdyrgødning til aftalearealer, svarende til 95,00 DE. Der vil blive søgt om § 16- godkendelse til ejendommene der skal modtage husdyrgødning.

1.2 DATABLAD

Titel:	§12 miljøgodkendelse af svineproduktion til bedriften I/S Blichersvej, v/Jacob Jensen og Thomas Børresen, Blichersvej 10, 4863 Eskilstrup
Godkendelsen omfatter:	Svineproduktion svarende til 277,7 DE bestående af 1.150 årssøer, 600 polte (31-107 kg), samt 4.000 smågrise (7,1-9 kg) tilhørende arealer
Dato ikrafttrædelse:	30. oktober 2015
Bedriftens navn og adresse:	I/S Blichersvej, v/Jacob Jensen og Thomas Børresen, Blichersvej 10, 4863 Eskilstrup
CVR-nr. og P-nr.:	30139097, P nr. 1.0129.40.897
CHR-nr.:	16548
Ejendomsnummer:	3760013254
Matr.nr. og ejerlav:	13g m.fl. Skerne By, Gundslev
Bedriftens ejer og ansøger:	I/S Blichersvej, v/Jacob Jensen og Thomas Børresen, Blichersvej 10, 4863 Eskilstrup
Konsulent:	Landboforeningen Gefion v/Ann Frost, Fulbyvej 15, 4180 Sorø, mobil: 21657231, e-mail: af@gefion.dk
Tilsynsmyndighed:	Guldborgsund Kommune, Center for Miljø & Plan, Parkvej 37, 4800 Nykøbing F.
Udkast til afgørelse sendt i høring hos ansøger d.	18.08.15
Nabo/partshøring i perioden d.	02.09.15 – 22.10.15
Godkendelsesdato d.	30.10.15
Godkendelse annonceret d.	30.10.15
Klagefrist udløber d.	27.11.15
Søgsmålsfristen udløber d.	30.04.16
Retsbeskyttelse udløber d.	30.10.23
Revurdering påbegyndes d.	2023

1.3 RESUME/KONKLUSION

Miljøgodkendelsen indeholder en miljøteknisk beskrivelse af produktionen samt kommunens vurderinger og bemærkninger til den miljømæssige påvirkning af naturen, miljøet, landskabet og naboer. I henhold til de gennemførte beregninger i husdyrgodkendelse.dk, kan produktionsudvidelsen gennemføres uden, at beskyttelsesniveauerne udstukket i lovgivningen overskrides. Efter Guldborgsund Kommunes vurdering vil den ansøgte udvidelse af dyreholdet ikke give anledning til væsentlige ændrede forhold for naboerne. I denne vurdering indgår faktorer som lugt, transport, støj, fluer og det samlede visuelle indtryk af ejendommen.

Ved overholdelse af de vilkår, som miljøgodkendelsen er betinget af, er det endvidere Guldborgsund Kommunes vurdering, at de beskyttede naturområder, med tilhørende plante- og dyrearter, der ligger indenfor en radius af 1000 m fra staldanlægget, ikke vil blive væsentligt påvirket som følge af ændringen af dyreholdet og anlægget. Samme vurdering er foretaget med hensyn til udvaskning af næringsstoffer til recipienter og anden mulig påvirkning af følsomme naturområder eller Natura 2000 områder.

Endelig er det Guldborgsund kommunes vurdering, at der er indført BAT i relation til indretning og drift af bedriften i det omfang, at BAT ikke strider mod proportionalitetsprincippet.

Kommunen vurderer således, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til forebyggelse og begrænsning af forurening fra husdyrbrugets anlæg og udbringningsarealer.

Vand- og Natura 2000 planer.

Vand- og Natura 2000 planerne blev vedtaget i december 2011.

Vandplanerne for 2009-2015 er vedtaget i oktober 2014.

Det fremgår af planerne, at kommunerne ikke skal skærpe kravene i husdyrgodkendelser udover de fastlagte beskyttelsesniveauer vedr. næringsstoffer for at opfylde kravene i Vand- og Natura 2000-planerne.

Der skal som hidtil gennemføres en konkret vurdering af de enkelte ansøgninger i forhold til, om de vil kunne påvirke et vandområde eller Natura 2000-område væsentligt.

BAT (bedst tilgængelig teknologi) og IE-direktiv

Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, nr. 1283 af 8. december 2014 omfatter implementering af dele af et IE-direktiv "Direktivet om industrielle emissioner m.v." fra EU. Dette vil blandt andet medføre, at der efter den 7. januar 2014 skal laves nye/supplerende vurderinger af BAT, og yderligere krav til gennemførelse og dokumentation af egenkontroller samt øvrige vurderinger. Dette krav gælder for alle såkaldte IE-husdyrbrug (eks. 210 DE i slagtesvin) uafhængig af godkendelsestidspunktet.

Kommunen har på nuværende tidspunkt ikke mulighed for at implementere de nye krav, da der ikke foreligger de nødvendige retningslinjer og vejledninger.

Det er således muligt, at der vil være behov for supplerende vurderinger/revurderinger af denne godkendelse, når de nye retningslinjer og vejledninger foreligger. De nye vurderinger skal være gennemført indenfor 4 år efter retningslinjerne er vedtaget.

Samlet er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der kan meddeles miljøgodkendelse til den ansøgte udvidelse af husdyrbruget, uden at det medfører væsentlige virkninger på

SIDE 6/50

miljøet eller omkringboende. Dette er naturligvis vurderet på baggrund af, at de givne forudsætninger og vilkår i godkendelsen overholdes.

1.4 AFGØRELSE

Guldborgsund Kommune giver hermed godkendelse til en husdyrproduktion på 277,7 dyreenheder i 1.150 årssøer, 600 polte (31-107 kg), samt 4.000 smågrise (7,1-1,9 kg), på landbrugsejendommen Blichersvej 10, 4863 Eskilstrup, samt udbringning af husdyrgødning på de 131 ha landbrugsjord hørende til bedriften med CVR-nummer 30139097.

Miljøgodkendelsen meddeles i henhold til § 12, stk. 3 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lovbkg. nr. 868 af 3. juli 2015 med senere ændringer (også kaldet husdyrloven). Miljøgodkendelsen er baseret på oplysninger i ansøgningen samt efterfølgende beregninger og supplerende oplysninger givet i sagsforløbet. På baggrund af dette er der givet en række vilkår i miljøgodkendelsen. Hvor intet andet er nævnt træder vilkårene i kraft ved godkendelsens ibrugtagning.

Foruden denne miljøgodkendelse skal der være søgt og meddelt byggetilladelse inden opstillingen af klimacontainerne/pavillionerne må påbegyndes. Det er således ansøgers ansvar at indhente relevante dispensationer og tilladelser efter anden lovgivning

2 VILKÅR FOR MILJØGODKENDELSE

2.1 GENERELLE FORHOLD

1. Bedriften skal placeres, indrettes og drives som oplyst i ansøgningsmaterialet og de stillede vilkår.
2. Alle, der arbejder på bedriften, skal være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen.
3. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet senest 2 år efter, at denne afgørelse er meddelt.
4. Guldborgsund Kommune skal orienteres, når de første søer, polte og smågrise indsættes i stalden, samt når dyreholdet er oppe på det maksimalt tilladte niveau jf. vilkår 6. Orienteringen skal ske senest 14 dage efter at dyrene rent fysisk er indsat i staldene.
5. Guldborgsund Kommune skal orienteres om ændringer i ejerforhold eller ændring af driftsansvarlig. Orienteringen skal ske senest 14 dage efter eventuel ændring.

2.2 LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

2.3 DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

Produktionens omfang

6. Med denne miljøgodkendelse gives der tilladelse til et dyrehold på i alt 277,71DE, svarende til en årsproduktion på 1.150 årssøer, fordelt på 1.200 stipladser (antal dyr på stald), 4.000 smågrise, fordelt på 600 stipladser og 600 polte 31-107 kg, fordelt på 150 stipladser.
7. Ved eventuelle fremtidig ændringer af omregningsfaktorerne fra dyr til DE er det antallet af producerede enheder i de enkelte dyregrupper, og indenfor de givne vægtintervaller, der er afgørende for den tilladte produktion.

Staldindretning og drift

8. Produktionen skal ske jævnt over året med staldindretning, sammensætning og fordeling mellem de enkelte staldafsnit som angivet i tabel 2 i den miljøtekniske beskrivelse og vurdering, afsnit 3.3.1. Det fysiske antal dyr i de enkelte staldafsnit må ikke overstige det angivne antal stipladser og tilsvarende for gennemsnitsvægten.

Overbrusning og rengøring

9. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at stier incl. gulv holdes tørre, samt at stalde, ventilation- og fodringsanlæg holdes rene.
10. Det skal til stadighed tilstræbes, at udendørsarealer samt opbevaringsanlæg til foder og husdyrgødning er ryddelige og renholdte. Eventuelle rester af foder eller gødning skal tilføres gyllebeholderne.

Fodring

11. Foderblandingen til samtlige grise skal være tilsat fytase, og der skal gennemføres fasefodring af samtlige grise.

SIDE 8/50

Søer

12. Den totale mængde N ab dyr pr. år beregnet som Kg N ab dyr pr. årso x antallet af årssøer skal være mindre end 24.271 kg N pr. år.

"Kg N ab dyr pr. årso" beregnes ud fra følgende ligning og værdierne i nedenstående tabel, som enkeltvis ikke er bindende:

$((\text{FEso pr. årso} \times \text{gram råprotein pr. FEso})/6250) - 1,98 - (\text{antal fravænnede pr. årso} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,0257)$.

Faktor	Værdi
Antal søer	1.150
Antal fravænnede grise	29,6
Fravænningsvægt, kg	7,1
FEso pr. årso	1.530
Gram råprotein pr. FEso, g	129,90
Kg N ab dyr pr. årso	21,11

13. Den totale mængde P ab dyr pr. år beregnes som P ab dyr pr. årso x antal årssøer skal være mindre end 6.176 kg P pr. år.

"P ab dyr pr. årso" beregnes ud fra følgende ligning og værdierne i nedenstående tabel, som enkeltvis ikke er bindende:

$(\text{FE pr. årso} \times \text{gram fosfor pr. FE})/1000 - 0,58 - (\text{antal fravænnede grise pr. årso} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,006 \text{ kg P pr. kg tilvækst})$.

Faktor	Værdi
Antal søer	1.150
Antal fravænnede grise	29,6
Fravænningsvægt, kg	7,1
FEso pr. årso	1.530
Gram fosfor pr. FEso	4,71
Kg P ab dyr pr. årso	5,37

14. Dokumentation i forbindelse med overholdelse af ovenstående vilkår skal følge regler for type 2 korrektion i gødningsregnskabet. Denne dokumentation kan f.eks. være effektivitets-/produktionskontrol, foderkontrol, ajourførte foderplaner eller lignende. Dokumentationen skal mindst dække en sammenhængende periode på 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar det næste efterfølgende år. Det svarer til en periode på ca. 17 måneder.

15. Der skal føres en logbog eller en produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:
- Antal årssøer
  - Grise pr. årso
  - Fravænningsalder og -vægt
  - Foderforbrug pr. årso
  - Det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. FEso i de anvendte blandinger i henholdsvis drægtigheds- og diegivningsperioden.
  - Det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. FEso i foderblandingerne.
  - N og P ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar, svarende til den periode, der gælder for beregning af type-2 korrektionsfaktoren i gødningsregnskabet.

SIDE 9/50

- Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.
- Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Energi-og vandforbrug

16. Drikkevandssystemerne skal drives og vedligeholdes således, at unødigt spild undgås.
17. Staldventilatorer og andre mekaniske anlæg (mølleri, foderanlæg) skal drives, vedligeholdes og renholdes i henhold til producentens anvisninger, således at unødig støj og el-forbrug undgås. Autoriseret service skal noteres i logbog.

Spildevand

18. Al vand fra vask af stalde, inventar samt foderrekvisitter og lign. skal føres til gyllebeholder eller anden godkendt opsamlingsbeholder.

Affald

19. Dokumentation for korrekt bortskaffelse af farligt affald skal opbevares i 5 år og forevises eller fremsendes til Guldborgsund Kommune efter anmodning.

Råvarer, hjælpestoffer og kemikalier

20. Smøreolier og lignende olieprodukter skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.

2.4 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

Lugt

21. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, hvilket også indebærer at fast gulv skal renholdes for gødningsrester og lignende.
22. Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener, kan kommunen kræve, at der foretages undersøgelse af mulige tiltag for at begrænse lugtgenerne. Evt. udgifter til undersøgelsen påhviler ejer.

Fluer og skadedyr

23. Der skal på ejendommen foretages en effektiv fluebekæmpelse. Bekæmpelsen skal som minimum være i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.
24. Der skal på ejendommen foretages en effektiv rottebekæmpelse, samt en effektiv ren- og vedligeholdelse, der sikrer bedst muligt mod opformering. Bekæmpelsen skal ske i henhold til aftale med autoriseret rottebekæmper, f.eks. via den kommunale ordning.

Transport

25. Transport af dyr, foder og gylle til og fra ejendommen skal som hovedregel ske på hverdage mellem 7.00 og 18.00. Der vil dog kunne ske afvigelser ved udbringning af husdyrgødning, høst eller transport af dyr.

Støj fra anlæg og maskiner

26. Svinebedriftens bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A) må i intet punkt i skel til nabobeboelse overstige nedenfor anførte værdier:

DAG		
Mandag - fredag	Kl. 07.00 - 18.00	55 dB(A) (8 timer)
Lørdag	Kl. 07.00 - 14.00	55 dB(A) (7 timer)
Lørdag	Kl. 14.00 - 18.00	45 dB(A) (4 timer)
Søn- og helligdage	Kl. 07.00 - 18.00	45 dB(A) (8 timer)
AFTEN		
Alle dage	Kl. 18.00 - 22.00	45 dB(A) (1 timer)
NAT		
Alle dage	Kl. 22.00 - 07.00	40 dB(A)* (½ timer)

*Støjniveauets maksimalværdi - målt ved tidsvægtning fast - må ikke overstige 55 dB(A).

Tallene i parentes angiver midlingstiden i den pågældende periode.

27. Såfremt Guldborgsund Kommune finder det nødvendigt, skal ejer for egen regning lade udføre støjmåling og/eller -beregning af støjen fra svinebedriften for at dokumentere, at støjgrænserne er overholdt. Såfremt støjvilkåret er overholdt, kan der højst pålægges ejer at få foretaget en støjmåling og eller -beregning pr. år.
28. Støjmåling og eller -beregning skal udføres af et DANAK akkrediteret firma eller et firma godkendt af Miljøstyrelsen til at udføre "Miljømålinger ekstern støj". Driftsbetingelser og målepunkter skal aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmålinger skal udføres i henhold til Miljøministeriets til enhver tid gældende vejledning om støj, pt. afsnit 7 og 9 i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om ekstern støj fra virksomheder. Målerapporten skal bl.a. udfærdiges ifølge vejledningens afsnit 9.10. Beregninger skal udføres i henhold til vejledning nr. 5/1993 om beregning af ekstern støj fra virksomheder.

Støv fra anlæg og maskiner

29. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener udenfor ejendommens areal.

Lys

30. Ved indretning og drift af husdyrbruget skal det sikres, at naboerne ikke bliver generet af lys fra vinduer, porte køretøjer o.l.

2.5 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDBLING

Gødningstyper og mængder

31. husdyrgødningen skal håndteres som gylle, fra samtlige staldafsnit.

Flydende husdyrgødning

32. Opbevaringskapaciteten for flydende husdyrgødning skal svare til mindst 9 måneders tilførsel.
33. Der skal være fast overdækning på begge gyllebeholdere. Efter endt omrøring og udbringning skal overdækningen lukkes umiddelbart efter. Skader på fast overdækning skal udbedres hurtigst muligt.
34. Der skal anvendes gyllevogn med egen påmonteret pumpe og returløb eller alternativt skal der være etableret læseplads med afløb til pumpeump.
35. Der skal føres en logbog for gyllebeholderen, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på kommunens forlangende.

36. Ved enhver overpumpning mellem gyllebeholdere eller gyllebeholder og -vogn skal der være opsyn med overpumpningen.

Anden organisk gødning

37. Bedriftens arealer må ikke tilføres anden organisk gødning end det i godkendelsen angivne.

2.6 PÅVIRKNING FRA AREALER

Udbringningsarealer, harmoni og aftaler

38. På bedriftens egne arealer, som indgår i denne godkendelse, må der udbringes husdyrgødning produceret indenfor bedriften svarende til 1,39 DE pr. planår (1/8 til 31/7) fordelt på ca. 17.069 kg N og ca.3.949 kg P.
39. Der skal afsættes husdyrgødning til anden ejendom svarende til 95 DE fordelt med 9.341 kg N og 2.376 kg P.
40. Eventuel godkendelse af aftalearealer til afsætning af flydende husdyrgødning skal foreligge inden denne godkendelse udnyttes.
41. Gyldig kontrakt om afsætning af husdyrgødning inkl. kortbilag over udspretningsarealerne skal til enhver tid kunne fremvises eller fremsendes til Guldborgsund Kommune. Kontrakterne skal foreligge når afsætningen af husdyrgødningen sker.

Sædskifter og projektilpasninger

42. På bedriften må der ikke anvendes et svinesædskifte, der har et højere udvaskningsindeks end 88 %, svarende til S8 sædskifte jf. "Standardsædskifter og referencesædskifter, Miljøministeriet, Miljøstyrelsen dateret 8. februar 2012".

2.7 BEDST TILGÆNGELIG TEKNIK (BAT) OG BEGRÆSENDE FORANSTALTNINGER

2.8 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV

2.9 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

43. Nedenfor præciseres hvilken type af dokumentation, bedriften skal præstere. Denne dokumentation skal opbevares i mindst 5 år. Kommunen skal ved tilsyn og kontrol have adgang til al den nævnte dokumentation
- Til dokumentation for, at vilkår vedrørende besætningens produktionsniveauer er overholdt skal der opbevares: Produktions-/effektivitetskontroller og/eller kvitteringer for ind- og afsætte dyr, slagteafregninger og andre kvitteringer.
  - Til dokumentation for, at vilkår vedrørende fodring er overholdt kan anvendes: foderanalyser, faktura for indkøbt foder, effektivitetskontrol eller lignende.
  - Til dokumentation for vilkår vedrørende affaldshåndtering er overholdt, skal der opbevares dokumentation for korrekt opbevaring og bortskaffelse.
  - Følgende skal registreres i driftsjournal, der skal opbevares på bedriften:

- Der skal årligt udarbejdes en opgørelse over det foregående års forbrug af elektricitet, vand og diesel. Eventuelle væsentlige udsving i forbruget i forhold til det/de foregående år skal forklares i opgørelsen, og der skal redegøres for gennemførte tiltag til at reducere forbruget. Opgørelsen skal forevises eller fremsendes til Guldborgsund Kommune på anmodning.
- Autoriseret service af staldventilation og andre mekaniske anlæg.
- Til dokumentation for, at vilkår vedr. sædskifter er overholdt skal opbevares gødningsregnskaber og ansøgninger om støtte efter enkeltbetalingsordningen m.v.
- Den ovennævnte dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.

Beredskabsplan

44. Beredskabsplanen, som er godkendt af Guldborgsund Kommune indeholder som minimum:
- Procedure, som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe forurening fra ulykker/uheld og begrænse forureningens udbredelse.
  - Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres, hvornår og hvordan.
  - Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
  - En opgørelse over materiel, der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.
  - Planen skal opdateres jævnligt/årligt eller efter revidering af procedure i forbindelse med uheld.
45. Forurening som følge af driftsuheld, hæværk eller lignende skal hurtigst muligt meddeles til Guldborgsund Kommune og noteres i logbog. Udenfor normal åbningstid kan miljøvagten og/eller beredskabet kontaktes på telefon 114. Uanset kontakt til miljøvagt/beredskab skal Guldborgsund Kommune kontaktes først kommende hverdag efter forureningen.

2.10 HUSDYRBRUGETS OPHØR

46. Ejer skal senest en måned efter, at der er truffet beslutning om lukning af bedriften, indsende en plan til tilsynsmyndigheden (Guldborgsund Kommune), som beskriver de nødvendige foranstaltninger for at undgå fremtidig forureningsfare. Omfang og indhold af planen, samt tidsplan for hvornår foranstaltningerne skal være udført, skal accepteres af tilsynsmyndigheden.
47. Ved husdyrbrugets ophør fjernes tilbageværende husdyrgødning, ejendommen ryddes for affald, døde dyr, spildevand, foder mv.
48. Ejendommens bygninger skal rengøres og (bygning) bringes tilbage til sin oprindelige stand.

2.11 GENERELLE BEMÆRKNINGER

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende love og bekendtgørelser. Dette gælder også, selvom disse regler skulle være skærpede i forhold til denne miljøgodkendelse.

SIDE 13/50

Udover ovenstående vilkår er der en række love, bekendtgørelser, samt kommunale regulativer, som driften og indretningen af husdyrbruget skal være i overensstemmelse med. Listen er ikke fuldstændig, men kun en opremsning af de regler, der erfaringsmæssigt hyppigst bliver overset.

Opmærksomheden henledes specielt på:

- Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, som fastlægger, at enhver ændring af drift og / eller indretning af husdyrbruget, der kan medføre forøget forurening, skal godkendes inden ændringen gennemføres. Det er Guldborgsund Kommune, der er godkendelsesmyndigheden og som afgør, om en ændring er godkendelsespligtig.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, § 33, stk. 3 vil en manglende udnyttelse af hele eller dele af godkendelsen i 3 på hinanden følgende år medføre et varigt bortfald af den ikke udnyttede del. Dvs. hvis dyreholdet ligger under det i denne godkendelse maksimalt tilladte i 3 år, er det ikke tilladt at hæve dyreholdet igen uden fornyet ansøgning og miljøgodkendelse.
-
- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, § 40 stk. 1 følger der med denne miljøgodkendelse 8 års retsbeskyttelse. Dato for retsbeskyttelsens udløb er 2023. Kommunen kan dog ved særlige tilfælde meddele forbud eller påbud før der er forløbet 8 år jf. § 40 stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, § 41 og Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug § 40 skal miljøgodkendelsen revurderes 8 år efter den er meddelt dvs. i 2023 og derefter mindst hvert 10. år.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, § 11/12 må landbrugsdriften på ejendommen ikke udvides eller ændres bygningsmæssigt eller driftsmæssigt, før en sådan er anmeldt og godkendt af tilsynsmyndigheden. Der er således meddeleligt om ønskede ændringer/udvidelser, og det er kommunen der vurderer, om det ansøgte udløser krav om tillæg til godkendelsen. Dette gælder også ændringer på ejerforhold og driftsansvarlig.
- Jf. bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1283 af 11.12.2014 § 25 skal ændringer i udbringningsarealerne (såvel ejede, forpagtede og aftale arealer) anmeldes til og godkendes af Guldborgsund Kommune.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug § 39, kan tilsynsmyndigheden påbyde afhjælpende foranstaltninger, hvis produktionen/driften medfører væsentlig mere forurening end forudsat ved meddelelse af denne godkendelse. Kan ulemperne ikke afhjælpes, kan tilsynsmyndigheden nedlægge forbud mod drift af virksomheden eller aktiviteten.
- Bekendtgørelse nr. 594 af 04.05.2015 om erhvervmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.'s krav omkring opbevaring og anvendelse af husdyrgødning.
- Kravet om kontrol af gyllebeholder jf. bekendtgørelse nr. 1322 af 14.12.2012.
- Guldborgsund Kommunes affaldsregulativer, som bl.a. forbyder private at afbrænde affald, samt sætter en række krav til opbevaring og bortskaffelse af farligt affald herunder medicinaffald.
- Bekendtgørelse om opbevaring af døde produktionsdyr nr. 558 af 01.06.2011.
- Bekendtgørelse nr. 1321 af 21.12.2011 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines.

SIDE 14/50

- Bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække i planperioden 2015/2016, pt. bekendtgørelse nr. 929 af 29.07.2015 med senere ændringer.
- Bekendtgørelse nr. 1598 af 18.12.2014 om påfyldning og vask m.v. af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler.
- Øvrige relevante godkendelser/dispensationer/tilladelser i forhold til anden lovgivning som ex. Byggeloven, Planloven, Slambekendtgørelsen og lign. skal søges separat.

Guldborgsund Kommune
Center for Miljø og Plan

Mette Wolthers
Teknikum ingeniør

Ulla Andersen
Teknisk assistent

3 MILJØTEKNISK BESKRIVELSE, BEGRUNDELSE OG VURDERING

3.1 GENERELLE FORHOLD

Godkendelsen omfatter landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Blichersvej 10, 4863 Eskilstrup ejet af I/S Blichersvej v/Thomas Børresen og Jacob Jensen. Til ejendommen er der tilknyttet en husdyrproduktion med CHR-nr.16548, og ejendommen drives af I/S Blichersvej v/Thomas Børresen og Jacob Jensen under CVR. 30139097, hvor både husdyrbruget og arealerne indgår.

Under generelle forhold er der sat vilkår om, at bedriften skal indrettes og drives, som oplyst i ansøgningsmaterialet og at alle, der er ansatte på bedriften skal være bekendt med vilkårene i godkendelsen. Yderligere er det præciseret, at godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 2 år fra meddelelsen.

For at lette tilsynet med, om godkendelsen udnyttes indenfor tidsfristen, er der yderligere indsat et vilkår om, at Guldborgsund Kommune skal underrettes, når de første dyr indsættes i stalden, samt når dyreholdet er oppe på det maksimalt tilladte niveau.

Endvidere er der sat vilkår, som sikrer, at Guldborgsund Kommune altid bliver orienteret om ændringer i ejerforhold og/eller ændringer af driftsansvarlig samt ved ophør af husdyrproduktionen.

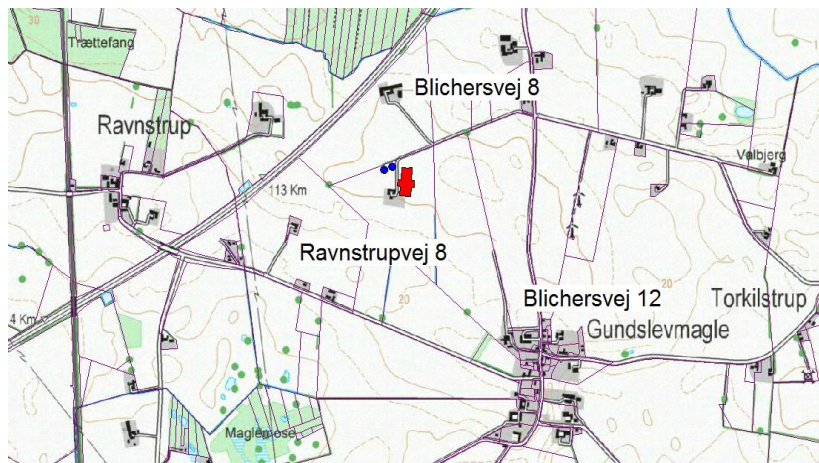
Begrundelsen for disse vilkår er, at det er kommunen der skal vurdere, om det anmeldte udløser krav om tillæg til miljøgodkendelsen, og evt. behov for særlige tiltag i forbindelse med ophør af produktion.

3.2 LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

3.2.1 Afstandskrav og lokalisering

Husdyrbrugets anlæg er placeret i landzone, med ca. 390 meter til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt (Ravnstrupvej 8), der ligger syd-vest for anlægget. Ca. 250 meter fra anlægget findes den nærmeste nabobeboelse med landbrugspligt (Blichersvej 8). Nærmeste område, der er at betragte som en samlet bebyggelse er Gundslevmagle, der er beliggende ca.750 meter syd-øst for ejendommens anlæg. Det er ejendommen Blichersvej 12 der er udgangspunkt for nærmeste samlede bebyggelse. Der er ca. 2.250 meter til byzone område ved Eskilstrup, som er beliggende syd-vest for anlægget, samt 2.250 meter til byzoneområde i Nørre Alslev, som er beliggende nord-vest for anlægget. Der er ca. 1.280 meter til lokalplanlagt område, der er udlagt til det nye Statsfængsel, som er beliggende nord-øst for anlægget.

SIDE 16/50

Kort 1. Beliggenhed i forhold til omkringboende

Anlæggets placering i forhold til afstandskrav jf. Husdyrgodkendelseslovens kap. 2 (§ 6 og 8) er angivet i nedenstående tabel.

Tabel 1. Anlæggets placering ift. afstandskrav

	Afstand fra anlægget	Afstandskrav jf. husdyrloven
Ikke almene vandforsyningsanlæg	600 meter	25 meter
Almene vandforsyningsanlæg	1.450 meter	50 meter
Vandløb (herunder dræn) og søer*	365 meter	15 meter
Offentlig vej og privat fællesvej	115 meter	15 meter
Levnedsmiddelvirksomhed	Mere end 25 m	25 meter
Beboelse på samme ejendom **	30 meter	15 meter
Naboskel	75 meter	30 meter
Nabobeboelse	250 meter	50 meter
Byzone/område udlagt til boligformål		50 meter

*Det er ejers ansvar, at nyanlæg placeres mere end 15 meter fra eksisterende og nye dræn.

**Afstandskravet gælder kun ved etablering af anlæg, og ikke ved ændringer indenfor eksisterende.

Kommunes vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer at alle gældende afstandskrav jf. Kap. 2 i Husdyrloven er overholdt. Der er således ikke meddelt dispensationer i forhold til de generelle afstandskrav, eller opstillet specifikke vilkår i forbindelse hermed. Guldborgsund Kommune vurderer, at der ikke vil forekomme væsentlige gener for omkringboende, ved overholdelse af de meddelte vilkår for lugt, støv, lys og støj, som følge af anlæggets placering og lokalisering i forhold til de generelle afstandskrav.

3.2.2 Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger

Anlægget er beliggende indenfor et område med værdifulde kulturmiljøer (nr.375-42 A-B). Det betyder, at der er en række bevarede gårde i området, der er sårbar overfor bebyggelse, der bryder gårdrækkernes regulære struktur. Klimacointainerne/pavillionerne ønskes opstillet i tilknytning til de eksisterende driftsbygninger. Det er kommunens vurdering at opstillingen vil være af underordnet betydning for kulturmiljøet.

Anlægget er placeret således at alle krav mht. bygge-, beskyttelseslinjer og fredninger overholdes. Anlægget ligger desuden udenfor fortidsmindelinjer, kirkebyggelinjer, kirkeomgivelser, sø- og å-beskyttelseslinjer, strandbeskyttelseslinjer, § 3-beskyttede naturområder, § 7-beskyttede naturområder, skovrejsningsområder, lavbundsarealer og kystnærhedszone.

Kommunes vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at opstillingen af klimacontainerne/pavillionerne er af underordnet betydning for kulturmiljøet.

3.2.3 Udformning af anlæg og placering i landskabet

Området husdyrbruget ligger i, er domineret af landbrugsdrift, spredt bebyggelse og spredt beplantning.

Anlæggets bygninger fremtræder som en samlet enhed i landskabet i det alle bygninger er opført i tilknytning til hinanden, og således udgør hovedparten af ejendommens bebyggelses- og færdselsarealer en hensigtsmæssig enhed. Se bilag 2.

3.2.4 Landskabelige-, kulturhistoriske-, naturmæssige-, geologiske- og rekreative værdier

Ejendommen er beliggende i et område, som i Kommuneplanen 2013-2025 er udpeget som jordbrugsområde. Dette område er primært forbeholdt jordbrugserhvervene. Samtidig ligger ejendommen udenfor områder karakteriseret som uforstyrrede landskaber.

Udvidelsen foregår hovedsagligt i de eksisterende stalde og opsætningen af 1-2 klimacontainere/pavillioner i forlængelse af det eksisterende staldanlæg.

Kommunens vurdering

Det er kommunens vurdering, at udvidelsen er uden landskabelig betydning, og uden væsentlig betydning for naboerne.

3.3 DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

3.3.1 Produktionsomfang, fleksibilitet og udnyttelse

Den ansøgte produktion er skitseret i nedenstående tabel og på bilag 1: "Sammensætning og fordeling i de enkelte staldafsnit".

Det er denne opdeling, der er forudsætning for ansøgningens lugt- og ammoniakberegninger.

Tabel 2. Sammensætning og fordeling i staldafsnit.

Dyrehold og staldtype	Vægt-/aldersgrænser	Gennemsnitsvægt	Antal årssdyr	Sti-pladser	DE
Løbe og Drægtighedsstald			1.150	800	182,49
Farestald			1.150	400	78,21
Smågrisestald	7,10-9 kg		4.000	600	1,5
Slagtesvin	31-107 kg	76 kg	600	150	15,50
I alt årssøer					
Total					277,71

Beregning af DE er foretaget på baggrund af Bekendtgørelse nr. 594 af 4. maj 2015 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Vilkårene i afsnittet om staldindretning og drift fastlægger det maksimalt tilladte dyrehold på ejendommen. Enhver ændring udover det, der er fastsat i vilkårene, kræver fornyet

godkendelse. Det er dog tilladt, at mindske dyreholdet i forhold til det i vilkårene beskrevne uden ansøgning og godkendelse. Ved en evt. mindskelse af dyreholdet skal opmærksomheden dog henledes på at, efter 3 år med et lavere dyrehold bortfalder retten til at hæve dyreholdet til det i miljøgodkendelsen fastlagte niveau jf. kontinuitetsprincippet.

Der stilles vilkår om, at hvis omregningsfaktorerne fra dyr til dyreenheder ændres, er det den dyreenhedsdefinition, der var gældende på det tidspunkt, hvor godkendelsen blev givet, der skal tages udgangspunkt i. Herved fastholdes den produktion målt i antal producerede dyr, der på tidspunktet for godkendelse kunne forventes.

Endelig er der indsat vilkår om, at produktionen skal ske så jævnt over året som muligt. Med dette vilkår skal det sikres, at der ikke sker væsentlige udsving i lugtemissionen fra bedriften. Der vil naturligvis være små udsving i produktionen over året og sygdom o.l. kan nødvendigvis gøre større udsving i enkelte år, men vilkåret skal forhindre væsentlige tilbagevendende udsving, som kan føre til nabogener.

Kommunes vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer at der ved opfyldelse af de stillede vilkår ikke vil være væsentlige virkninger på omgivelserne i relation til produktionsomfanget.

3.3.2 Staldindretning og drift

Udvidelsen foregår hovedsagligt i de eksisterende stalde. Dog ønskes der opsat 1-2 klimacontainere/pavillioner til de helt små grise.

Sostaldene er indrettet med delvis spaltegulv. Smågrisene går i toklimastalde eller i klimacontainere/pavillioner, med delvis spaltegulv.

Poltene går i stald med delvis spaltegulv.

En oversigt over husdyrbrugets bygninger og andre anlæg fremgår af bilag 2.

Indretning af staldanlæggene og de enkelte staldafsnit er skitseret i foregående afsnit,

Der er stillet vilkår om, at staldindretningen skal svare til det ansøgte.

Vilkåret er stillet for at sikre, at forudsætningerne for beregningerne og vurdering af ammoniak, lugt og næringsstoffer i gødningen svarer til beregningsgrundlaget for miljøgodkendelsen.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at staldindretningen og driften af staldene, gennem overholdelse af de givne vilkår, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af omkringboende eller det omgivende miljø.

3.3.3 Overbrusning og rengøring

Stalde vaskes efter hvert hold grise. Staldene sættes i blød og vaskes og desinficeres.

Der er etableret overbrusning over gødearealet i polte og drægtighedsstaldene. Dette bruges til regulering af grisenes kropstemperatur. Ydermere holder det spalterne rene og kølige. Dyrene gøder hermed hellere på spalterne end på det faste leje.

Der er stillet vilkår om, at der til stadighed skal tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at stier inklusive gulve holdes tørre og rene, samt at stalde, ventilations- og foderanlæg holdes rene. Dette er begrundet i, at beskidte mekaniske anlæg kan medføre

øget energiforbrug og eventuelt øgede lugtgener, hvilket ikke er hensigtsmæssigt. God Staldhygiejne vil være med til at forebygge eventuelle lugtgener og unødigt høj ammoniakfordampning. Til god staldhygiejne hører blandt andet, at stierne holdes rene og tørre. Samtidig forebygger renholdelse af område med foder at skadedyr tiltrækkes og opformeres.

Vilkår om, at rester af foder og/eller husdyrgødning skal tilføres gyllebeholderen skal medvirke til, at der ikke er øget risiko for tiltrækning af skadedyr, eller forurening af området omkring anlægget.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at ved overholdelse af de stillede vilkår til renholdelse og god staldhygiejne vil anlægget ikke medføre væsentlige gener for omkringboende.

3.3.4 Ventilation

Ventilationssystemet er undertrykventilation. Ventilationssystemet reguleres efter den aktuelle belægning. Der udføres jævnlig rengøring (ved hvert holdskifte) og tilsyn af ventilationskanaler og ventilator, herved fjernes snavs m.v. som kan yde modstand og forøge strømforbruget. Der gennemføres regelmæssig kontrol af temperatur- og luftfugtighedsfølernes indstilling og nøjagtighed. Det er oplyst, at der ved strømsvigt og høje temperaturer i stalden er etableret alarm på ventilationssystemet. Nødventilation kan etableres manuelt.

Kommunes vurdering

Guldborgsund kommune vurderer, at staldindretningen og driften af staldene samt ventilationsanlægget, gennem overholdelse af de givne vilkår, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af omkringboende eller det omgivende miljø.

3.3.5 Fodring

Der fremstilles foder af korn fra egen avl, samt indkøbte råvarer. Alt korn og foder opbevares i siloer og i foderlade.

Efter udvidelsen er der et årligt forbrug på ca:

Korn	1.500 tons
Soja	300 tons
Mineral blanding	120 tons
Roepiller	100 tons

Søer

Der er i ansøgningen via skema 74771, version 3 indtastet følgende tilpasninger i relation til fodring af søerne:

129,9 g råprotein/FE

4,71 g fosfor/FE

Fodring i relation til kvælstof

Det er hermed valgt at søerne skal afvige fra de på godkendelsestidspunktet gældende normværdier for indhold af råprotein og foderforbrug. Dette vil have betydning for søernes udskillelse af næringsstoffer. Det valgte niveau indgår som forudsætninger for de følgende beregninger.

SIDE 20/50

Normtallet for råproteinindholdet i sofoder er 133,10 g råprotein/FE ved et foderforbrug på 1530 FE/årsso .

Da de valgte niveauer har betydning for beregningerne, som ligger til grund for vurderingerne i miljøgodkendelsen, er der sat vilkår, som skal sikre overholdelse af de angivne niveauer.

N ab dyr pr. årsso beregnes som følger:

Ligning, kg N ab dyr pr. årsso:

$((1530 \text{ FEso pr. årsso} \times 129,90 \text{ gram råprotein pr. FEso}) / 6250) - 1,98 - (29,6 \text{ fravænnede grise pr. årsso} \times 7,1 \text{ kg} \times 0,0257) = \mathbf{21,11 \text{ Kg/N ab dyr pr. årsso.}}$

Forudsætninger for beregning af ligning:

Faktor	Værdi
Antal søer	1.150
Antal fravænnede grise	29,6
Fravænningsvægt, kg	7,1
FEso pr. årsso	1.530
Gram råprotein pr. FEso, g	129,90
Kg N ab dyr pr. årsso	21,11

Ligningen er beregnet ud fra ovenstående forudsætninger. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårligningen skal samlet set overholdes.

Samlet krav til overholdelse af den maksimale totale mængde N ab dyr for søerne efter udvidelsen beregnes som N ab dyr pr. årsso * antallet af årssøer:

$21,11 \text{ kg N ab dyr pr. årsso} \times 1.150 \text{ årssøer} = \mathbf{24.271,12 \text{ kg N pr. år for søerne.}}$

Fodring i relation til fosfor

Med baggrund i, at kommunen skal stille vilkår til maksimal kg P ab dyr pr. årsso for alle dyr i samme dyregruppe for at fastholde forudsætningerne for vurderingerne i miljøgodkendelsen, beregnes det dyregruppe specifikke krav:

P ab dyr pr. årsso beregnes som følger:

Ligning, kg P ab dyr pr. årsso:

$(1.530 \text{ FE pr. årsso} \times 4,71 \text{ gram fosfor pr. FE}) / 1000 - 0,58 - (29,6 \text{ antal fravænnede grise pr. årsso} \times 7,1 \text{ kg} \times 0,006 \text{ kg P pr. kg tilvækst}) = \mathbf{5,37 \text{ kg P ab dyr pr. årsso.}}$

Faktor	Værdi
Antal søer	1.150
Antal fravænnede grise	29,6
Fravænningsvægt, kg	7,1
FEso pr. årsso	1.530
Gram fosfor pr. FEso	4,55
Kg ab dyr pr. årsso	4,71

Ligningen er beregnet ud fra ovenstående forudsætninger. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårligningen skal samlet set overholdes.

Samlet krav til overholdelse af den maksimale totale mængde P ab dyr for søerne efter udvidelsen beregnes som P ab dyr pr. årsso * antallet af årssøer:

$5,37 \text{ kg P ab dyr pr. årsso} \times 1150 \text{ årssøer} = \mathbf{6.175,50 \text{ kg P pr. år for søerne.}}$

SIDE 21/50

Der er stillet vilkår til maksimalt mængde N og P ab dyr (søer) pr. år, beregnet ud fra de anvendte vilkårs ligninger. Dette er en forudsætning for, at de vurderede niveauer kan overholdes, og at der ikke vil være en større forurening med næringsstoffer end forudsat i miljøgodkendelsen.

Det er ikke fremadrettet (ved ændring af normtal mv.) muligt at kontrollere kg N og P ab dyr i gødningsregnskabet eller i det digitale ansøgningsystem husdyrgodkendelse.dk. Derfor er der med udgangspunkt i Miljøstyrelsens Teknologiblade og vejledninger stillet supplerende vilkår i relation til overholdelse af ovenstående vilkår om maksimale niveauer af N og P i form af vilkår til egenkontrol.

Fodring samlet

Dokumentation for beregningen af N og P ab dyr pr. dyr følge reglerne for type 2 korrektion i gødningsregnskabet. Det vil sige dokumentationen skal mindst dække en sammenhængende periode på 350 dage (i perioden 15. september år 1 (fx 2014) til 15. februar år 3 (fx 2016)). Det skal som hovedregel være i form af effektivitetskontrol og logbog over de anvendte foderblandinger.

Da kg N og P ab dyr ikke kan kontrolleres vil dokumentation af kg N og P ab lager kunne accepteres ved en beregning ud fra totalt foderforbrug, indhold af råprotein og eller fosfor ud fra logbog og opgørelser over indkøbte grise og solgte grise, herunder slagteriafregninger. Fremgår foderets indhold af protein ikke, men er indholdet af kvælstof (N) angivet, så kan foderets indhold af råprotein udregnes ved at gange indholdet af N med 6,25. Såfremt indholdet af råprotein eller fosfor ikke fremgår af medfølgende deklarerationer ved fodring med foderblandinger på basis af egen avl eller indkøbte foderstoffer, skal standardværdierne for gram råprotein eller fosfor pr. foderenhed anvendes. Jf. standardværdierne for svin i Plantedirektoratets vejledning om gødsknings- og harmoniregler. For byg og hvede anvendes analyser for årets høst i det relevante år som angivet i vejledning om gødsknings- og harmoniregler.

Kommunen har valgt at følge denne vejledning, da det vurderes, at den giver et godt grundlag for dokumentation og kontrol af forhold vedrørende fodringen. Der er stillet vilkår i forhold til ovenstående.

Der er stillet vilkår (i relation til egenkontrol) om, at der skal foreligge en logbog eller tilsvarende opgørelse, der dokumenterer fodermængder, foderforbrug og en beregning af N og P ab dyr pr årssø.

Der er ligeledes stillet vilkår om, at der skal føres logbog over blandeforskrifter og indlægsedler/foderoptimeringsudskrift. Disse skal opbevares i minimum 5 år og fremvises på kommunens forlangende. Yderligere skal der minimum være blandeforskrifter for hver 3. måned.

Se i øvrigt afsnit omhandlende BAT for yderligere forhold omkring fodring.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de stillede vilkår til fodring, samt drift af ejendommen som beskrevet, ikke vil ske en væsentlig påvirkning af omgivelserne i relation til fodring af grisene.

3.3.6 Energi- og vandforbrug

Energi

Nedenstående tabel viser det nuværende og det for den ansøgte husdyrproduktions forventede energiforbrug.

Tabel 3. Energiforbrug

Type	Forbrug nudrift	Forbrug Ansøgt drift
Elforbrug	370.000 kWh	460.000 kWh
Fyringsolie, stalde (oliefyr skal fremover supplere varmepumpen)	1.000 Liter	8.000 Liter
Dielsolie til maskiner	Ca. 20-25.000 Liter	Ca. 20-25.000 Liter

Elforbruget er vurderet af ansøger og inkluderer ventilation, opvarmning, foderbehandling, belysning og gyllehåndtering.

Der er stillet vilkår om, at ventilatorer renholdes, drives og vedligeholdes således, at unødigt støj og energiforbrug undgås. De samme forhold gør sig gældende for foderanlæg og staldmekanik, som skal renholdes og serviceres således, at unødigt modstand forhindres og fejl udbedres.

For at holde øje med energiforbruget, er der stillet vilkår i afsnit omhandlende egenkontrol om, at der ved afvigelser i de årlige opgørelser skal gøres tiltag til at finde årsagen til et stigende forbrug og eventuelt gennemføre tiltag for at reducere forbruget.

Med hensyn til hvilke energibesparende tiltag der gennemføres på ejendommen, henvises der til afsnit omhandlende BAT.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at energiforbruget er tidssvarende i forhold til bedriftens produktion. Ved overholdelse af de givne vilkår vurderes det, at produktionen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på omgivelserne.

Vand

Nedenstående tabel viser det nuværende og det for den ansøgte produktion estimerede vandforbrug.

Tabel 4. vandforbrug

Årligt forbrug i husdyrproduktionen	Forbrug nudrift (m3)	Forbrug ansøgt drift (m3)
Drikkevand (incl. spild)*	4.500 m3	Ca. 5.625 m3
Vand til vask af stalde*	320 m3	395 m3
Staldtoilet m.v.	170 m3	170 m3
Vaskevand maskiner	50 m3	50 m3
Samlet vandforbrug (normtal)	5.090 m3	6.240 m3
Vandforbrug oplyst af ansøger	Ca. 6.500 m3	Ca. 8.040 m3

*Drikkevandsforbruget er beregnet af ansøger ud fra Håndbog i svinehold 2007

Ejendommen anvender vand fra Torkilstrup-Lillebrænde vandværk.

Den øgede indvinding af vand på vandværket, som følge af denne udvidelse, vurderes af kommunen at være af en størrelsesorden, så det ikke gør nogen målbar forskel i områdets indvinding.

Der er stillet vilkår om, at der via egenkontrol skal holdes øje med vandforbruget og drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes, således at unødigt spild undgås. Dette er begrundet i, at fornuftig drift og vedligeholdelse skal danne baggrund for, at der ikke opstår forholdsmæssigt øget vandforbrug i form af spild, som kan have negativ indflydelse på opbevaringskapaciteten i gyllebeholderne og større vandforbrug end forudsat i godkendelsen.

Med hensyn til hvilke vandbesparende tiltag der gennemføres på ejendommen, henvises der til afsnit omhandlende BAT.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at vandforbruget er på et fornuftigt niveau i forhold til bedriftens produktion vurderet med udgangspunkt i normal. Ved overholdelse af de givne vilkår og gennemførelse af vandbesparende foranstaltninger på ejendommen vurderes det, at produktionen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på miljøet.

Spildevand, regnvand og vask af maskiner og sprøjteudstyr

Spildevand fra ejendommen omfatter drikkevandsspild, vaskevand fra stalde og vaskeplads. Dette vand indgår i beregning af opbevaringskapaciteten på ejendommen sammen med gylle fra dyrene. For kapacitetsberegningen henvises til afsnit 3.5.2.

Spildevand tilledt gyllebeholder udbringes sammen med husdyrgødningen på markerne.

Det sanitære spildevand ledes til septiktank og videre til recipient.

Nedenstående tabel viser spildevandsmængder.

Tabel 5. Spildevandsmængder

Spildevandstype	m ³ /år for nudrift	m ³ /år for ansøgt drift	Afledes til
Rengøringsvand, drikkevandsspild mv.	320 m ³	395 m ³	Gyllebeholder
Vaskeplads (vask af sprøjteudstyr)	50 m ³	50 m ³	Gyllebeholder

Der er stillet vilkår om, at vand fra vask af stalde, inventar samt foderrekvisitter og lignende skal føres til gyllebeholder eller anden godkendt opsamlingsbeholder. Dette er krævet for at undgå at vand fra vask af ovenstående kan flyde til kloaker eller strømme til andre u hensigtsmæssige steder, hvor det kan forårsage forurening eller uønskede påvirkninger af omgivelserne.

Tagvand ca. 3500 m³ fra de eksisterende bygninger ledes til markdræn. Der vil ikke ske en forøget udledning af tagvand i forbindelse med udvidelsen.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at spildevand, der er omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen kan håndteres i overensstemmelse med denne bekendtgørelsens regler. Ligeledes vurderes det, at den samlede håndtering af spildevand herunder regnvand sker på forsvarlig vis, således at der ikke sker væsentlig påvirkning af omgivelserne som følge heraf.

3.3.7 Affald (døde dyr, fast og olie/kemikalie)

Døde dyr

Døde dyr opbevares på fast areal med kadaverkappe.

Placering af døde dyr fremgår af vedlagte beliggenhedsplan (bilag 2).

Håndtering af døde dyr på ejendommen er omfattet af reglerne i bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr, og det forudsættes, at disse regler bliver fulgt. Reglerne sigter primært mod at undgå smitterisiko fra døde dyr gennem krav vedr. placering og indretning af afhentningspladser.

Olie- og kemikalieaffald

Emballage fra sprøjtemidler og sprøjtemiddelrester opbevares rengjort i maskinhus og bortskaffes via kommunal affaldsordning.

Spildolie opbevares i 200 liters tønder på fast underlag i værksted og bortskaffes til Anesta Oil.

Veterinært affald (kanyler, tomme medicin flasker) opbevares indendørs og bortskaffes via godkendt modtageordning.

Fast affald

Papir, pap og plast opbevares indendørs og bortskaffes til kommunal affaldsordning eller container med tømningsordning.

Tomme spraydåser og Jern/metal opbevares indendørs og bortskaffes via kommunal affaldsordning

Da affald er et meget reguleret område, vurderer Guldborgsund Kommune, at det ikke er nødvendigt at sætte særskilte vilkår om de mest almindelige forekomne affaldstyper. I de generelle bemærkninger efter vilkårene er der således blandt andet henvist til kommunens regulativer, som alle borgere og virksomheder er forpligtiget til at overholde.

Der henvises endvidere til bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr, der overflødiggør vilkår om dette.

Der er sat vilkår om, at korrekt bortskaffelse af ejendommens farlige affald skal kunne dokumenteres f.eks. ved regninger fra godkendte transportører og/eller modtageanlæg. Dokumentation skal opbevares i 5 år.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der på basis af overholdelse af givne vilkår og generelle regulativer ikke vil være problemer med hensyn til håndtering af affald fra ejendommen. Affaldsopbevaring, håndtering og bortskaffelse vurderes ikke at have væsentlig virkning på omgivelserne.

3.3.8 Råvarer og hjælpestoffer (olie og kemikalier)

Olie/dieselolie

Dieselolie opbevares i olietank på 2.500 liter placeret i maskinhuset.

Der er ikke stillet særlige vilkår i forbindelse med opbevaring af fyringsolie/dieselolie, da dette er omfattet af olietanksbekendtgørelsen. Andre olieprodukter opbevares i lukkede beholdere på fast gulv uden afløb i maskinhal (oplyst ved tilsyn i 2014).

Der er sat vilkår om, at øvrige olieprodukter skal opbevares forsvarligt, så der ikke er risiko for forurening af jord, grundvand eller overfladevand. Samtidig bør der etableres mulighed for opsamling af eventuelle spild.

Kemikalier

Kemikalier opbevares i dertil indrettet kemirum.

Medicin opbevares i medicinskab i stalden.

Der er ikke stillet vilkår om påfyldning af marksprøjte, samt vask af sprøjte, idet disse krav fremgår af bekendtgørelse om påfyldning og vask mv. af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler.

Ved eventuelle skylninger i marken skal der naturligvis rettes opmærksomhed på risiko for afløb til overfladevand, hvilket ikke må finde sted.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de generelle regler ikke vil være væsentlig risiko for forurening forårsaget af råvarer og hjælpestoffer.

3.3.9 Driftsforstyrrelser og uheld

Som eksempel på mulige risici og der af følgende driftsforstyrrelser eller uheld på ejendommen, der kan medføre væsentlig forøget forurening i forhold til normal drift, er følgende angivet af ansøger:

Beskrivelse af risici

- Uheld med gylleudslip
- Der vil kunne forekomme strømsvigt i staldanlæggene. Der vil kunne komme fejl i foderblandingerne
- Uheld med olie/kemikalier

Beskrivelse af mulige uheld

- Lækage på pumperør
- Spild ved overpumpning fra tank til gyllevogn
- Gyllevognen vælter
- Strømsvigt slukker ventilation

Beskrivelse af risikominimering

- Pumpning af gylle vil altid være under opsyn
- Gyllebeholder tømmes ca. 1 gang årligt og tjekkes for revner mv.
- Der udføres 10 års gyllebeholderkontrol. Ved strømsvigt er der etableret nødopluk i alle staldafsnittene, og der er automatisk opkald til flere mobiltelefoner.
- Der udarbejdes 1 gang årligt foderplan, for optimering af effektivitet og miljø.
- Olietank er godkendt og kontrolleres jævnligt, og der er lås på tanken.
- Medicin opbevares i aflåst rum.

SIDE 26/50

- Der er udarbejdet en beredskabsplan.
- Ved uheld med gylle eller olie/-kemikalier kontaktes den lokale miljøvagt og der vælges de bedste oprydning-/forebyggelsesforanstaltninger.
- Alle medarbejdere er udstyret med en mobiltelefon, ved et evt. uheld der kan have miljømæssige konsekvenser kontaktes kommunens miljøvagt, eller der ringes 112.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at de beskrevne forholdsregler og tiltag i forbindelse med driftsforstyrrelser og uheld i tilstrækkeligt omfang forholder sig til kritiske situationer. Samtidig hermed er de beskrevne relevante forholdsregler med til at sikre, at der ikke vil være væsentlig påvirkning af omgivelserne som følge af uheld og driftsforstyrrelser.

3.3.10 Biaktiviteter

Der er ingen godkendelsespligtige biaktiviteter på ejendommen.

3.4 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

3.4.1 Ammoniak og natur

Beregningerne foretaget i ansøgningen viser, at husdyrbruget har en samlet meremission af ammoniak til omgivelserne, beregnet som summen af emissionerne fra hhv. stalderne og gødningslagre. Beregningerne er baseret på oplysninger omkring typen af husdyrholdet, indretning af staldanlæggene, fodersammensætningen, brug af teknologier og opbevaring af husdyrgødningen.

Ammoniakemissionen fra stald og lager er vist nedenfor:

Tabel 6. Ammoniakemission

Kilde til emission	Emission, ansøgt drift
Stalde	3.250 kg NH3-N/år
Opbevaringslagre	232 kg NH3-N/år
Samlet ammoniakemission	3.482 kg NH3-N/år
Meremission fra anlæg	671 kg NH3-N/år

Beregningerne foretaget i husdyrgodkendelse.dk viser, at den samlede emission fra anlægget stiger i forhold til den nuværende produktion som følge af udvidelsen af husdyrproduktionen.

Det generelle ammoniakreduktionskrav på 30 % gælder for stalde hvor der gennemføres ændringer eller nyetableringer. Reduktionskravet er vurderet i forhold til referencesystemerne, og beregningerne i husdyrgodkendelse.dk viser, at kravet ved den ansøgte drift overholdes.

I ansøgningsmaterialet er det oplyst, at det generelle krav opfyldes ved anvendelse af følgende tiltag:

Fodring med reduceret mængde råprotein til søerne (se afsnit 3.3.5).

Der kan henvises til de enkelte vilkår i relation til ovenstående, og vurderinger i de senere efterfølgende afsnit omhandlende følsom natur.

Ammoniakfølsom natur

Kategori 1- og 2-natur

Da totalbelastningen på nærmeste kategori 1- og 2-natur er på 0 kg N/ha/år, vurderer kommunen at projektet på Blichersvej 10 ikke påvirker disse naturtyper, og at kravet til disse naturtyper er overholdt.

Endvidere vurderes det, at det på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag ikke kan dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af naturområdet.

Kategori 3-natur

Udvidelse af dyreholdet på Blichersvej 10 må ikke medføre, at tilstanden i de beskyttede naturtyper påvirkes negativt. Dette kan undersøges ved at sammenholde naturtypernes tålegrænse for kvælstof med den beregnede merbelastning med kvælstof fra det ansøgte dyrehold.

Da merbelastningen til de nærmeste kategori 3-beskyttede lokaliteter er beregnet til mellem 0 og 0,1 kg N/ha/år, vurderes det, at der ikke sker en tilstandsændring i disse naturområder og kategori 3-naturområder og skove, der ligger længere væk. Det vurderes derfor, at der ikke skal stilles krav i forhold til disse naturområder.

Natura 2000-områder

Der er en meremission fra stald og lager på 671 kg N/år samt en samlet emission på 3482 kg N/ha/år. I det elektroniske ansøgningssystem er det beregnet, at det udvidede dyrehold medfører en merbelastning af habitatnaturtyperne i Listrup Lyng på 0,0 kg N/ha/år, samt at den totale kvælstofbelastning er 0,0 kg N/ha/år.

Habitatnaturtypen 91D0 skovbevokset tørvemose er en kvælstoffølsom naturtype, idet tålegrænsen er 10-20 kg N/ha/år. Med en baggrundsbelastning på 12 kg N/ha/år er naturtypens nedre tålegrænse overskredet. Da beregninger af henholdsvis merbelastningen og totalbelastningen med kvælstof efter udvidelsen af dyreholdet på Blichersvej 10 er 0,0 kg N/ha/år på området med skovbevokset tørvemose, vurderes det dog, at udvidelsen af husdyrbruget ikke vil forringe området's bevaringsstatus.

Samlet vurderes det, at bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område 175 ikke vil blive negativt påvirket, og dermed at det ansøgte projekt hverken alene eller sammen med andre planer og projekter i området vil påvirke habitatområdet væsentligt.

Samtidigt vurderes det, at det udvidede dyrehold på Blichersvej 10 beliggende udenfor Natura 2000-området *ikke* kræver, at der udarbejdes en egentlig konsekvensvurdering jfr. § 7 i Habitatbekendtgørelsen. Begrundelsen for denne vurdering er, at hverken naturtyper eller arter vurderes at ville blive påvirket.

Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter

Bilag IV-padderne kan blive påvirket ved, at deres yngle- og rastesteder kan ændres som følge af merbelastning med kvælstof fra stald og lager.

Da der ikke er potentielle levesteder for bilag IV-padder indenfor en radius af 300 m omkring Blichersvej, vurderes det, at udvidelsen på ejendommen ikke vil påvirke yngle-rastesteder herfor.

Ved projektet sker der ikke nedrivning af bygninger, rydning af store træer eller lignende aktiviteter, der kan påvirke yngle- og rastesteder for Flagermus. Det vurderes på denne

baggrund, at projektet kan gennemføres uden at beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for arter af Flagermus.

3.4.2 Lugt

Den primære kilde til lugt fra dyrehold er staldventilation, og vurderinger af lugt i forhold til omkringboende vurderes udelukkende ud fra staldanlæg til dyrehold. Lugtgener fra opbevaringsanlæg og ved udbringning af husdyrgødning indgår ikke i lugtberegningerne, og håndteres derfor primært ved hjælp af generelle regler i Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

I husdyrloven er der indbygget et beskyttelsesniveau for lugt i forhold til forskellige typer beboelse.

Lugtemissionen beregnes med udgangspunkt i forhold som: dyretype, kg dyr på stald (stipladser) og staldsystem. Derfor er der sat vilkår om, hvor mange dyr (stipladser), og ved hvilke vægtintervaller, der må være i stalden samtidig, da det er en forudsætning for beregningerne og deraf følgende vurderinger.

Der er beregnet geneafstande, som angiver krævede minimumsafstande fra forskellige beboelsestyper/områder til staldene før lugten vurderes til at være væsentlig. Lugten kan indenfor disse afstande være registrerbar men vurderes ikke genegivende.

De beregnede geneafstande er angivet nedenfor i forhold til de aktuelle afstande.

Tabel 7. Lugtberegninger

	Beregnet geneafstand (ukorrigeret)*	Beregnet geneafstand (korrigeret)*	Aktuel afstand fra anlægget**	Vægtet gennemsnits afstand
Byzone/sommerhus-område	429	0	2.173	0
Samlet bebyggelse	280	0	725	0
Enkelt bolig	136	0	444	0

* Udgangspunkt i lovens minimumskrav

** Den aktuelle lugtafstand er målt med udgangspunkt i et beregnet lugtcentrum fra stalden

Beregningerne foretaget i det elektroniske ansøgningssystem viser, at lugtgeafstanden (den afstand, der skal være til lugtkilden før lugten vurderes til at være væsentlig) er overholdt både for den nye lugtvejledning og FMK-vejledningen, idet afstandene til Byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse og enkelt bolig er større end de beregnede korrigerede geneafstande. Den korrigerede geneafstand er angivet som 0 meter i det digitale ansøgningsskema, da stalden ligger længere væk end 1,2 meter gange den beregnede geneafstand.

I den samlede vurdering af lugtgener fra et husdyrbrug skal påvirkningen fra eventuelle andre husdyrbrug med mere end 75 DE indrages. Der skal således tages højde for en kumulativ effekt, hvis andre husdyrbrug medfører lugtgener i samme punkt som det staldanlæg der skal miljøgodkendes. De beregnede geneafstande skærpes, hvis der ligger andre husdyrbrug indenfor 300 meter fra byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse/visse lokalplaner eller tættere end 100 meter på en enkeltbolig. Staldanlægget på Blichersvej 10 ligger udenfor alle de nævnte grænser, og der er således ikke medregnet en kumuleret effekt fra andre husdyrbrug ved lugtberegningen/ vurderingerne.

Lugtemissionen fra husdyrbruget er meget afhængig af, hvordan landbruget drives. De stillede vilkår om god staldhygiejne og renholdelse af ejendommen er en væsentlig begrænsning af lugten fra ejendommen.

Der er endvidere indsat mulighed for, at der ved væsentlige lugtgener kan kræves undersøgelse af, hvordan disse kan begrænses, hvis kommunen vurderer, at dette er påkrævet.

Kommunens vurdering

Beregningerne viser, at lovens minimumskrav til afstand til nærmeste beboelse, samlet bebyggelse samt byzone og sommerhusområde er overholdt. Kommunen vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vil give anledning til væsentlige gener for naboer. Ved overholdelse af de fastsatte vilkår, er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at naboer vil blive væsentlig generet af lugt fra ejendommen.

3.4.3 Fluer og skadedyr

Generel bekæmpelse af skadedyr foregår igennem forebyggelse, det vil sige ved regelmæssigt oprydning og renholdelse. Ved at renholde og rydde op forebygges der, at der opstår forhold, der tiltrækker skadedyr, og hvor disse har gode betingelser for formering.

Ved behov skal fluer bekæmpes i henhold til retningslinjerne fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Der benyttes rovfluer til bekæmpelse af staldfluer.

Fodret opbevares i tætte siloer.

Der sørges for, at der ikke er uhygiejniske forhold ved de døde dyr, som overdækkes. Hvis der er blod eller lign. vil dette blive fjernet, når de døde dyr bliver afhentet.

Der er sat vilkår om effektiv fluebekæmpelse, som minimum i overensstemmelse med Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi. Retningslinjerne fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi må betragtes som minimumskrav. Retningslinjerne giver frit valg mellem biologisk bekæmpelse med rovfluer og snyltehvepse eller kemiske bekæmpelsesmidler. Ud fra et renere teknologisyndspunkt er biologisk bekæmpelse at foretrække, men effekten af den biologiske bekæmpelse er meget afhængig af stalddypen. P.t. er der ikke belæg for at sige at biologisk bekæmpelse er BAT. Vi må derfor sætte kravet til effekten og lade det være op til den driftsansvarlige at vælge metoden.

Bekæmpelse af rotter er udliciteret til Kiltin. Der er opstillet rottekasser på ejendommen.

Der er stillet vilkår om, at der skal gennemføres en effektiv rottebekæmpelse, for at undgå opformering af rotter på ejendommen. Rottebekæmpelsen består som tidligere nævnt i, at der generelt opretholdes en god orden og hygiejne, således at rotternes leveduligheder reduceres. Rottebekæmpelsen skal ske i overensstemmelse med retningslinjerne fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi efter behov, og gennemføres af autoriseret firma eller gennem den kommunale ordning.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at generne i form af fluer er tilstrækkeligt reguleret med de opstillede vilkår, således at påvirkningerne af naboerne kan holdes på et ikke væsentligt niveau.

Guldborgsund Kommune vurderer desuden, at der generelt i forbindelse med dyrehold kan forekomme gener fra skadedyr (mus og rotter mv.), som skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt. Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende til at imødegå unødige gener.

3.4.4 Transport

Arbejdskørsel til og fra produktionen sker ad Blichersvej. Eksterne transporter kommer hovedsagligt nordfra ad Blichersvej, men også syd fra via Eskilstrup og østfra fra Stubbekøbing.

Nedenstående tabel viser en oversigt over omfanget af transporter angivet af ansøger:

Tabel 8. Transporter:

Antal transporter årligt	Før	Efter	Tidsrum
Gylletransport med traktor á ca. 25 tons	235	310	Medio marts – maj og start september i tidsrummet kl. 06-22
Indtransport af korn med traktor	120	120	I høst køres i døgndrift
Indtransport af halm med traktor	30	30	I høst køres i døgndrift
Foder transporter	52	52	Hverdage kl. 06-18. Samme antal transporter med større læs.
Udlevering af smågrise	52	52	Hverdage kl. 06-18. Samme antal transporter men større læs
Afhentning af døde dyr	52	52	Normalt i hverdage. Men kan forekomme hele døgnet.
Diverse transporter (dyrlæge konsulenter, m.m.)	52	52	Hverdage kl. 07-18.
Transporter i alt	593	668	

Tidspunktet for udkørsel med husdyrgødning planlægges normalt at foregå i hverdage og vil hovedsagligt foregå om foråret og om efteråret. Al gylle udbringes med gyllevogn, hvis der skal flyttes gylle mere end 10 km, er det i lukket lastbil á ca. 30 tons.

Forøgelsen af transporter skyldes hovedsagligt den større mængde gylle. Udbringning af gylle og indhøst af korn og halm foregår over forholdsvis få dage om året, og vil derfor ikke påvirke de ugentlige faste transporter til og fra ejendommen.

Transporter kan være en væsentlig kilde til støj og mulige gener for omkringboende. For at mindske risikoen for gener i forbindelse med transporter med tung trafik, er der sat vilkår om, at disse så vidt muligt skal planlægges til hverdage mellem kl. 7.00 og 18.00. Herudover kommer afvigelser ved udbringning af husdyrgødning, transport af dyr og ved høstarbejde.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at omfanget af transporter ikke antager et omfang, der vil være til væsentlig gene for beboerne i området.

Støj og rystelser i forbindelse med transporter vil dog altid være afhængig af, i hvilke omfang landmanden forstår at vise hensyn, det vil sige måden der køres på og tidspunktet.

3.4.5 Støj fra anlæg og maskiner

Støj fra svineproduktionen kan deles i to, dels periodisk støj f.eks. fra transport af foder og udbringning af gylle og dels støj af mere vedvarende karakter fra ventilationsanlæg og korntørring

Ansøger har oplyst følgende:

Støj fra staldanlægget vil kunne forekomme fra dyr og staldmekanik samt interne og eksterne transporter til og fra ejendommen.

Herunder

- Spidsbelastning af støj i forbindelse med ind- og udlevering af grise.
- Almindelig støj fra den daglige pasning af grisene.

Tabel 9. Kilder til støj

Type	Placering	Driftstid	Tiltag til begrænsning af støj
Ventilationsanlæg	På tagflader	Hele døgnet	
Stalde og dyr	I staldene	Ca. kl. 05.00-19.00	
Foderanlæg	Hjemmeblanderi placeret i foderlade	Kører hele døgnet foregår indendørs	Lukkede porte
Kørsel med maskiner	Gyllevogne fra ejendom til udspretningsarealerne. Kornvogne fra arealer til silo. Foderleverancer, m.m.	Normalt indenfor normal arbejdstid. I højsæsonerne hele døgnet	

Generelt forventes støjen fra anlægget at være mindre end miljøstyrelsens angivelser (55 dag/45 aften/40 nat (dB))

Der er indsat vilkår om maksimalt tilladelig støj og vilkår om, at der kan kræves udført støjmåling og/eller -beregning. Kontrol af støjen vil kun komme på tale, hvis der opstår begrundet mistanke om, at de fastsatte maksimale støjgrænser er overtrådt.

Det skal særlig bemærkes, at støjvilkårene drejer sig om støj fra og i forbindelse med selve anlægget. Dvs. støj fra markdrift, der ikke er direkte knyttet til driften af husdyrbesætningen ikke skal medtages ved evt. støjmåling og / eller -beregning. Undtaget er således støj fra mejetærsker, traktorkørsel i forbindelse med jordbehandling, såning, sprøjtning m.m. Omvendt skal transport og udbringning af gylle tages med ved evt. støjmåling og / eller -beregning.

En væsentlig kilde til støj kan være transporter til og fra ejendommen. På baggrund heraf er der indsat vilkår dertil (se afsnit om transporter). Dette vilkår er indsat for at mindske risikoen for støjgener for naboerne. Kravet er dog ikke strengere end, at selve udbringningen af gylle naturligvis kan finde sted på andre tidspunkter, hvis vejrliget nødvendiggør det.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer på baggrund af afstande til omkringboende og overholdelse af de stillede vilkår, at støjen fra anlægget vil overholde Miljøstyrelsens retningslinjer. På baggrund heraf vurderer kommunen, at støj fra ejendommen ikke forventes, at give anledning til væsentlige støjgener for de omkringboende.

3.4.6 Støv fra anlæg og maskiner

Problemer med støv kan hovedsagligt opstå ved håndtering af foder. Foderhåndteringen foregår dog kun indendørs og fodret bliver sneget, hvilket reducerer støv væsentligt.

Med hensyn til støvgener fra gården forventes det ikke at give væsentlige problemer. Der er sat vilkår om, at driften af anlægget ikke må medføre støvgener udenfor ejendommens areal, da dette vil kunne opfattes som en væsentlig gene for omkringboende.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ikke vil være væsentlige støvgener for omkringboende. Ved denne vurdering er der taget hensyn til afstanden til omkringboende. Dog henvises til god landmandspraksis. Al transport til og fra ejendommen skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel. Samtidig skal alle aktiviteter på

ejendommen planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

3.4.7 Lys

Der vil ved den normale daglige drift ikke være arbejdsprojektør på ejendommen.

Der er opsat lys ved indgang og i forbindelse med udleveringsrum. Det normale tidsrum for belysning er fra kl. 05.00 – 19.00, men der kan dog forekomme lys næsten hele døgnet ved ind og udlevering af grise.

Der er indsat vilkår om, at det ved indretning og drift af husdyrbruget skal sikres, at naboer ikke generes af lys fra vinduer, porte, køretøjer og lignende.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at belysningen ikke vil give anledning til væsentlige problemer eller gener for omkringboende, trafikanter eller landskabelige hensyn. Der er ved denne vurdering taget hensyn til afstand til omkringboende og placering af lyskilder specielt udendørs.

3.5 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDTERING

3.5.1 Gødningstyper og mængder

Gødningsproduktionen på ejendommen er beregnet ud fra nyeste gældende normtal udgivet af Århus Universitet (Link: <http://anis.au.dk/forskning/sektioner/husdyrernaering-og-miljoe/normtal/>), og består af gylle.

Mængden af den producerede gødning er opsummeret i nedenstående tabel.

Tabel 10. Produceret husdyrgødning

Dyretype	Antal	Gødningstype	Normtal (t/dyr)	Produceret gylle m ³ /tons
Søer	1.150	Gylle	1,72(fare) 4,76(drægtig)	7.452
Polte (31-107kg)	600	Gylle	0,52	312
Smågrise (7,1-9 kg)	4.000	Gylle	0,1330 x 0,0647*	34,42
Samlet				7.798,42

*(slutvægt – startvægt) x (13,777 + 0,1731 x (slutvægt + startvægt)) / 486 = 0,0647

Gylle er angivet i ton, og det antages jf. byggeblad, at 1 ton gylle, svarer til 1 m³.

Den årlige produktion af kvælstof og fosfor på ejendommen i den ansøgte produktion fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 11. gødningsomsætning

Gødningstype	Kg kvælstof	Kg fosfor	DE
Gylle	17.069	3.949	182,70
Modtaget anden organisk gødning (type, f.eks. halmasker, spildevandsslam oa.)	-	-	-
Afsætning af husdyrgødning via gylleaftaler	9.341	2.376	95
I alt til rådighed - Gylle	26.410	6.324	277,71

Beregningerne i ansøgning er udført under forudsætning af, at gødningen håndteres som gylle. For at sikre, at beregningsforudsætningerne for ammoniak og næringsstoffer på arealerne fastholdes, er der sat vilkår om, at staldene indrettes som angivet, og at gødningen håndteres som gylle. Ønskede fysiske ændringer i staldindretningen skal forelægges Guldborgsund Kommune til vurdering for eventuel godkendelsespligt inden ændringerne foretages.

Kommunes vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ikke vil være væsentlig risiko for øget påvirkning af omgivelserne med næringsstoffer end antaget og vurderet i de enkelte afsnit af miljøgodkendelsen.

3.5.2 Flydende husdyrgødning, opbevaring

Der er gylleproduktion i samtlige staldanlæg, og gyllen ledes via forbeholder til gyllebeholdere.

Ifølge den medsendte kapacitetserklæring og det foregående afsnit er den årlige produktion af flydende husdyrgødning på 7.798,42m³. Denne mængde inkluderer rengøringsvand, drikkevandsspild fra staldene, og vaskevand fra vaskeplads. Der er fast overdækning på gyllebeholderne.

Med den ansøgte udvidelse af dyreholdet sker der en forøgelse af gødningsproduktionen. Kapacitetsberegningen viser, at der er tilstrækkelig kapacitet i anlæg på ejendommen.

Nedenstående tabel viser en oversigt over beholdere til flydende husdyrgødning på ejendommen:

Tabel 12. Gødningsopbevaring

Opbevarings-anlæg	Byggeår/kontrol år	Overdækning	Kapacitet	Lagerandel %
Gyllebeholder 1	2006	ja	2.690 m ³	50 %
Gyllebeholder 2	2006	ja	2.690 m ³	50%
Gyllebeholder på Dukkerupvej 14	2500	Nej	2.500 m ³	
Samlet			7.880 m³	100 %

Ifølge ansøgningsmaterialet er der en samlet opbevaringskapacitet for ejendommen på 5.380 m³, hvilket svarer til 9 måneders opbevaring. Sammen med den lejede beholder på Dukkerupvej 14 svarer det til 12,0 måneders opbevaring. Husdyrgødningsbekendtgørelsens anbefaling om tilstrækkelig opbevaringskapacitet vil normalt svare til mindst 9 måneders tilførsel. Retningslinjerne er således overholdt, og kommunen vurderer at gødningen vil kunne opbevares forsvarligt og uden risiko for overløb.

Der er fastsat vilkår om, at der på ejendommen som minimum skal være en opbevaringskapacitet svarende til 9 måneder. Begrundelsen for dette vilkår er, at anbefalingerne jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen kun er vejledende og ikke et krav. Da opbevaringskapaciteten er afgørende for sikkerhed i forbindelse med opbevaring af gødning og medvirkende til at sikre mulighed for hensigtsmæssig udbringning af husdyrgødningen er det fastholdt i vilkår.

Yderligere er der stillet vilkår om, at skader på overdækning af gyllebeholderne skal repareres indenfor en uge. Dette vilkår er stillet, da der ved beskadiget overdækning er øget risiko for lugt- og ammoniakfordampning fra beholderen.

Der er stillet vilkår om føring af logbog, for at sikre, at der kontinuerligt gennemføres tjek af overdækning, og at disse kontroller kan dokumenteres.

Gyllebeholderne skal til enhver tid indrettes, drives og vedligeholdes i henhold til kravene i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Hvis de nuværende krav til indretning, drift og vedligehold af gyllebeholdere skærpes, skal de nye regler, følges. Dette er en skærpelse i forhold til ikke miljøgodkendte anlæg, idet nye regler som hovedregel kun gælder for nyetableringer eller ved ansøgning om ændring af eksisterende anlæg.

Ved håndtering af ovenstående vilkår, skal der tages hensyn til proportionalitetsprincippet. Det vil sige, at inden der kræves væsentlige ændringer i de eksisterende anlæg på grund af nye lovkrav, skal det vurderes om omkostningerne ved ændringerne står mål med de miljømæssige gevinster. Ved omkostningstunge ændringer vil der således blive tale om en forhandling, hvor der kan blive tale om f.eks. en tidsplan for gennemførelse af ændringerne.

For at sikre, at der kan ske en forsvarlig overpumpning af gylle til og fra gyllebeholder, samt til gyllevogn, er der sat vilkår om, at der skal benyttes gyllevogne med egen påmonteret pumpe med returløb.

For at minimere risikoen for udslip af gylle i forbindelse med pumpning er der sat vilkår om, at der ved enhver overpumpning mellem gyllebeholder og -vogn skal være opsyn med overpumpningen. Kravet er stillet, for at forhindre, at der sker forurening med gylle, ved at vognen overfyldes eller andre uheld.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de stillede vilkår ikke vil være væsentlig risiko for påvirkning af omgivelserne, i relation til flydende husdyrgødning.

3.5.3 Anden organisk gødning

Der modtages ifølge ansøger ikke anden organisk gødning som eksempelvis spildevandsslam, halmaske og lign. på ejendommen.

Der er stillet vilkår om, at der ikke må modtages anden organisk gødning på ejendommen til udbringning på arealerne, da dette vil medføre øget tilførsel af næringsstoffer til arealerne. Vilkåret er stillet for at sikre, at forudsætningerne for udvaskningsberegningerne overholdes i denne miljøgodkendelse.

3.6 PÅVIRKNING FRA AREALER

3.6.1 Udbringningsarealer, harmoni og aftaler

Til besætningen på 277,7 DE på Blichersvej 10 er harmonikravet på:
 $277,7 \text{ DE} / 1,4 \text{ DE/ha} = 198,36 \text{ ha}$.

Til opfyldelse af harmonikravet indgår der et ejet/forpagtet areal på 131,02 ha.

Der er stillet vilkår om, at gylle svarende til 95 DE fordelt på ca. 9.340,70 kg N og ca. kg P 2375,76 kg P skal afsættes til tredjemand, for at sikre forudsætningerne for beregningerne i godkendelsen.

SIDE 35/50

Efter afsætning af gylle bliver harmonikravet på 182,7DE / 1,4 DE/ha = 130,5 ha.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer, at harmonikravet til bedriften er overholdt.

3.6.2 Lokalisering og data for udbringingsarealer

Godkendelsen omfatter samtlige arealer, der ejes af bedriften på godkendelsestidspunktet. Nedenstående tabel viser en oversigt over ejendommens arealer, som anvendes til udbringning af husdyrgødning, og som de fremgår af ansøgningsmaterialet. Arealerne fremgår ligeledes af kortoversigt på bilag 3A-3C.

Det skal i den forbindelse fremhæves, at eventuelle ønsker om udskiftning eller supplerig med nye arealer er underlagt anmeldepligt, og at kommunen skal tage stilling til en senere anmeldelse inden arealerne må anvendes til husdyrgødning.

Tabel 13. Arealoversigt fra husdyrgodkendelse.dk

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sæd-skifte	Ref. Sæd-skifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 1(ha)	N-kl. 2(ha)	N-kl. 3(ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1(ha)	P-kl. 2(ha)	P-kl. 3(ha)
6-0	14,52	Ja	JB7	Nej	S8	S2	14,52	0,00	0,00	0,00	0,00	14,52	0,00	0,00	0,00
7-0	14,80	Ja	JB7	Nej	S8	S2	14,80	0,00	0,00	0,00	0,00	14,80	0,00	0,00	0,00
8-0	11,35	Ja	JB5	Nej	S8	S2	8,30	0,00	0,00	3,05	0,00	11,35	0,00	0,00	0,00
8-1	9,26	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,54	0,00	0,00	8,72	0,00	9,26	0,00	0,00	0,00
21-0	3,86	Ja	JB5	Nej	S8	S2	3,86	0,00	0,00	0,00	0,00	3,86	0,00	0,00	0,00
22-0	13,26	Ja	JB5	Nej	S8	S2	5,77	0,00	0,00	7,49	0,00	5,77	7,49	0,00	0,00
23-0	10,50	Ja	JB5	Nej	S8	S2	4,32	0,00	0,00	6,18	0,00	4,32	6,18	0,00	0,00
24-0	3,77	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	3,77	0,00	3,77	0,00	0,00	0,00
24-1	0,94	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	0,94	0,00	0,94	0,00	0,00	0,00
25-0	5,77	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	5,77	0,00	5,77	0,00	0,00	0,00
27-0	11,10	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	11,10	0,00	11,10	0,00	0,00	0,00
27-1	8,45	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	8,45	0,00	8,45	0,00	0,00	0,00
27-2	4,50	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	4,50	0,00	4,50	0,00	0,00	0,00
28-0	3,72	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	3,72	0,00	3,72	0,00	0,00	0,00
29-0	8,68	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	8,68	0,00	8,68	0,00	0,00	0,00
29-1	6,54	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	6,54	0,00	6,54	0,00	0,00	0,00
Total	131,02						52,11	0,00	0,00	78,91	0,00	117,35	13,67	0,00	0,00

På egne arealer udbringes husdyrgødning svarende til 1,39 DE/ha.

Aftalearealer

Som nævnt ovenstående skal der indgås aftale om udbringning af husdyrgødning svarende til 95 DE på 3. mand arealer. På godkendelsestidspunktet er disse aftaler ikke fastlagt. Der skal søges om en § 16 godkendelse til udbringning af gylle på 3. mands arealer, såfremt disse er beliggende i næringsstoffølsomme område. Eventuelle § 16 godkendelserne til 3. mand skal være godkendt inden denne godkendelse udnyttes.

Ligger aftalearealerne udenfor næringsstoffølsomme område skal arealerne anmeldes til Guldborgsund Kommune efter §§ 15 og 16 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

SIDE 36/50

Der er sat vilkår om, at der til enhver tid skal kunne fremvises gyldig kontrakt med kortbilag over de aftalearealer, der modtager husdyrgødning fra bedriften, samt dokumentation i form af gødningsregnskaber.

Endelig er der sat vilkår om, at ændringer i udbringningsarealerne skal anmeldes til og godkendes af Guldborgsund Kommune.

Disse vilkår er stillet for at sikre, at forudsætningerne for beregningerne og dermed vurdering og tildeling af miljøgodkendelse er overholdt og kan kontrolleres.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at overholdelse af de givne vilkår og dermed forudsætninger for næringsstofftilførsel på de givne arealer, vil medføre, at der jf. de gennemførte beregninger og vurderinger ikke vil ske en væsentlig påvirkning af omgivelserne.

3.6.3 Nitrat til overfladevand

Sårbarheden for udvaskningen af kvælstof i form af nitrat til overfladevand afgøres af hvilke nitratklasser arealerne ligger i.

For nitratklasse 1-3 er der reduktion i det tilladte husdyrtryk, og hvis der ønskes fuldt husdyrtryk på arealerne skal udvaskningsberegningerne vise, at den aktuelle udvaskning vil være lavere end den maksimalt må være ifølge beregningerne i husdyrgodkendelse.dk.

Nitratklasserne for arealerne er angivet nedenfor sammen med det maksimale dyretryk og udvaskningsberegninger for den aktuelle og den maksimale udvaskning. Der er i denne opgørelse taget højde for, at der anvendes et svinesædskifte med et udvaskningsindeks på max. 88 %, udover lovkrav.

Tabel 14. Udvasning af N

	Ha	Tilladt dyretryk	Tilladt DE	Maksimal udvaskning	Aktuel udvaskning
Nitratklasse 0	52,11	1,4 DE/ha	72,95	Kg N/ha 37,5	Kg N/ha 36,7
Nitratklasse 1	0	1,19 DE/ha	0		
Nitratklasse 2	0	0,91 DE/	0		
Nitratklasse 3	78,91	0,7 DE/ha	55,24		
Samlet	131,02	0,9784 DE/ha	128,19DE		

Fordelingen af arealer i nitratklasser medfører, at der maksimalt må udbringes husdyrgødning svarende til 128,19 DE svarende til 0,9784 DE uden yderligere tilpasninger. Ansøger ønsker at udbringe 1,39 DE/ha svarende til 182,70DE. Med de gennemførte beregninger i ansøgningssystemets Farm-N model ses det, at den aktuelle udvaskning (med et sædskifte med et udvaskningsindex på max. 88) ligger under den maksimale udvaskning, hvorved reglerne jf. husdyrgodkendelsesloven overholdes.

På bedriftens egne og forpagtede arealer er der stillet vilkår om, at der maksimalt med udbringes 182,70 DE pr. planår således er der ikke udbringes mere end 1,39 DE/ha, med tildeling af 17.069 kg N og 3.949 kg P. Desuden er der sat vilkår om, hvilke arealer der må udbringes husdyrgødning på. Disse er vist på bilag 3A-3C.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer på baggrund af arealernes placering i nitratklasser og driften af arealerne, at der ved overholdelse af de stillede vilkår og drift af arealerne som angivet i forudsætningerne for beregningerne, ikke vil ske en væsentlig påvirkning af omgivelserne og recipienter med kvælstof.

Hav

Udbringningsarealerne for husdyrgødning ligger i oplandet til Smålandsfarvandet, hovedopland 2.5d. Arealerne ligger i følgende deloplande: Sørup Å og Tingsted Å, der afvander til Guldborgsund og Gundslev Å, der afvander til Grønsund.

Da antallet af dyreenheder i oplandet til Guldborgsund er faldende, vurderes den ansøgte produktion i sammenhæng med andre planer og projekter ikke at have en væsentlig påvirkning af det marine område og dermed af Natura 2000-område nr. 173. Afskæringskriterium 1 jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning er overholdt.

Da antallet af dyreenheder i oplandet til Grønsund er faldende, vurderes N-udvaskningen fra den ansøgte produktion i sammenhæng med andre planer og projekter ikke at have en væsentlig påvirkning af det marine område.

Til brug for vurderingen af, hvorvidt N-udvaskningen fra den ansøgte udvidelse i sig selv vil have en væsentlig virkning på natura 2000-område nr. 173, er der foretaget beregninger af N-udvaskningen fra den ansøgte produktion samt i en situation, hvor der ikke tilføres husdyrgødning til de samme arealer, dvs. svarende til et planteavlbrug. Beregningen skal afklare, om det ansøgte udgør under 5 % (for sårbare vandområder) og 1 % (for meget sårbare vandområder) af den samlede nitratudvaskning til det aktuelle vandområde, se tabel 15.

Udvaskning ved ansøgt drift (med ansøgt sædskifte inkl. efterafgrøder) = 36,5 kg N/ha/år
Udvaskning, svarende til planteavlbrug (med planteavlssædskifte) = 35,4 kg N/ha/år

⇒ som følge af husdyrbruget = Merudvaskning
1,3 kg N/ha

Tabel 15. Udvaskningen af kvælstof fra udbringningsarealerne til Guldborgsund og Grønsund ved ansøgt drift.

	Guldborgsund	Grønsund
Samlet N-tilførsel fra oplandet; ton N/år (jf. Vandplan)	685	230
Udbringningsareal; ha	78,91	52,11
Ansøgt drift - udvaskning fra rodzonen, kg N/ha/år	1,3	1,3
Reduktionspotentiale	0,75	0,125
Ansøgt drift - Samlet udvaskning af N til vandområdet, kg N/år	94,7	10,4
Ansøgt drift - udvaskning i forhold til samlet N-tilførsel til vandområdet	0,01 %	0,005 %

Beregningerne viser, at udvaskningen af kvælstof fra husdyrbrugets arealer til Guldborgsund og Grønsund udgør henholdsvis 94,7 kg N/år og 10,4 kg N/år ved det ansøgte projekt. Tilførslen svarer til 0,01 % af den samlede tilførsel af kvælstof fra oplandet til Guldborgsund og 0,005 % af den samlede tilførsel af kvælstof fra oplandet til Grønsund.

Da Guldborgsund er et meget sårbart vandområde, viser beregningsmodeller, at tilførsel af kvælstof i mængder på 1 % og derunder af den samlede kvælstoftilførsel fra oplandet ikke

medfører påviselige ændringer i vandområdets tilstand, jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning. Afskæringskriterium 2B er dermed overholdt, og det vurderes på denne baggrund, det ansøgte ikke i sig selv vil have en væsentlig virkning på vandområdet og herunder natura 2000-område 173.

Da Grønsund er et sårbart vandområde, viser beregningsmodeller, at tilførsel af kvælstof i mængder på 5 % og derunder af den samlede kvælstoftilførsel fra oplandet ikke medfører påviselige ændringer i vandområdets tilstand. På baggrund heraf vurderes det, at det marine område ikke påvirkes væsentligt af den ansøgte produktion, og der stilles derfor ikke vilkår om særlig drift af arealerne.

Det er kommunens samlede vurdering, at det ansøgte udledning af kvælstof til Guldborgsund og Grønsund hverken i sig selv eller sammen med andre kilder og projekter i området vil have en væsentlig indvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 173.

3.6.4 Nitrat til grundvand

Ingen af udbringingsarealerne ligger i nitratfølsomme indvindingsområder eller indsatsområder for grundvand.

3.6.5 Fosfor

Til vurdering af det maksimale tilladte fosforoverskud er der nedenfor vist hvilken placering i fosforklasser, der er for de enkelte arealer.

Tabel 16. Fosforberegninger

	Ha	Tilladt fosforoverskud	Max. Kg fosfor i overskud tilladt
Fosforklasse 0 (JB<4 og P-tal <4)	117,35	12,4 Kg P/ha/år	1.455,1 kg P
Fosforklasse 1 (P-tal 4-6)	13,67	12,4 Kg P/ha/år	169,5 kg P
Fosforklasse 2 (lavbundsarealer)	0	0	0
Fosforklasse 3 (P-tal >6)	0	0	0
Maksimalt tilladt fosforoverskud			1.624,6 kg P

Der må ifølge lovgivningens krav og dermed beregningerne i regnearket maksimalt være et fosforoverskud på arealerne på 1.624,6 kg, og reelt vil der være et overskud på 1270,89 kg P.

Dette opnås ved, at der tilføres 32,3 kg P/ha og fra føres 22,6 kg P/ha, hvilket giver et overskud på 9,7 kg P/ha/år * 131,02 ha giver 1270,89 kg P i overskud. Dette betyder, at kravet til overholdelse af fosforoverskuddet på arealerne er overholdt med 353,71kg P. Beregningerne er baseret på 131,02 ha med sædskifte S8 (med et udvaskningsindeks på 88), hvor der er fraførsel af fosfor med afgrøderne svarende til et arealvægtet gennemsnit på 32,3 kg P/ha.

Samlet set er der fosforoverskud på arealerne ved de anvendte gødningsmængder og det valgte sædskifte for den ansøgte produktion.

Kommunens vurdering

Ifølge ansøgningsmaterialet er det generelle krav om P-overskud overholdt ved det ansøgte projekt. Da ingen af udbringningsarealerne grænser op til åbne vandløb, og der derved ikke er risiko for overfladisk afstrømning til vandløb, vurderes det, at vandløb og øvrige ferske recipienter ikke påvirkes væsentligt af det ansøgte projekt.

Guldborgsund Kommune har på den baggrund vurderet, at der kan meddeles miljøgodkendelse til den ansøgte udvidelse uden, at der er behov for yderligere vilkår omkring fosfor.

3.6.6 Påvirkning af § 3-beskyttet natur

Udbringningsarealer ligger ikke i tilknytning til beskyttet natur, og med undtagelse af Bilag IV-arter (som behandles i afsnit 3.6.8) indeholder lokaliteterne ikke fredede-, lokalt truede- eller særligt bevaringsværdige arter. Det vurderes derfor, at udbringningen af husdyrgødning på de ansøgte arealer ikke vil påvirke beskyttede naturtyper eller skove, som ligger nær udbringningsarealerne.

3.6.7 Påvirkning af Natura 2000-områder

Udbringning af husdyrgødning medfører en afdampning af kvælstof, der i en afstand af 10-20 m afhængig af gødningstype, i nogle tilfælde op til 100 m, fra markkanten giver en tilførsel på 1 kg N/ha/år. Ved tilførsel af 1 kg N/ha/år og derover kan der påvises en tilstandsændring af et naturområde, jf. Miljøstyrelsens husdyrvejledning. Den korteste afstand fra udbringningsarealerne er henholdsvis ca. 1,9 km til Natura 2000-område nr. 175 og ca. 6,8 km til Natura 2000-område nr. 173.

Med disse afstande mellem udbringningsareal og Natura 2000-områderne vurderes det, at afdampningen af kvælstof ved udbringningen af husdyrgødning ikke vil påvirke Natura 2000-områderne væsentligt.

Samlet set er det kommunens vurdering, at det ansøgte projekt hverken i sig selv eller sammen med andre planer og projekter i området vil have en væsentlig påvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne.

3.6.8 Påvirkning af arter med særlige beskyttelseskrav (Bilag IV arter)

Bilag IV-padder

Omkring eller i udbringningsarealerne er der ingen vandhuller eller andre naturområder, som er potentielt egnede til yngle- eller rasteområder for bilag IV-padder. Der er derfor ikke foretaget besigtigelse, og kommunen vurderer således, at udbringning af husdyrgødning fra husdyrproduktion på Blichersvej 10 ikke vil beskadige eller ødelægge Bilag IV-padders yngle- eller rasteområder.

Flagermus og andre bilag IV-arter

Der er ikke registeret andre Bilag IV-arter i tilknytning til udbringningsarealerne. Det forventes at omkring 5 flagermusarter kan findes i denne del af kommunen (tabel 5 med beskrivelser af bilag IV-arter i bilag 6). Potentielle yngle- og rastesteder for flagermus findes i ældre træer, stalde, lader m.m.

Udbringningen af husdyrgødning påvirker ikke træer eller bygninger, og det vurderes, at yngle- og rastesteder for flagermus omfattet af Bilag IV ikke vil blive beskadiget eller ødelagt ved projektet.

Det vurderes ikke sandsynligt, at der indenfor området findes andre bilag IV-arter end de nævnte.

3.6.9 Sædskifte, efterafgrøder og projektilpasninger

Ansøger har valgt at foretage følgende tiltag for at kunne begrænse nitratudvaskning og fosforoverskud fra udbringningsarealerne. Som forudsætning for beregningerne er der angivet 131,02 ha med udgangspunkt i standardsædskifte S8 jf. Notaterne:

”Standardsædskifter og referencesædskifter, Miljøstyrelsen, 8. februar 2012” og ”Fosforfrøelse med afgrøder i standardsædskifter”.

Det valgte sædskifte har udvaskningsindeks svarende til 88 i forhold til referencesædskiftet S2 med udvaskningsindeks 93.

Ansøger har således angivet et andet sædskifte med lavere udvaskningsindeks i forhold til referencesædskifte.

Med det valgte sædskifte er udvaskningen fra bedriftens arealer mindre end det tilladte. Derved sikres beskyttelse af de sårbare vandområder, som en del af udbringningsarealerne Afvander til. På baggrund heraf er der fundet behov for at stille vilkår til det sædskifte, som skal anvendes på arealerne. Det er således angivet, at der ikke må anvendes et svinesædskifte, der har et højere udvaskningsindeks end 88.

Argumentet for dette vilkår er, at det af ansøger valgte sædskifte er angivet som tiltag for at leve op til lovgivningens krav om udvaskning af næringsstoffer (kvælstof og fosfor). Det angivne sædskifte med fastlagt udvaskningsindeks er således en grundlæggende forudsætning for beregningerne, som skal fastholdes for, at vurderingerne i godkendelsen er aktuelle.

Husdyrgodkendelse.dk har således beregnet, at belastningen med husdyrgødning på egne arealer højst må være på 0,98 DE/ha.

I ansøgningen er der søgt om at udbringe 1,39 DE/ha.

For at kompensere for nitratudvaskningen ved ansøgt drift, er det oplyst, at bedriften vil gennemføre det omtalte sædskifte med reduceret udvaskningsindeks på maksimalt 88 i forhold til referencesædskiftes indeks på 93.

Denne tilpasning medfører, at den beregnede reelle udvaskning af kvælstof er angivet til 36,7kg N/ha i forhold til kravet på 37,5 kg N/ha.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at udvaskning af næringsstoffer fra arealerne, gennem overholdelse af de fastsatte vilkår omkring anvendelse af særlige sædskifter, ikke vil have væsentlig betydning for omgivelserne og recipienter.

3.6.10 Udskiftning af udbringningsarealer

Det skal præciseres, at der er anmeldepligt ved ønske om ændring eller udskiftning af arealer til udbringning af husdyrgødning. Dette er væsentlig i relation til udvaskning af næringsstoffer og påvirkning af følsomme områder.

3.7 BEDST TILGÆNGELIG TEKNIK (BAT) OG BEGRÆSENDE FORANSTALTNINGER

Gennem Husdyrloven pålægges den enkelte landmand at redegøre for brugen af BAT-bedst tilgængelig teknologi og eventuelt reducere miljøbelastningerne fra husdyrproduktionen ved anvendelse af BAT.

Der er i denne godkendelse tale om eksisterende anlæg med supplement af 1-2 klimapavilloner/-containere.

SIDE 41/50

Følgende områder vurderes i forhold til BAT:

- Ammoniakfordampning fra stald og lager, som kan begrænses gennem staldindretning, teknologier i staldene, fodersammensætning og opbevaring af husdyrgødning.
- Fosfor indhold i husdyrgødningen grundet fodersammensætningen.
- Forbrug af vand og energi
- Management
- Støj
- Lugt
- Udbringning af gødning - herunder nitrat- og fosformængder der udbringes.

Følgende vurderinger er foretaget d. 23. juni 2015, og der henvises til yderligere uddybning af beregning og vurdering af BAT i bilag 4.

3.7.1 Ammoniak og anvendelse af BAT

Ammoniakemission fra anlægget kan mindskes ved at begrænse dyrenes udskillelse af kvælstof, begrænse tabet af ammoniak fra husdyrgødningen eller at opsamle ammoniak fra luften ved rensning. Dette kan gennemføres ved, at anvende forskellige teknikker/teknologier hver for sig, eller i kombination med hinanden.

Ansøgers valgte teknikker/teknologier til overholdelse af BAT for ammoniak

Ansøger har med udgangspunkt i de nævnte staldindretninger valgt at anvende følgende teknologier til opfyldelse af emissionsgrænseværdien for ammoniak:

- Reduceret mængde råprotein til søerne: 129,9 g råprotein/FE i forhold til norm på 133,1 g råprotein/FE.
- Teltoverdækning af begge gyllebeholdere.

I version 3 af ansøgningen er der beregnet en samlet ammoniakemission fra stald og lager svarende til 3.482 kg NH₃-N/år. Dette betyder, at der leves op til den fastlagte grænseværdi på 3.485 kg NH₃-N, se bilag 4.

For at sikre, at ansøger i praksis lever op til den fastlagte emissionsgrænseværdi for ammoniak, som er vurderet opnåelig ved BAT, er der fastlagt relevante og nødvendige indretnings-, drifts- og egenkontrolvilkår til disse teknikker og teknologier i godkendelsen. Dette betyder konkret for denne godkendelse, at der er stillet vilkår om overholdelse af maksimalt kg N ab dyr pr. år for søerne og egenkontrollsvilkår til fodringen af søerne.

Kommunens samlede BAT-vurdering for ammoniak.

*Kommunens fastsatte emissionsgrænse for ammoniak på 3.485 kg NH₃-N, er vurderet at kunne medføre omkostninger svarende til ca. **1.140/1.800 kr.** i de eksisterende anlæg. Det er vurderet, at dette niveau ligger under de samlede meromkostninger for husdyrbruget, som kan pålægges ansøger til opfyldelse af BAT i de eksisterende anlæg.*

Med udgangspunkt i det fastlagte krav til emissionsniveau har ansøger valgt at tilpasse ansøgningen til dette niveau på baggrund af frit valg af teknologier.

Kommunen vurderer, at ansøger har valgt teknikker og teknologier, der lever op til den fastlagte emissionsgrænseværdi for anlægget som helhed.

Det forventes ikke, at der skal gennemføres gennemgribende renovering af de eksisterende dele af anlægget, som vil kunne sidestilles med nyetablering, indenfor en tidsgrænse på 8 år, hvor den førstkommande revurdering af godkendelsen skal gennemføres. Samtidig er der

SIDE 42/50

ikke søgt om en trinvis udvidelse af produktionen med en tidshorizont på 4-5 år. På baggrund heraf vurderer kommunen ikke, at der vil være meningsfyldt at fastsætte tidsfrister for, hvornår der for anlægget eventuelt skal leves op til en yderligere emissionsgrænseværdi svarende til gennemgribende renovering eller nyanlæg.

Samlet set vurderer kommunen, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse ammoniakemissionen fra husdyrbrugets anlæg, og de har indført BAT i det omfang, at kommunen vurderer det proportionelt i det konkrete tilfælde, hvor der er taget hensyn til den pågældende husdyrproduktion og størrelse.

Det skal bemærkes, at BAT-vurderingen er foretaget som en selvstændig vurdering uden hensyntagen til, om beskyttelsesniveauer udstukket i Husdyrloven er overholdt.

3.7.2 Fosfor og anvendelse af BAT

Ved fastlæggelse af grænseværdier for fosfor, skal der, som for ammoniak, findes et passende balancepunkt mellem de forskellige miljøpåvirkninger og de dertil svarende omkostninger.

Kommunens konkrete vurdering af grænseværdi for fosfor

Med udgangspunkt i gennemsnitspriser over perioden 2006-2009 og priser i året 2009 blev det af MST besluttet, at BAT-grænserne skulle tage udgangspunkt i et indhold i foderet på 4,7; 5,3 og 4,6 g P pr. FEsv for søer, smågrise og slagtesvin.

Med udgangspunkt i de nyeste udmeldinger fra MST har kommunen lavet en vurdering af, hvilket niveau af kg P pr. DE, som for de forskellige dyregrupper vil være proportionelt af overholde.

Kommunen har vurderet, at det vil være proportionelt at overholde de fra MST udmeldte grænseværdier, se afsnit om " Grænseværdi for fosfor jævnfør MST's vejledning" i bilag 4.

Ansøgers valg

For at opfylde krav til BAT vedrørende fosfor ab lager har ansøger valgt foderoptimering.

Det beregnede BAT-niveau på 6.620 kg P ab lager opfyldes ved at reducere indholdet af fosfor i foderet til søerne fra normtal 4,90 gram P/FE til 4,71 gram P/FE.

For de øvrige dyregrupper er der ikke lavet tilpasninger i forhold til norm.

Fosfor ab lager er herefter beregnet til 6.606 kg P i version 3 af ansøgningskemaet (74771).

Kommunens samlede BAT-vurdering for fosfor.

Ansøger har valgt at anvende teknologier til reduktion af fosfor i husdyrgødningen fra søerne ved reduceret mængde fosfor i foderet. Den fastlagte grænseværdi på 6.620 kg P i husdyrgødningen ab lager opfyldes med de nævnte forudsætninger, hvilket giver 6.606 kg P ab lager.

Da omkostningerne til efterlevelse af BAT-kravet vurderes at være tilnærmelsesvis omkostningsneutrale, vurderes det, at niveauet ligger under de samlede meromkostninger for husdyrbruget, som kan pålægges ansøger til opfyldelse af BAT, også set i sammenhæng med krav til ammoniak. Der er således taget hensyn til proportionalitetsprincippet.

Samlet set vurderer kommunen at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse fosforudledningen fra husdyrholdet, og der er indført BAT i det omfang at kommunen har vurderet det proportionelt.

3.7.3 Forbrug af vand og energi

Anvendelse af ressourcerne vand og energi skal indgå som en integreret del af opfyldelse af princippet om BAT. Forbruget af vand og energi afhænger dog betydeligt af den enkelte ejendom og driftsmæssige forhold på denne. Der er derfor ikke fastlagt egentlige grænseværdier for disse parametre fra MST's side. Forbruget kan desuden afhænge betydeligt af, hvilke teknologiske løsninger der anvendes til begrænsning af andre forureningsparametre.

Jf. BREF-dokumentet er det BAT at anvende lavenergibelysning, optimere udformningen af ventilationssystemet, gennemføre eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring i stalde, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation.

I forhold til vandforbruget er det ifølge BREF-dokumentet BAT at rengøre stalde og inventar med højtryksrensning efter hver produktionscyklus, at foretage kalibrering af drikkevandsanlæg for at undgå spild, at registrere vandforbrug samt at finde og reparere evt. lækager og benytte drikkenipler over trug.

Ansøger har beskrevet, at der anvendes følgende foranstaltninger til begrænsning af energi- og vandforbruget:

Energibesparende foranstaltninger:

Belysning:

- Der sørges for, at unødigt belysning og andet energispild undgås.
- Hvor det er muligt, er der opsat lavenergi lystofrør/elpærer.
- Udendørs belysning benyttes kun i nødvendigt omfang.

Ventilation:

- Ventilationssystemer er optimeret og dimensioneret og reguleret efter den aktuelle belægning.
- De enkelte staldafsnit udtørres efter vask, inden der indsættes nye grise. På den måde undgås det at ventilere unødigt., samtidig med at det undgås, at temperaturen i stalden er for lav og luftfugtigheden er for høj, når der indsættes grise, idet dette kan medføre unødigt svineri i stalden. Høj renlighed giver bedre sundhed i stalden, tørre stalde holder ammoniakemissionen fra stalden lav.
- Der sørges for jævnlig inspektion og rengøring af ventilationskanaler og ventilatorer.

Vandbesparende foranstaltninger:

- Der foretages højtryksvask af farestald mellem hvert hold af grise.
- Drikkenipler placeres så vidt muligt over fodertrug, så spild undgås.
- Stalde sættes i blød inden vask, hvilket nedsætter forbruget af vand.
- Drikkevandsnipler m.m. efterses og udskiftes når det skønnes nødvendigt.
- Vandforbruget registreres og monitoreres løbende for at forebygge spild og for at undgå eventuelle ødelagte vandrør.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer med udgangspunkt i det ovenfor beskrevne samt det tidligere omtalte BREF-dokument, at det anvendes BAT indenfor dette område. Anvendelse af BAT gennemføres via optimering af energieffektiviteten ved at installationer løbende kontrolleres og vedligeholdes, og at spild mindskes mest muligt. Samtidig vurderes det som BAT, at der

gennemføres registreringer af forbruget, og at defekter identificeres og udbedres. Yderligere er det BAT, at der ved udvælgelse af udstyr er fokus på besparende egenskaber.

3.7.4 Management

Management skal indgå som en integreret del af opfyldelse af princippet om BAT. Management handler i høj grad om de elementer, som er en naturlig del af driftslederens tilrettelæggelse af driften af husdyrbruget, og er derfor en meget vigtig del af BAT. Jf. MST's vejledning og BREF-dokumentet kan det betragtes som BAT, at registrere forbruget af energi og næringsstoffer i produktionen, herunder fastlægge mål for husdyrholdets næringsbehov i forhold til forventet tilvækst, udarbejde foderplaner, der sikrer en optimal udnyttelse af foderets næringsstoffer og følge foderforbruget løbende. Disse elementer indgår i dansk husdyrproduktion gennem fastlæggelse af retningsgivende normer for husdyrholdets næringsbehov.

Tilsvarende kan det betragtes som BAT, at søge at opnå størst mulig udnyttelse af næringsstofferne i både husdyrgødning og handelsgødning gennem gødningsplanlægning og gødningsregnskaber - elementer som allerede er implementeret i dansk lovgivning. Endvidere betragtes det som BAT at sikre, at ansatte har den nødvendige uddannelse, samt at der forefindes beredskabsplaner på husdyrbruget, der sikrer hensigtsmæssig adfærd ved uforudsete hændelser.

Ansøger har beskrevet, at der anvendes følgende foranstaltninger i relation til management:

Management:

- Ejendommen drives efter princippet "godt landmandsskab".
- Bedriftens medarbejdere bliver løbende uddannet gennem kurser, efteruddannelse og deltagelse i erfa-grupper.
- Medarbejderne vil blive orienteret om ejendommens miljøgodkendelse og være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug. Ikke genbrugsbart affald køres på den lokale genbrugsplads.
- Der tages videst muligt hensyn til naboer ved udspreddning af gylle.
- Rengøring i og omkring ejendommen foretages jævnlig for at undgå uhygiejniske forhold og for at nedsætte risikoen for tilhold af eventuelle skadedyr, samt for at mindske risikoen for lugtgener for omkringboende.
- Der føres årlig kontrol over vand- og energiforbrug.
- Vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med ejendommens regnskab.
- I ejendommens effektivitetskontroller registreres desuden foderforbrug, produktionsresultater og lign.
- Der forefindes en beredskabsplan, der beskriver forholdsregler i forbindelse med uheld

Rengøring og desinficering

- Stalde vaskes efter hvert hold grise. Staldene sættes i blød, og vaskes og desinficeres.

Overbrusning i svinestalde

- Der er etableret overbrusning over gødearealet i polte + drægtighedsstaldene. Dette bruges til regulering af grisenes kropstemperatur. Ydermere holder det spalterne rene og kølige. Dyrene gøder hermed hellere på spalterne end det faste lejeareal.

Bedste tilgængelig foderteknologi

- Foderplaner udarbejdes i samarbejde med foderkonsulent, og det sikres, at der anvendes den for ejendommen bedste viden inden for svinefodring.

SIDE 45/50

- Mindst 1 gang årligt gennemgås foderplaner for optimeringer, fejl m.m.
- Fodret indeholder et fosfor- og råproteinindhold indenfor de vejledende niveauer.
- Fodret er tilpasset til de enkelte dyregrupper og vægtintervaller, så der ikke opstår unødigt overforbrug af hverken næringsstoffer, fosfat eller hjælpestoffer.

Der er stillet vilkår om, at alle der arbejder på bedriften, skal være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen, hvilket vil være med til at sikre, at godkendelsens vilkår bliver overholdt og fulgt.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at bedriften med de angivne forhold omkring staldindretning, foder, opbevaring/behandling/udbringning af husdyrgødning, forbrug af vand og energi samt efterlevelse af stillede vilkår, lever op til BAT-niveauet indenfor området management.

3.7.5 Støj og lugt

Forhold omkring gener i relation til støj og lugt, og anvendelse af BAT skal vurderes med udgangspunkt i lokale forhold, og der er ikke fastsat branchespecifikke grænseværdier for denne parameter.

De lokale forhold er vurderet i tidligere afsnit af denne godkendelse, og det er af kommunen vurderet, at alle gældende krav jf. Husdyrloven og tilhørende bekendtgørelse af overholdt. På baggrund heraf vurderes det, at der er anvendt BAT i relation til disse parametre på bedriften.

3.7.6 Udbringning af gødning

De teknikker, der i marken kan reducere ammoniakfordampningen ved udbringning, er rettet mod teknikker, der sørger for, at gyllen hurtigt kommer ned på eller i jorden, eller som giver gyllen en lavere pH-værdi (svovlsyrebehandling).

For så vidt angår anvendelse af BAT i relation til udbringning af husdyrgødning på arealerne er det MST's opfattelse, at gældende lovregulering, herunder allerede gennemførte ændringer af Husdyrgødningsbekendtgørelsen, er BAT. Dette er ligeledes kommunens vurdering.

De gældende regler omfatter, hvornår og hvordan husdyrgødningen må udbringes, og flere af disse virkemidler er også nævnt i BREF-dokumentet.

Der har fra 1. januar 2011 været gældende at udbringning på sort jord og græsmarker skal ske ved nedfældning.

Jf. BREF-dokumentet er det BAT at tilpasse tilførslen af gødning efter afgrødernes behov for næringsstoffer og på et tidspunkt, hvor afgrøderne optager næringsstofferne mest optimalt. Desuden skal risikoen for forurening af omgivelserne reduceres ved ikke at tilføre gødning til vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede arealer. Endvidere at undlade at tilføre arealerne gødning, hvis de skråner eller støder direkte op til vandløb. Det er samtidig BAT at tilrettelægge udbringningen af husdyrgødning således, at risikoen for lugtgener minimeres.

Alle de omtalte forhold er vurderet i forhold til at reducere tabet af næringsstoffer til omgivelserne.

En del af disse tiltag er som nævnt dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om Jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem.

3.7.7 Nitrat til udbringningsarealer

De teknikker, der kan reducere nitratudvaskningen i forbindelse med udbringning af husdyrgødning, er rettet mod at øge planternes udnyttelse af det tilførte kvælstof. Disse teknikker er følgende:

- Teknikker i marken, der sørger for, at gyllen fordeles bedst muligt til de afgrøder, som har størst mulighed for at udnytte det tilførte kvælstof.
- Teknikker, som er målrettet mod at tilbageholde mineraliseret kvælstof i jorden udenfor afgrødernes vækstperiode med henblik på udnyttelse i den efterfølgende vækstsæson.
- Teknikker, som øger husdyrgødningens andel af mineralisk kvælstof i forhold til organisk kvælstof, kan medvirke til at øge udnyttelsen i marken. Dette er for eksempel separeringsteknikker i kombination med afbrænding eller afgasning af den faste fraktion af husdyrgødningen.

Efter kommunens vurdering er en stor del af de ovenstående virkemidler allerede implementeret i landbrugsdriften via Husdyrgødningsbekendtgørelsen. Blandt andet er der fastsat harmonikrav samt regler for, hvornår og hvordan husdyrgødning må udbringes. Endvidere er der i medfør af Lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække (gødskningsloven) fastsat bindende normer for den totale kvælstofanvendelse i markdriften samt krav til kvælstofudnyttelsen ved anvendelse af husdyrgødning. Flere af disse virkemidler er desuden nævnt i tidligere omtalt BREF-dokument, hvor det indgår i vurdering af BAT.

Separation af husdyrgødning er ikke vurderet værende BAT, da miljøeffekten er betinget af, at den faste del kan afsættes og dermed ikke udbringes på arealerne, og teknologien vurderes at være relativt dyr opgjort pr. reduceret kg N set i forhold til allerede gennemførte virkemidler jf. generel lovgivning.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer, at der ved efterlevelse af krav i lovgivningen leves op til BAT i relation til håndtering af husdyrgødningen. Der er derfor ikke fundet grundlag for at fastlægge vilkår begrundet i BAT med henblik på at begrænse nitratudvaskningen.

3.7.8 Samlet vurdering af anvendelse af BAT

Guldborgsund Kommune vurderer i forbindelse med en helhedsindsats for efterlevelse af princippet om BAT, med udgangspunkt i de gennemførte beregninger og vurderinger, at anvendelse af BAT med hensyntagen til tekniske muligheder og med udgangspunkt i proportionalitetsprincippet er overholdt. Ved denne vurdering er der således taget hensyn til husdyrbrugets type og størrelse.

Det fremgår af de skitserede beregninger i denne godkendelse, at kommunen har vurderet, at det vil være proportionelt at leve op til en maksimal ammoniakemission fra stald og lager svarende til 3.485 kg NH₃-N. Proportionalitetsbetragtningerne er lavet med udgangspunkt i, hvad meromkostningerne (kr. pr. reduceret kg N) vil være ved anvendelse af enkeltteknologier på staldafsnitsniveau, og beregnet ved kombination af de udpegede teknologier.

For fosfor er der ligeledes vurderet et proportionelt fosforniveau på 6.620 kg P ab lager svarende til ca. 23,8 kg P ab lager/DE.

I sammenhæng med ovenstående er det vurderet, hvor meget omkostningerne til anvendelse af BAT vil være i forhold til de samlede meromkostninger for husdyrproduktionen i de eksisterende anlæg på bedriften. Denne beregning fremgår af nedenstående:

**Efterlevelse af krav til BAT i relation til ammoniak: 1.140/1.800 kr.
Efterlevelse af krav til BAT i relation til fosfor: vurderet tilnærmelsesvist
omkostningsneutralt.**

Der er således vurderet et niveau af samlede produktionsomkostninger relateret til opfyldelse af BAT svarende til 1.140/1.800 kr., hvilket vurderes værende proportionelt, da det er beregnet, at et proportionelt omkostningsniveau til opfyldelse af BAT for den pågældende produktion maksimalt vil svare til et samlet beløb til meromkostninger pr. år på op til 64.800 kr. for det eksisterende anlæg.

Det er vurderet, at ansøger har redegjort for tilvalg og fravalg af teknologier, og der er gennemført tiltag i form af fodertilpasninger til søerne. Ved den samlede vurdering er der så vidt muligt vurderet på eventuelle vekselvirkninger mellem forureningsparametre.

3.8 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV

3.8.1 Alternative løsninger

En alternativ mulighed for ejendommen kunne være at fordele dyrene over flere ejendomme.

Placeres dyreholdet over flere ejendomme vil omkostningerne til opretholdelse af driften blive mærkbart forøget. Det kan hermed bevirke nedlægnings af en urentabel bedrift med store samfundsøkonomiske tab til følge.

Udviklingen går i retning af at der bliver færre landbrug i Danmark, og de landbrug der er, bliver større. Hvis landmanden ikke følger udviklingen er der stilstand, og dette betyder for en virksomhed, at den viger pladsen for andre og større virksomheder, som følger udviklingen.

3.8.2 0-alternativ

Et 0-scenarie på denne ejendom vil betyde, at der ikke sker en nødvendig udvikling, og at den løbende tilpasning af anlægget med udnyttelse af den bedt tilgængelige teknologi ikke vil finde sted. Samtidig vil den nødvendige økonomi til opretholdelse af produktionen ikke være tilstede og denne må afvikles.

Et 0-scenarie vil også betyde at der ikke skal udarbejdes en miljøgodkendelse med de forbedringer i forhold til miljøet der er forbundet hermed.

3.9 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

Følgende egenkontroller gennemføres jf. oplysninger fra ansøger:

- Eventuelle produktionsrapporter (P-kontrol) gemmes i 5 år.
- Eventuelle opgørelser over foderforbrug (E-kontrol) gemmes i 5 år.
- Dyrslægerrapporter opbevares i tilknytning til stalden og gemmes i 5 år
- Der føres jævnligt tilsyn med diverse funktioner af stalde, ventilationsanlæg samt med foderanlæg – og stationer
- Gyllebeholdere og rør efterses jævnligt, og vil som minimum blive kontrolleret i forbindelse med beholderkontrollen hver 10 år.

Foruden de her nævnte forhold til egenkontrol henvises der til tidligere afsnit om management samt gennemførelse af kontroller og dokumentation for overholdelse af vilkår i forbindelse med:

- Besætningens produktionsniveau.

SIDE 48/50

- Fodertilpasninger.
- Energi- og vandforbrug.
- Håndtering af affald.
- Beredskabsplan

Dokumentationen for egenkontrollen skal have en sådan form, at den tydeligt viser, at vilkårene i miljøgodkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.

Dokumentation for overholdelse af vilkårene skal opbevares i mindst 5 år. Guldborgsund Kommune skal ved tilsyn og kontrol have adgang til den nævnte dokumentation.

Alle vilkår er stillet for at sikre, at forudsætningerne for miljøgodkendelsen og frivillige tiltag gennemføres og overholdes. Dette vurderes nødvendigt, da det danner grundlag for vurdering af, at der kan meddeles miljøgodkendelse uden, at den ansøgte produktion vil få væsentlig indflydelse på miljøet eller omkringboende.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at gennemførelse af den beskrevne egenkontrol og overholdelse af de stillede vilkår vil medføre, at der løbende holdes øje med, at de givne forudsætninger for miljøgodkendelsen overholdes. Samtidig foreligger dokumentationen i en form, således at kommunen ved tilsyn eller på efterspørgsel kan kontrollere dette.

3.9.1 Beredskabsplan

Der er med fremsendelse af ansøgning sendt en beredskabsplan. Se bilag 5.

Der er indsat vilkår om, at beredskabsplanen skal forefindes på ejendommen, således at der er let adgang dertil. Samtidig skal alle ansatte være bekendtgjort med dens placering og indhold.

Derudover er der sat vilkår om, at planen jævnligt (min. 1 gang årligt) gennemgås og justeres, hvis der er sket ændringer.

En beredskabsplan er ikke et decideret lovkrav, men Guldborgsund Kommune har vurderet, at det kan være en god ide at kræve udarbejdelse af en beredskabsplan i forbindelse med miljøgodkendelsen. I den forbindelse skal det pointeres, at der ikke forventes et stort værk. Beredskabsplanen er tænkt som en kort oversigt, som viser, at landmanden har gennemtænkt de mest sandsynlige former for uheld, og hvordan der bør reageres i de forskellige scenarier. Udarbejdelsen af beredskabsplanen skal også være med til at gøre det helt klart, at tilsynsmyndigheden ALTID skal orienteres om forureninger. Samtidig skal myndigheden have mulighed for at vurdere, om der skal træffes forholdsregler for at sikre miljø mod yderligere skader som følge af forureningen.

Et væsentligt punkt i beredskabsplanen er således listen over hvem, der skal alarmes, hvornår og hvordan. Dette er yderligere uddybet i vilkår.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at den udarbejdede beredskabsplan indeholder de elementer, der er nævnt ovenfor. Herved vurderes det, at ved korrekt brug og opdatering af beredskabsplanen, vil der i tilfælde af uheld eller lign. på ejendommen være mulighed for at reducere eventuelle konsekvenser heraf.

3.10 HUSDYRBRUGETS OPHØR

Ansøger har oplyst, at hvis ejendommen mod al forventning inden for den nærmeste årrække skal nedlukkes, vil gyllebeholdere blive tømt, og foderrester vil blive fjernet, hvilket der er stillet vilkår om. Oprydningen vil foregå i overensstemmelse med gældende lovgivning. Såfremt besætningen bliver ramt af sygdom der af veterinærmyndighederne kræver karantæne eller nødslugtning af dyrene, vil det foregå i overensstemmelse med gældende lovgivning på området.

I forbindelse med nedlukning af produktionen er der stillet vilkår om, at der skal fremsendes en nedlukningsplan til kommunen, inden denne iværksættes.

Som ved vilkåret om beredskabsplan er der ikke krav om en stor plan, men nærmere en kort orientering til tilsynsmyndigheden. Orienteringen skal indeholde oplysning om:

- hvornår dyreholdet ophører,
- hvad der skal ske med den sidste husdyrgødning,
- om gødningsopbevaringsanlæggene efterfølgende skal udlejes eller om brugen helt ophører. Det sidste er specielt relevant for beholdere omfattet af 10 års beholderkontrol eller omfattet af krav om fjernelse ved endt brug,
- om driften af jorden fortsætter eller om jorden bortforpagtes,
- om staldene rengøres og tages ud af brug, eller om de udlejes osv.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at de nævnte tiltag i forbindelse med ophør af Produktionen, er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare. Samtidig bidrager tiltagene til at sikre, at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter.

4 HØRINGER

Udkastet til miljøgodkendelse er sendt i forhøring hos ansøger og ansøgers konsulent, hvorved et par mindre fejl blev rettet.

Udkastet til miljøgodkendelse har derudover været i høring hos ansøger, ansøgers konsulent og naboer i 6 uger med høringsfrist den 22.10.15.

Øvrige parter omfatter ejere af jord, der indgår i ansøgningen og de nærmeste naboer, som eventuelt kan blive berørt af, at dyreholdet udvides. Omfanget af høringsparter i området omkring ejendommen er udvalgt på baggrund af en beregnet konsekvensafstand på 579,57 meter.

Der indkom ingen bemærkninger i forbindelse med nabohøringen.

5 SAMLET VURDERING OG KONKLUSION

I henhold til de beregninger, der gennemføres i det elektroniske ansøgningssystem, kan produktionsudvidelsen gennemføres uden at overskride de beskyttelsesniveauer, der er udstukket i lovgivningen. Efter Guldborgsund Kommunes vurdering vil den ansøgte udvidelse af dyreholdet heller ikke give anledning til væsentligt ændrede forhold for naboerne, hverken hvad angår transport, støj, fluer eller det samlede visuelle indtryk af husdyrbruget. Ved

SIDE 50/50

overholdelse af de vilkår miljøgodkendelsen er betinget af, er det endvidere Guldborgsund Kommunes vurdering, at plante- og dyreliv i området, der ligger op til udbringningsarealerne, ikke vil blive påvirket i negativ retning.

Guldborgsund kommune har vurderet, at beskyttede naturområder med tilhørende plante- og dyrearter, ikke vil blive væsentligt påvirket, som følge af udvidelsen af dyreholdet og anlægget. Samme vurdering er lavet med hensyn til udvaskning af næringsstoffer til recipienter og anden mulig påvirkning af følsomme § 7 naturområder eller Natura 2000 områder.

Samlet er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der kan meddeles miljøgodkendelse til den ansøgte udvidelse af husdyrbruget, uden at det medfører væsentlige virkninger på miljøet. Ved overholdelse af vilkår i godkendelsen, har ansøger truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. Samtidig kan husdyrbruget drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, der er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Guldborgsund Kommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget, udbringning af husdyrgødning og drift af arealerne kan ske i overensstemmelse med gældende regler. Yderligere er det vurderet, at driften kan gennemføres uden væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller yngle- og levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV. Endelig er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der jf. oplysningerne i ansøgningsmaterialet er tænkt BAT ind i bedriftens indretning og drift i det omfang, BAT ikke strider mod proportionalitetsprincippet.

Der er gjort opmærksom på, at det er ansøgers eget ansvar at indhente relevante dispensationer og tilladelser efter anden lovgivning, hvis dette er påkrævet

6 BILAG

Bilag 1:	Sammensætning og fordeling i de enkelte staldafsnit
Bilag 2:	Situationsplan
Bilag 3A-3C	Udbringningsarealer for husdyrbrug
Bilag 4:	BAT-notat
Bilag 5:	Beredskabsplan
Bilag 6:	Naturnotat

Bilag 1

Svin - Sammensætning og fordeling i de enkelte staldafsnit (forudsætning for ammoniak- og lugtberegninger)

Ansøgt drift

Staldnavn	Dyrehold og staldsystem	Staldsystem kode	Vægtgrænser	Antal årsdyr	Sti-pladser	Gødnings-type	DE	Fodertil-pasninger	Tilvalgt teknologi
Sostald	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, løsgående, delvis spaltegulv	SvSo07		1.150	800	gylle	182,49	ja	ingen
	Årsso, farestald, kassestier, delvis spaltegulv	SvSo09		1.150	400	-	78,21	Ja	-
	Smågrise fra 7,2 kg, toklimastald, delvis spaltegulv	SvSm01	7,10-31 kg	4.000	600	-	1,50	nej	-
	Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 50-75%fast gulv	SvSI03	31-107 kg	600	150	-	15,50	nej	-
I alt				1.150 årssøer 4.000 smågrise 600 slagtesvin	1.200 årssøer 400 smågrise 150 slagtesvin		277,71		

Nudrift

Staldnavn	Staldafsnit	Staldsystem kode	Vægtgrænser	Antal årsdyr	Sti-pladser	Gødnings-type	DE	Fodertil-pasninger
Sostald	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, løsgående, delvis spaltegulv	SvSo07		930	620	gylle	147,58	nej
	Årsso, farestald, kassestier, delvis spaltegulv	SvSo09		930	310	-	63,25	-
	Smågrise fra 7,2 kg, toklimastald, delvis spaltegulv	SvSm01		0	0		0	
	Slagtesvin Delvis spaltegulv, 50-75%fast gulv	SvSI03		0	0		0	
Ialt				930 årssøer	930 årssøer		210,83	

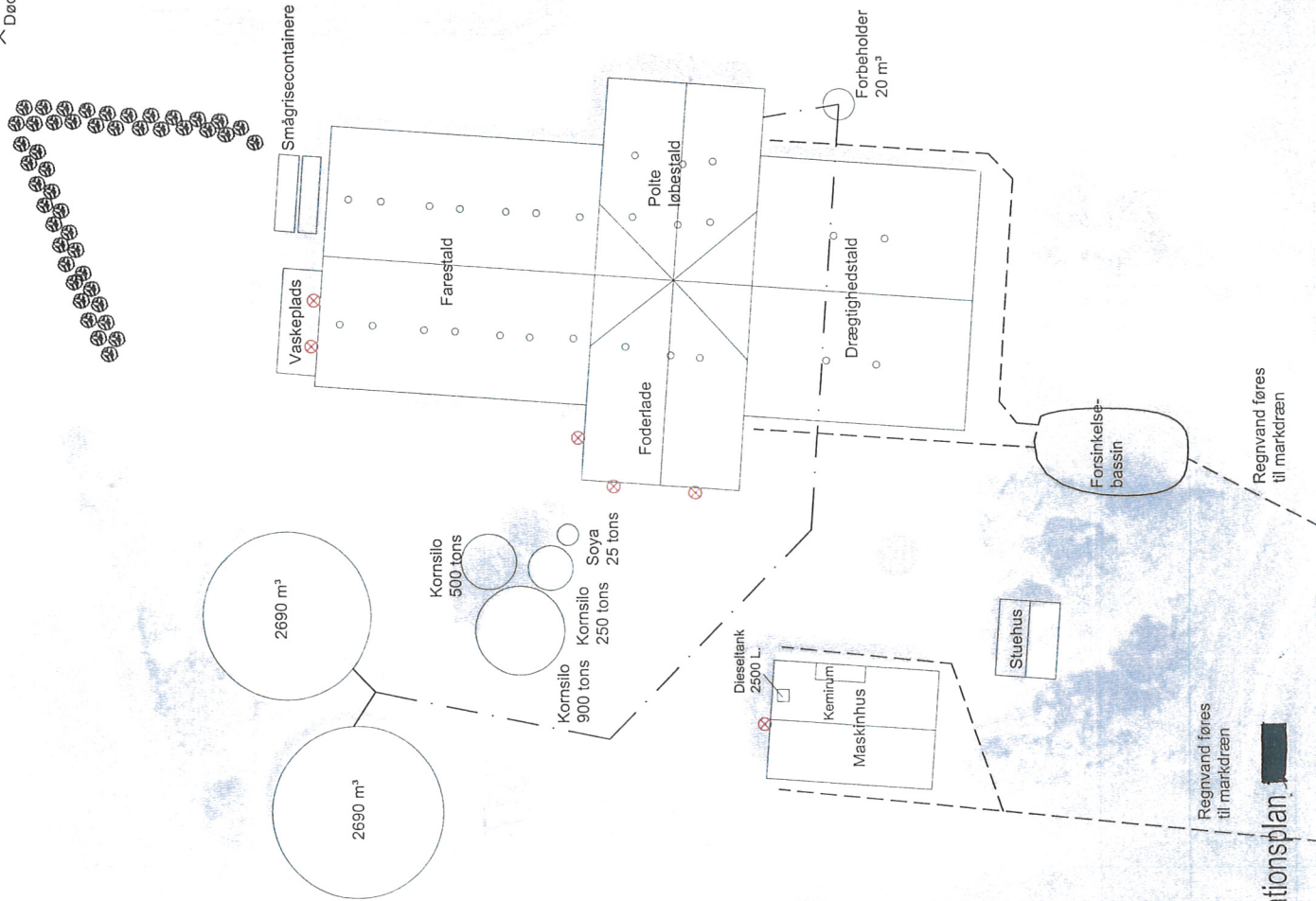
Gødningsopbevaringsanlæg

Opbevaringsanlæg	Byggeår	Kontrolår	Kapacitet	Overdækning	Lagerandel (%)	Samlet mængde produceret
Gyllebeholder 1	2006	2016	2.690	Fast	50	
Gyllebeholder 2	2006	2016	2.690		50	
Lejet beholder Dukkerupvej 14	2006	2016	2500	Fast		
I alt					100	7.784,22

0-0-01A

X Døde dyr

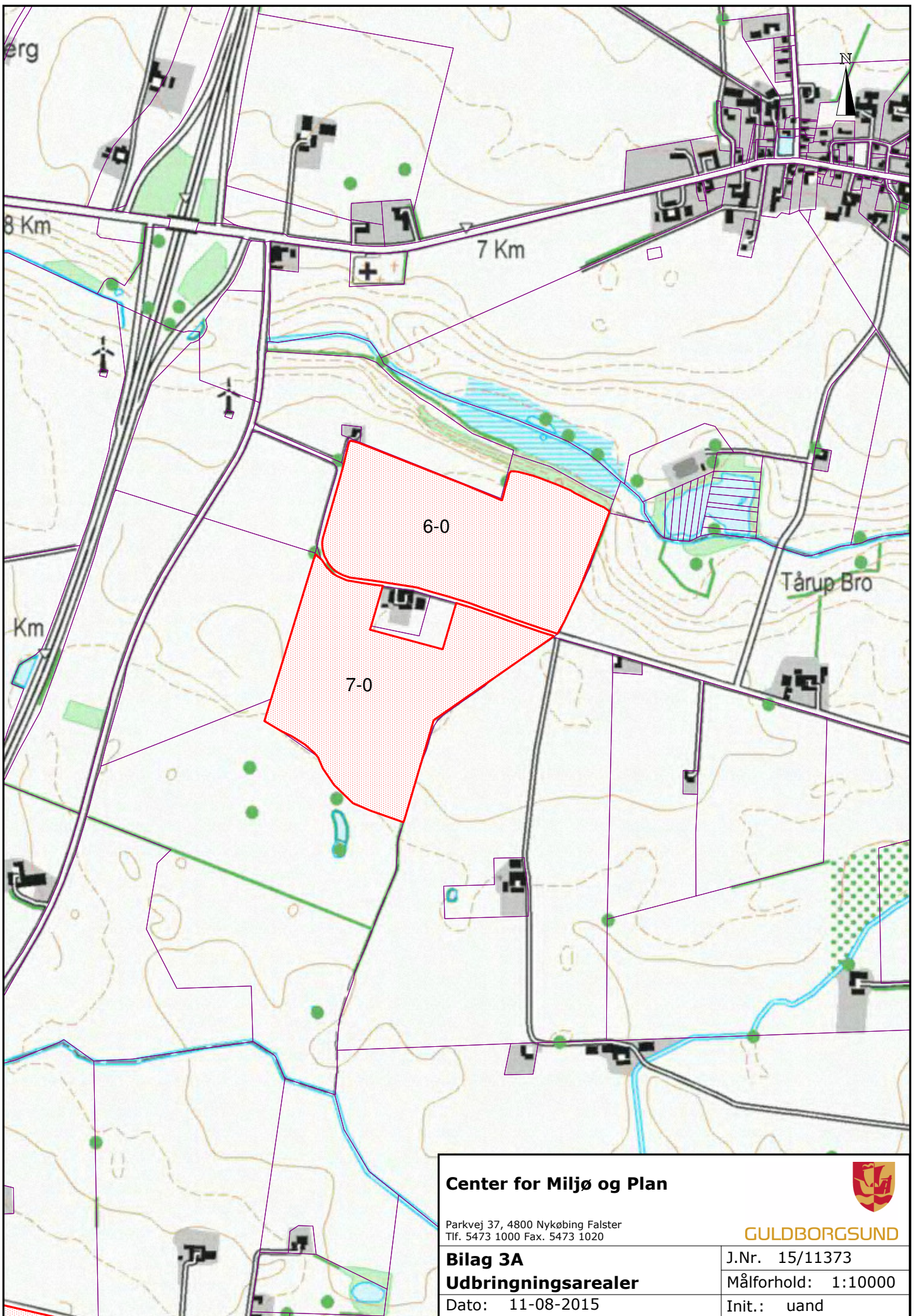

⊗ Lys

MYNDIGHEDSTEGNING

RETTELSE:	gefi-on - Byggerådgivning Fulbyvej 15, 4180 Sorø Tlf: 57 86 50 00, Fax: 57 86 54 43		Kvalitetssikret - Inhaber Mål:
Bygherre: I/S Blichersvej	Tlf: 29 26 57 72	Init: AF/NIS	Dato: 09-03-2015
Blichersvej 10 4863 Eskildstrup	Fax: Mobil:	Erhne: Tegning: Situationsplan Noter:	
E-mail:	Byggeadr.:		Tegningsnr.: M-14-030-M-0-0-01A
Denne tegning er privat ejendom. Den må ikke fremvises eller overlades uvedkommende - ej heller kopieres eller på anden måde anvendes uden forudindhentet skriftlig tilladelse, iht. Lov om ophavsret.			

Situationsplan

Center for Miljø og Plan

Parkvej 37, 4800 Nykøbing Falster
Tlf. 5473 1000 Fax. 5473 1020

GULDBORGSUND

**Bilag 3A
Udbringingsarealer**

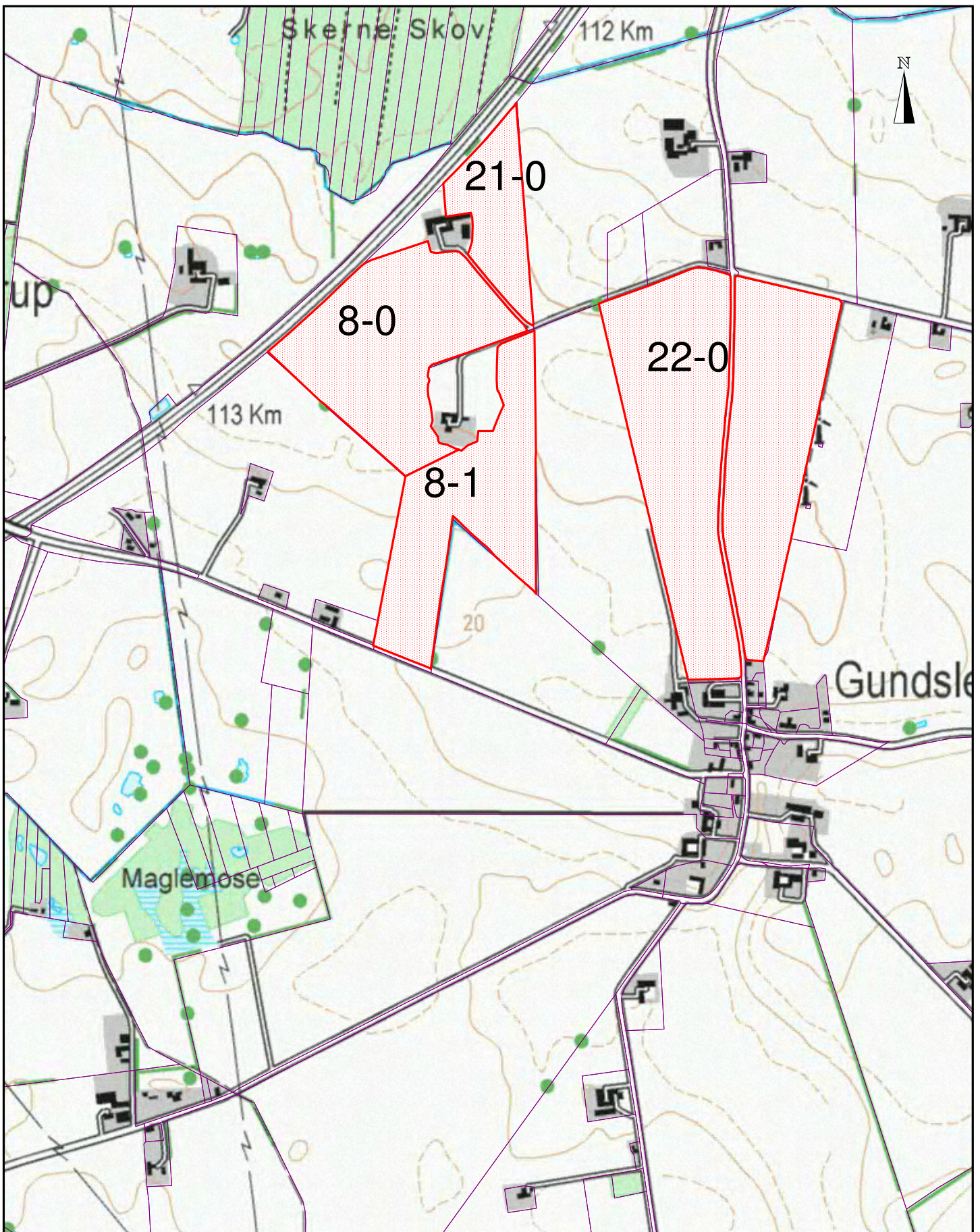
Dato: 11-08-2015

J.Nr. 15/11373

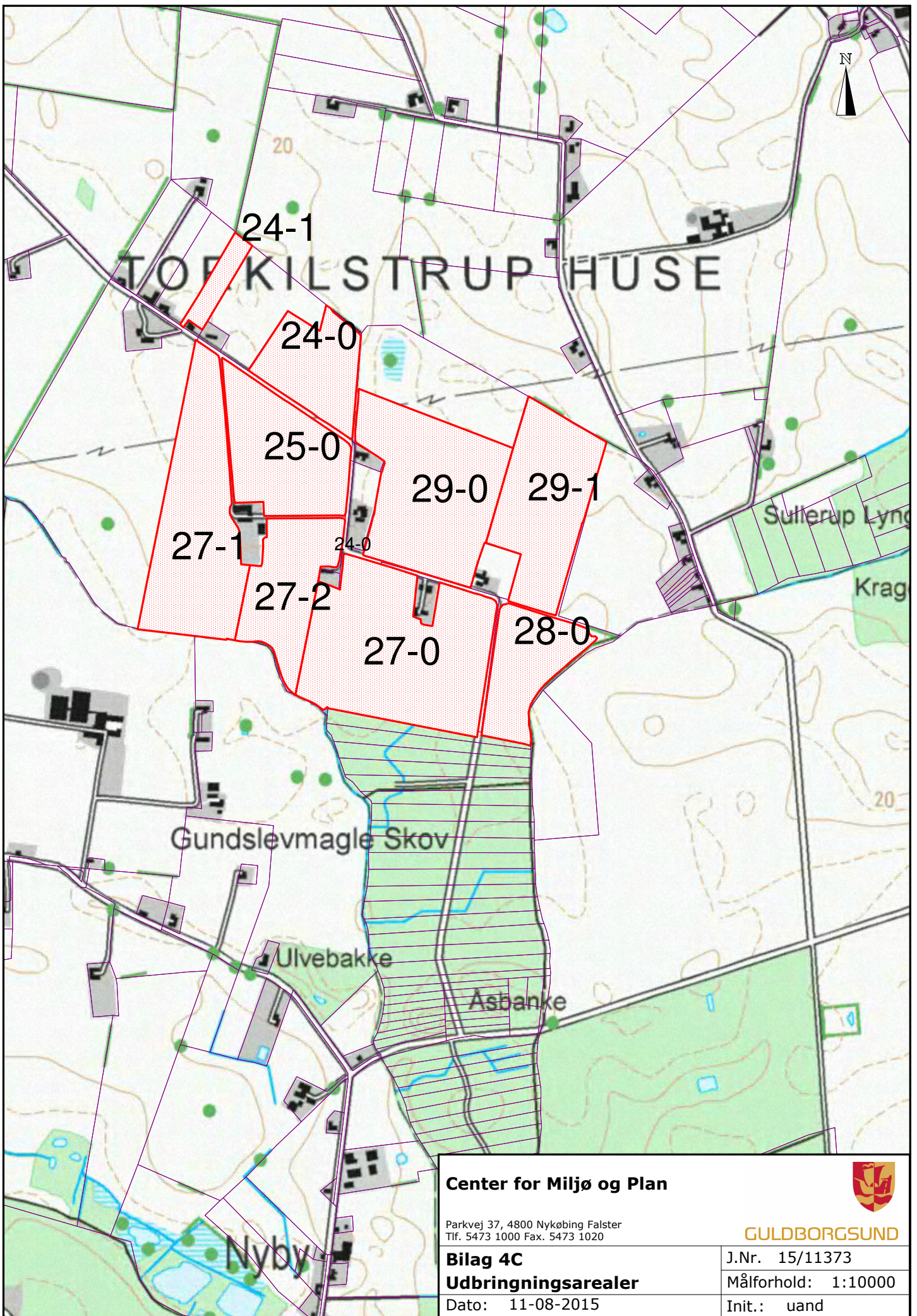
Målforhold: 1:10000

Init.: uand

Center for Miljø og Plan Parkvej 37, 4800 Nykøbing Falster Tlf. 5473 1000 Fax. 5473 1020		 GULDBORGSUND
Bilag 3B Udbringingsarealer Dato: 11-08-2015		

Center for Miljø og Plan

Parkvej 37, 4800 Nykøbing Falster
Tlf. 5473 1000 Fax. 5473 1020

GULDBORGSUND

**Bilag 4C
Udbringingsarealer**

Dato: 11-08-2015

J.Nr. 15/11373

Målforhold: 1:10000

Init.: uand

1.1 BEDST TILGÆNGELIG TEKNIK (BAT) OG BEGRÆSENDE FORANSTALTNINGER

Gennem Husdyrloven pålægges den enkelte landmand at redegøre for brugen af BAT-bedst tilgængelig teknologi og eventuelt reducere miljøbelastningerne fra husdyrproduktionen ved anvendelse af BAT.

Der er i denne godkendelse tale om eksisterende anlæg med supplement af 1-2 klimapavilloner/-containere. Følgende områder vurderes i forhold til BAT:

- Ammoniakfordampning fra stald og lager, som kan begrænses gennem staldindretning, teknologier i staldene, fodersammensætning og opbevaring af husdyrgødning.
- Fosfor indhold i husdyrgødningen grundet fodersammensætningen.
- Forbrug af vand og energi
- Management
- Støj
- Lugt
- Udbringning af gødning - herunder nitrat- og fosformængder der udbringes.

Følgende vurderinger er foretaget d. 23. juni 2015.

1.1.1 Ammoniak og anvendelse af BAT

Ammoniakemission fra anlægget kan mindskes ved at begrænse dyrenes udskillelse af kvælstof, begrænse tabet af ammoniak fra husdyrgødningen eller at opsamle ammoniak fra luften ved rensning. Dette kan gennemføres ved, at anvende forskellige teknikker/teknologier hver for sig, eller i kombination med hinanden.

Ved fastlæggelse af emissionsgrænseværdierne angiver MST, at der indledningsvist skal fastlægges hvilke teknikker, som har en "rimelig" reduktionsomkostning for ammoniak, og som derved er relevant ved fastlæggelse af BAT-emissionsgrænseværdien. Dernæst kan der sammenlignes forskellige kombinationer af relevante teknologier med hensyn til reduktion og omkostninger pr. produceret enhed.

Kommunens vurdering af anvendelse af BAT til opfyldelse af et fastlagt emissionsniveau indeholder således en samlet vurdering af det teknisk og økonomisk mulige for det konkrete anlæg som helhed. Heri indgår der en proportionalitetsmæssig vurdering. Til denne vurdering har kommunen taget udgangspunkt i Miljøstyrelsens (MST's) udmeldinger i forbindelse med Teknologiblade, som beskriver en række relevante teknikker og teknologier. Det fremgår ligeledes af teknologiblade, hvor meget hver teknik eller teknologi koster i etablering, drift og vedligeholdelse opgjort i forhold til miljøeffekten (kr. pr. kg reduceret N) samt i forhold til de samlede produktionsomkostninger (kr. pr. produceret gris) afhængig af brugsstørrelse. MST har samtidig angivet, at enkeltteknologier med reduktionsomkostninger, der overstiger ca. 100 kr. pr. kg. reduceret N ikke bør indgå i en vurdering, da det vurderes ikke at være proportionelt. Ligeledes bør de samlede ekstra omkostninger ved anvendelse af BAT ikke overstige 1,3 kr. pr. produceret smågris, 8 kr. pr. produceret slagtesvin og 50 kr. pr. årssø.

Fastlæggelse af emissionsgrænseværdien for ammoniak for anlægget er gennemført med udgangspunkt i følgende 3 trin:

1. Kommunen har med udgangspunkt i oplysninger og redegørelse omkring anvendelse af mulige BAT-teknologier fra ansøger, foretaget en konkret vurdering af det teknisk og økonomisk opnåelige i relation til anvendelse af BAT i det konkrete anlæg som helhed. Ved vurderingerne er der taget udgangspunkt i proportionalitetsprincippet og MST's vejledende grænseværdier.
2. Kommunen fastlægger en samlet emissionsgrænseværdi for ammoniak opnåelig ved anvendelse af BAT for anlægget som helhed. Denne grænseværdi fastlægges med udgangspunkt i vurderinger i forbindelse med punkt 1 som sammenholdes med beregning af MST's vejledende emissionsgrænseværdier¹²³⁴. Denne samlede vurdering er lavet, da MST's emissionsgrænseværdier kun er af vejledende karakter.

¹ Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Husdyrbrug med konventionelt hold af søer med pattegrise til fravæpning (gyllebaserede staldsystemer) – omfattet af Husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12. Miljøministeriet, MST, 31. maj 2011.

² Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Husdyrbrug med konventionel produktion af smågrise (gyllebaserede staldsystemer) – omfattet af Husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12. Miljøministeriet, MST, 31. maj 2011.

³ Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Husdyrbrug med konventionel produktion af slagtesvin (gyllebaserede staldsystemer) – omfattet af Husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12. Miljøministeriet, MST, 31. maj 2011.

3. Ansøger vælger frit, hvilke teknologier der ønskes anvendt for det konkrete anlæg til opfyldelse af den af kommunen fastlagte emissionsgrænseværdi. Ansøger har således selv valgt, hvorvidt denne ønsker at anvende teknologier indenfor fodring, staldindretning eller i forbindelse med opbevaring af husdyrgødningen, samt i hvilke dele af anlægget det ønskes gennemført. Det afgørende er således, at anlægget samlet set lever op til det emissionsniveau for ammoniak, som er vurderet opnåeligt ved anvendelse af BAT.

Ad 1. Redegørelse for anvendelige BAT-teknikker i relation til proportionalitet

Anvendelse af BAT-teknologier til begrænsning af ammoniakemission fra anlægget omfatter teknikker/teknologier i relation til staldindretning, teknikker i stalde, fodring og opbevaring af husdyrgødning.

Kommunen har foretaget en konkret beregning/vurdering i forhold til de eksisterende anlæg med udgangspunkt i MST's gældende teknologiblade på godkendelsestidspunktet.

Der er søgt om 4.000 smågrise (7,1-9,0 kg) svarende til 1,5 DE, hvorfor der i det følgende er foretaget en forholdsmæssig vurdering ud fra smågrise ved normvægt (7,1-31 kg).

Kommunens vurdering af teknologier i relation til proportionalitetsprincippet.

Der er i nedenstående tabel skitseret kommunens vurdering af anvendelse af mulige teknikker og teknologier til opfyldelse af BAT i forhold til meromkostninger pr. reduceret kg N og de samlede meromkostninger forbundet med anvendelse af teknikkerne i den ansøgte produktion i de eksisterende stalde.

Teknik/ Teknologi	Dyretype	Samlet meromkostning/ kg N reduceret	Samlet meromkost- ning/produceret enhed	Samlet meromkost- ning/år
Staldindretning	Årssøer 1.150 stk.	Vurderet på staldniveau uden omkostninger	-	-
Gyllekøling	Årssøer 1.150 stk.	Vurderes ikke proportionelt i eksisterende anlæg.	-	-
Svovlsyrebe- handling af gylle	Årssøer 380 stk.	Farestald 141 kr.	482 kr. pr. årssø	183.160 kr.
	Årssøer 770 stk.	Løbe/drægtighedsstald 70 kr.	240 kr. pr. årssø	184.800 kr.
Kemisk luftvasker	Årssøer 380 stk.	Farestald 108 kr.	178 kr. pr. årssø	67.640 kr.
	Årssøer 770 stk.	Løbe/drægtighedsstald 53 kr.	120 kr. pr. årssø	92.400 kr.
Biologisk luftvasker	Årssøer 380 stk.	Farestald 123 kr.	175 kr. pr. årssø	66.500 kr.
	Årssøer 770 stk.	Løbe/drægtighedsstald 84 kr.	166 kr. pr. årssø	127.820 kr.
Råprotein	Årssøer 1.150 stk.	Et niveau på 133 g råprotein/FE er fundet omkostningsneutralt og proportionelt. = BAT	0	0
Staldindretning/ System	Slagtesvin/ polte 600 stk.	Delvist fast gulv = BAT	0	0
Gyllekøling	Slagtesvin/ polte 600 stk.	Vurderes ikke proportionelt da	-	-

⁴ Fastlæggelse af BAT – emissionsgrænseværdier for konventionel produktion af svin og malkekvæg udenfor gyllesystemer. Supplement til vejledende emissionsgrænseværdier for svin og kvæg i gyllesystemer. Miljøministeriet, MST, 24. april 2012.

		eksisterende anlæg.		
Svovlsyrebehandling af gylle	Slagtesvin/polte 600 stk.	104 kr. ved nyanlæg	51 kr. pr. slagtesvin	30.600 kr.
Kemisk luftvasker	Slagtesvin/polte 600 stk.	92 kr. ved nyanlæg	28 kr. pr. slagtesvin	16.800 kr.
Biologisk luftvasker	Slagtesvin/polte 600 stk.	91 kr. ved nyanlæg	29 kr. pr. slagtesvin	17.400 kr.
Råprotein	Slagtesvin/polte 600 stk.	Et niveau på 147 g råprotein/FE koster 63/92 kr./reduceret kg N. = BAT afhængig af om det er tør-/vådfoder	1,9 kr. pr. slagtesvin ved tørfoder 3,0 kr. pr. slagtesvin ved vådfoder	1.140 kr. 1.800 kr.
Overdækning af gyllebeholdere (opgjort pr. beholder)	Årssøer 575 + Smågrise stk. 2.000 + slagtesvin stk. 300)	Begge beholdere indeholder gylle fra alle dyregrupper. Pris beregnet for gennemsnit. 108 kr. ved nyanlæg	25 kr. for søer 0,7 kr. for smågrise 3 kr. for slagtesvin	16.675 kr.

Markeringer angivet med **fed** viser teknologier, som kommunen var vurderet proportionelt af anvende.

Guldborgsund Kommune vurderer, at det er proportionelt at beregne bedriftens maksimale emissionsgrænseværdi for ammoniak fra eksisterende stalde og gødningsopbevaringsanlæg med udgangspunkt i anvendelse af:

- Eksisterende staldsystemer til søerne og slagtesvin/polte.
- Reduktion af råproteinindhold til 133 g råprotein/FEso med et foderforbrug på 1484 FEso/årssø (ved beregning af emissionen er der taget udgangspunkt i 26,7 grise af 7,3 kg pr årssø, og en fordeling af FE med 40/60 % i henholdsvis løbe/drægtighedsstalde og farestalde som angivet i teknologiblade).
- Reduktion af råproteinindhold til 147 g råprotein/FEsv med et foderforbrug på 2,89 FE/kg tilvækst for slagtesvin (jf. teknologiblade – Råprotein til slagtesvin, tabel i bilag 2).

Kommunens samlede vurdering af anvendelse af teknikker/teknologier i forhold til proportionalitet

Samlet set vurderer kommunen, at der vil være proportionelt at gennemføre reduktion i råproteinindhold i foder til søer og slagtesvin/polte i forbindelse med anvendelse af BAT i relation til de eksisterende stalde og gødningsanlæg.

Ovenstående tiltag vil ud fra en teoretisk beregning jf. de nævnte teknologiblade koste (0 kr. for søerne) + (1,9/3,0 kr. * 600 slagtesvin = 1.140 / 1.800 kr.) = **1.140/1.800 kr.**

MST har ved fastlæggelse af de vejledende emissionsgrænseværdier taget udgangspunkt i, at meromkostningerne for en landmand forbundet med at opfylde emissionsgrænseværdierne ikke bør overstige 50 kr. pr årssø, 1,3 kr. pr. produceret smågris og 8 kr. pr. produceret slagtesvin set i forhold til helt frit teknologivalg.

Med udgangspunkt i dette har kommunen beregnet, at det vil vurderes proportionelt, at ansøger kan pålægges meromkostninger i relation til opfyldelse af BAT i de eksisterende staldanlæg på op til følgende beløb:

(50 kr. pr. årssø * 1.200 årssøer) + (8 kr. pr. produceret slagtesvin * 600 slagtesvin) = **64.800 kr.**

Som det fremgår af ovenstående tabel vil det ikke være proportionelt at inddrage yderligere teknologier, da omkostningerne vil overstige 64.800 kr.

Ud fra ovenstående tabels sidste kolonne kunne det se ud om, at teknologierne, svovlsyrebehandling af gylle samt kemisk- og biologisk luftrensning til staldafsnit til slagtesvin/polte samt overdækning af gyllebeholdere kunne være proportionelle i forhold til totalbeløbet på 64.800 kr. Det er dog ikke vurderet at være, da omkostningerne pr. reduceret kg N er over 100 kr.

Fast overdækning af gyllebeholdere er vurderet som et af ansøger valgt tiltag til overholdelse af BAT.

Ad 2. Fastlæggelse og vurdering af emissionsgrænseværdi

Kommunens konkrete vurdering af emissionsgrænseværdi for ammoniak

Effekt og omkostninger ved de forskellige miljøtiltag er i Ad 1. beregnet og vurderet i forhold til tilrådigværende BAT/teknologiblade på godkendelsestidspunktet.

Der er i denne godkendelse tale om et eksisterende anlæg, hvor der ikke skal gennemføres gennemgribende renovering og om et mindre nyanlæg.

For at vurdere den samlede effekt af kombinationer af teknologier er der benyttet husdyrgodkendelse.dk til gennemførelse af kommunens konkrete beregninger.

Ovenstående tiltag medfører via beregning i det elektroniske ansøgningsystem⁵ en emissionsgrænseværdi for ammoniak i eksisterende stalde svarende til **ca. 3.394 kg N**.

Dette emissionsniveau sammenholdes med den beregnede teoretiske emissionsgrænseværdi jf. vejledning fra MST.

Emissionsgrænseværdi for ammoniak jævnfør MST's vejledning

Søer

Emissionsgrænseværdien for **eksisterende** staldanlæg til søer med en produktion på 260,7 DE fastlægges med udgangspunkt i tabel 2 i MST's vejledning.

Farestald (kassestier, delvist spaltegulv): emissionsgrænseværdi 0,75 kg NH₃-N/årso

Løbe-/drægtighedsstald (løsdrift, delvis spaltegulv): emissionsgrænseværdi 2,11 kg NH₃-N/årso

Samlet emissionsgrænseværdi = 2,86 kg NH₃-N/årso

Emissionsgrænseværdi for søer: 1.150 årssøer * 2,86 kg NH₃-N/årso = 3.289 kg NH₃-N

Smågrise

Emissionsgrænseværdien for de **nye** stalde/ klimacontainere/-pavilloner til smågrise fastlægges med udgangspunkt i (tabel 1a i MST's vejledning) for 4.000 smågrise (7,1-9 kg) svarende til 1,50 DE i to-klimastald med delvist fast gulv.

Korrektionsfaktor grundet afvigende vægtgrænse (ref. ligning)

$(9,0 - 7,1) * (13,777 + 0,1731 * (9,0 + 7,1)) / 486 = 0,0648$

Emissionsgrænseværdi:

$(4.000 \text{ smågrise} * 0,0366 \text{ kg NH}_3\text{-N/gris} * \text{korrektionsfaktor } 0,0648) = 9,5 \text{ kg NH}_3\text{-N}$

Slagtesvin

Der er i denne godkendelse tale om oprettelse af stier til slagtesvin/polte i eksisterende sostald.

Emissionsgrænseværdien for **eksisterende** stald til slagtesvin fastlægges med udgangspunkt i (tabel 2 i MST's vejledning) for 600 slagtesvin (31-107 kg) svarende til 15,5 DE på delvist fast gulv (50-75 % fast).

Emissionsgrænseværdi eksisterende stald:

$(600 \text{ slagtesvin/polte} * 0,31 \text{ kg NH}_3\text{-N/gris}) = 186 \text{ kg NH}_3\text{-N}$

Samlet emissionsgrænseværdi for ammoniak jf. vejledning: 3.289 + 9,5 + 186 = 3.485 kg NH₃-N

Jf. MST's vejledning vil det være proportionelt af stille krav om overholdelse af et samlet ammoniakemissionsniveau svarende til 3.485 kg NH₃-N pr. år for den ansøgte produktion i nye og eksisterende stalde.

⁵ Beregnet d. 16.06.2015 i scenarieskema 78947.

Som det fremgår af tabel med oversigt over omkostninger ved de forskellige teknologier vil det ikke være proportionelt at inddrage yderligere teknologier end fodertilpasninger til søer og slagtesvin/polte samt overdækning af gyllebeholderne, da omkostningerne vil overstige det angivne maksimale beløb på 64.800 kr., og dette beløb skal også rumme øvrige omkostninger til opfyldelse af BAT eksempelvis fosfor.

Kommunen har for de eksisterende stalde lavet en konkret vurdering af et proportionelt niveau for emissionsgrænseværdien via beregning i husdyrgodkendelse.dk (scenarieskema 78947). Forudsætningerne for beregningerne er, at kommunen har vurderet det proportionelt at inddrage niveauer for råprotein til både søer og slagtesvin/polte jf. gældende teknologiblade i beregningerne.

Beregningerne viser, at et niveau svarende til 3.394 kg NH₃-N for den samlede produktion kan være proportionelt. Sammenlignes dette niveau med det beregnede niveau jf. MST vejledning på 3.485 kg NH₃-N, ligger vejledningens niveau 91 kg over vores konkret beregnede niveau. Denne forskel kan blandt andet skyldes, at der siden BAT-teknologibladenes udgivelse er sket en betydelig forøgelse i søernes foderforbrug fra norm 1484 FE/årsso til 1530 FE/årsso.

Kommunen vurderer, at emissionsgrænseværdien, der skal leves op til, skal svare til ca. **3.485 kg NH₃-N**.

Ad 3. Ansøgers valgte teknikker/teknologier til overholdelse af BAT for ammoniak

Ansøger har med udgangspunkt i de nævnte staldindretninger valgt at anvende følgende teknologier til opfyldelse af emissionsgrænseværdien for ammoniak:

- Reduceret mængde råprotein til søerne: 129,9 g råprotein/FE i forhold til norm på 133,1 g råprotein/FE.
- Teltoverdækning af begge gyllebeholdere.

I version 3 af ansøgningen er der beregnet en samlet ammoniakemission fra stald og lager svarende til 3.482 kg NH₃-N/år. Dette betyder, at der leves op til den fastlagte grænseværdi på 3.485 kg NH₃-N.

For at sikre, at ansøger i praksis lever op til den fastlagte emissionsgrænseværdi for ammoniak, som er vurderet opnåelig ved BAT, er der fastlagt relevante og nødvendige indretnings-, drifts- og egenkontrolvilkår til disse teknikker og teknologier i godkendelsen. Dette betyder konkret for denne godkendelse, at der er stillet vilkår om overholdelse af maksimalt kg N ab dyr pr. år for søerne og egenkontrolvilkår til fodringen af søerne.

Kommunens samlede BAT-vurdering for ammoniak.

*Kommunens fastsatte emissionsgrænse for ammoniak på 3.485 kg NH₃-N, er vurderet at kunne medføre omkostninger svarende til ca. **1.140/1.800 kr.** i de eksisterende anlæg. Det er vurderet, at dette niveau ligger under de samlede meromkostninger for husdyrbruget, som kan pålægges ansøger til opfyldelse af BAT i de eksisterende anlæg.*

Med udgangspunkt i det fastlagte krav til emissionsniveau har ansøger valgt at tilpasse ansøgningen til dette niveau på baggrund af frit valg af teknologier.

Kommunen vurderer, at ansøger har valgt teknikker og teknologier, der lever op til den fastlagte emissionsgrænseværdi for anlægget som helhed.

Det forventes ikke, at der skal gennemføres gennemgribende renovering af de eksisterende dele af anlægget, som vil kunne sidestilles med nyetablering, indenfor en tidsgrænse på 8 år, hvor den førstkomende revurdering af godkendelsen skal gennemføres. Samtidig er der ikke søgt om en trinvis udvidelse af produktionen med en tidshorisont på 4-5 år. På baggrund heraf vurderer kommunen ikke, at der vil være meningsfyldt at fastsætte tidsfrister for, hvornår der for anlægget eventuelt skal leves op til en yderligere emissionsgrænseværdi svarende til gennemgribende renovering eller nyanlæg.

Samlet set vurderer kommunen, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse ammoniakemissionen fra husdyrbrugets anlæg, og de har indført BAT i det omfang, at kommunen vurderer det proportionelt i det konkrete tilfælde, hvor der er taget hensyn til den pågældende husdyrproduktion og størrelse. Det skal bemærkes, at BAT-vurderingen er foretaget som en selvstændig vurdering uden hensyntagen til, om beskyttelsesniveauer udstukket i Husdyrloven er overholdt.

1.1.1 Fosfor og anvendelse af BAT

Ved fastlæggelse af grænseværdier for fosfor, skal der, som for ammoniak, findes et passende balancepunkt mellem de forskellige miljøpåvirkninger og de dertil svarende omkostninger.

MST vurderer i den forbindelse, at yderligere generelle krav til begrænsning af fosfor begrundet i BAT skal baseres på omkostningsneutrale teknikker og teknologier.

Med udgangspunkt i MST's udmeldinger har kommunen baseret fastlæggelse af grænseværdien for fosfor ud fra optimering af fosforudnyttelsen hos grisene, da denne teknik vurderes at være omkostningsneutral. Niveaue kan opnås med en kombination af fasefodring, brug af mikrobielt fytase, brug af mineralske fosforkilder med høj fosfortilgængelighed og valg af basisfodermidler med lavt indhold af fosfor.

Fastlæggelse af grænseværdien for fosfor er gennemført, som det fremgår af nedenstående, og der er fulgt tilnærmelsesvis samme fremgangsmetode som ved fastlæggelse af emissionsgrænseværdi for ammoniak.

Kommunens konkrete vurdering af grænseværdi for fosfor

Med udgangspunkt i gennemsnitspriser over perioden 2006-2009 og priser i året 2009 blev det af MST besluttet, at BAT-grænserne skulle tage udgangspunkt i et indhold i foderet på 4,7; 5,3 og 4,6 g P pr. FEsv for søer, smågrise henholdsvis slagtesvin.

Søer

I teknologibladet for fosforindhold i sofoder⁶ er der beskrevet 3 niveauer for fosfor i sofoder, som alle forudsætter anvendelse af fytase.

Niveaue på 4,7 g P/FE kan opnås ved anvendelse af normalt fodermiddelvalg, fasefodring og fytase hævet til 150 % af standarddosis. Niveaue kan anvendes at stort set alle besætninger uden meromkostninger, selv om det kan begrænse det frie valg af fodermidler en smule. Anvendelse af fosforrige biprodukter kan være begrænset.

Smågrise

I teknologibladet for fosfor til smågrise⁷ er der beskrevet 3 niveauer af fosfor i smågrisefoder, som alle 3 ligger under anbefalingen på 6,1 g P/FE jf. BREF-dokumentet. Alle 3 niveauer forudsætter fodring efter minimumsnormer for fordøjeligt fosfor, og en reduktion i mængden af fosfor opnås alene ved at øge fordøjeligheden af fosfor, så der kommer mindre ufordøjet fosfor ud i gødningen.

Niveaue på 5,3 g P/FE kan normalt gennemføres uden meromkostninger, men der kan opstå meromkostninger i perioder eller ved brug af særlige fodermidler.

Slagtesvin

I teknologibladet for fosfor til slagtesvin⁸ er der beskrevet 4 niveauer af fosfor i slagtesvinefoder. Alle 4 niveauer forudsætter fodring efter minimumsnormer for fordøjeligt fosfor i foderet. Ved fodring efter minimumsnormer indlejres 75-80 % af det fordøjelige fosfor i grisene, og reduktion opnås alene ved at øge fordøjeligheden for fosfor, så der kommer mindre ufordøjet fosfor i gødningen.

Niveaue 4,6 g P/FE forudsætter en fytasedosis på 150-200 % af standarddosis afhængig af fodermiddelvalg. Samtidig afhænger det af anvendelse af minimumsnormer for indhold af fordøjeligt fosfor i foderet.

Det blev endvidere besluttet af MST, at de vejledende grænseværdier skulle tage udgangspunkt i landsgennemsnit for foderforbrug og produktivitet som i normalt 2009/10- og omregnes til fosforprækrav pr DE, da sidstnævnte var en praktisk måde at tage hensyn til mindre variationer i vægte – og samtidig betød, at man ud fra kravene kunne beregne den maksimale udbringning af fosfor pr ha for svineproduktioner med BAT-krav.

DE-omregningsfaktorerne for svin blev ændret pr. 1. august 2014, således at antal svin pr. DE er øget, både for søer, smågrise og slagtesvin. De ændrede omregningsfaktorer for DE har betydning for beregningen af BAT-emissionsgrænseværdierne for fosfor, fordi de er fastlagt som et antal kg P pr. DE.

Den justering af antal svin pr. dyreenhed, som trådte i kraft i august 2014, er baseret på en reduktion i proteinindhold i foderet på landsplan – og ændrer ikke på de økonomiske betragtninger omkring BAT-grænser på fosfor per FEsv.

⁶ Fosforindhold i sofoder, TB, MST, 31.05.2011

⁷ Fosforindhold i smågrisefoder, Teknologiblad, MST, 31.05.2011.

⁸ Fosforindhold i slagtesvinefoder, Teknologiblad, MST, 31.05.2011.

Det vil sige, at BAT-kravene bør tage udgangspunkt i det samme indhold af fosfor som de tidligere, men kravene pr. dyreenhed bør justeres til det aktuelle antal søer, smågrise og slagtesvin pr. dyreenhed.

Med udgangspunkt i de nyeste udmeldinger fra MST har kommunen lavet en vurdering af, hvilket niveau af kg P pr. DE, som for de forskellige dyregrupper vil være proportionelt af overholde.

Kommunen har vurderet, at det vil være proportionelt at overholde de fra MST udmeldte grænseværdier, se afsnit om "Grænseværdi for fosfor jævnfør MST's vejledning".

Grænseværdi for fosfor jævnfør MST's vejledning

Jf. MST's vejledning vil følgende grænseværdier for fosfor i husdyrgødningen kunne anvendes ved vurdering af anvendelse af BAT.

De vejledende niveau er som følger:

Søer

I MST's digitale vejledning findes den en tabel 3 under "BAT-standardvilkår" som viser en beregning af kg P ab lager for forskellige staldsystemer til søer, da der er stor forskel på strøelsesmængderne. Opgørelsen er lavet pr. årssø.

Tabel. Grænseværdier for kg P ab lager, søer

	BAT-krav, kg P ab lager pr. DE
Søer i gyllebaserede systemer uden dybstrøelse	23,9
Søer i gyllebaserede systemer med dybstrøelse i drægtighedsstalde	24,5
Søer med dybstrøelse i løbe/drægtighedsstald uden gylle	25,6

Mængderne svarer til 33,5/34,3/35,8 kg P/ha ved udbringning af 1,4 DE pr. ha.

Smågrise

	BAT-krav, kg P ab lager pr. DE
Drænet gulv / delvist fast gulv	29,2
Fast gulv	29,4
Dybstrøelse	30,6

Mængderne svarer til 40,9/41,2/42,8 kg P/ha ved udbringning af 1,4 DE pr. ha.

Slagtesvin

	BAT-krav, kg P ab lager pr. DE
Drænet gulv / delvist fast gulv	22,3
Fast gulv	22,5
Dybstrøelse	23,8

Mængderne svarer til 31,2/31,5/33,3 kg P/ha ved udbringning af 1,4 DE pr. ha.

I den ansøgte drift bliver grænseværdien for den maksimale mængde fosfor i husdyrgødningen ab lager på:

$(23,9 \text{ kg P/DE} * 260,7 \text{ DE}) + (29,2 \text{ kg P/DE} * 1,5 \text{ DE}) + (22,3 \text{ kg P/DE} * 15,5 \text{ DE}) = \mathbf{6.620 \text{ kg P ab lager svarende til } 23,8 \text{ kg P/DE.}$

Denne grænseværdi ligger indenfor det niveau, der betragtes som opnåeligt ved anvendelse af BAT i henhold til BREF-dokumentet.

Jf. MST vil det være proportionelt at stille krav om overholdelse af en mængde fosfor svarende til **6.620 kg P ab lager svarende til 23,8 kg P/DE** for den ansøgte produktion i eksisterende stald og nye stalde.

I vers. 3 af ansøgningen er der beregnet en samlet mængde fosfor i husdyrgødningen på 6.606 kg P svarende til 23,8 kg P/DE.

I den fremsendte ansøgning ligger fosforniveauet på samme niveau som den fastlagte grænseværdi.

Der er ansøgt om **14 kg P mindre** i husdyrgødningen af lager i forhold til det udmeldt BAT-niveau.

I den aktuelle ansøgning har Guldborgsund kommune vurderet, at der med de gennemførte tilpasninger leves op til den fastlagte grænseværdi for fosfor i relation til overholdelse af BAT.

Ansøgers valg

For at opfylde krav til BAT vedrørende fosfor af lager har ansøger valgt foderoptimering.

Det beregnede BAT-niveau på 6.620 kg P af lager opfyldes ved at reducere indholdet af fosfor i foderet til søerne fra normalt 4,90 gram P/FE til 4,71 gram P/FE.

For de øvrige dyregrupper er der ikke lavet tilpasninger i forhold til norm.

Fosfor af lager er herefter beregnet til 6.606 kg P i version 3 af ansøgningskemaet (74771).

Kommunens samlede BAT-vurdering for fosfor.

Ansøger har valgt at anvende teknologier til reduktion af fosfor i husdyrgødningen fra søerne ved reduceret mængde fosfor i foderet. Den fastlagte grænseværdi på 6.620 kg P i husdyrgødningen af lager opfyldes med de nævnte forudsætninger, hvilket giver 6.606 kg P af lager.

Da omkostningerne til efterlevelse af BAT-kravet vurderes at være tilnærmelsesvis omkostningsneutrale, vurderes det, at niveauet ligger under de samlede meromkostninger for husdyrbruget, som kan pålægges ansøger til opfyldelse af BAT, også set i sammenhæng med krav til ammoniak. Der er således taget hensyn til proportionalitetsprincippet.

Samlet set vurderer kommunen at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse fosforudledningen fra husdyrholdet, og der er indført BAT i det omfang at kommunen har vurderet det proportionelt.

1.1.2 Samlet vurdering af anvendelse af BAT

Guldborgsund Kommune vurderer i forbindelse med en helhedsindsats for efterlevelse af princippet om BAT, med udgangspunkt i de gennemførte beregninger og vurderinger, at anvendelse af BAT med hensyntagen til tekniske muligheder og med udgangspunkt i proportionalitetsprincippet er overholdt. Ved denne vurdering er der således taget hensyn til husdyrbrugets type og størrelse.

Det fremgår af de skitserede beregninger i denne godkendelse, at kommunen har vurderet, at det vil være proportionelt at leve op til en maksimal ammoniakemission fra stald og lager svarende til 3.485 kg NH₃-N. Proportionalitetsbetragtningerne er lavet med udgangspunkt i, hvad meromkostningerne (kr. pr. reduceret kg N) vil være ved anvendelse af enkeltteknologier på staldafsnitsniveau, og beregnet ved kombination af de udpegede teknologier.

For fosfor er der ligeledes vurderet et proportionelt fosforniveau på 6.620 kg P af lager svarende til ca. 23,8 kg P af lager/DE.

I sammenhæng med ovenstående er det vurderet, hvor meget omkostningerne til anvendelse af BAT vil være i forhold til de samlede meromkostninger for husdyrproduktionen i de eksisterende anlæg på bedriften. Denne beregning fremgår af nedenstående:

Efterlevelse af krav til BAT i relation til ammoniak: 1.140/1.800 kr.

Efterlevelse af krav til BAT i relation til fosfor: vurderet tilnærmelsesvist omkostningsneutralt.

Der er således vurderet et niveau af samlede produktionsomkostninger relateret til opfyldelse af BAT svarende til 1.140/1.800 kr., hvilket vurderes værende proportionelt, da det er beregnet, at et proportionelt omkostningsniveau til opfyldelse af BAT for den pågældende produktion maksimalt vil svare til et samlet beløb til meromkostninger pr. år på op til 64.800 kr. for det eksisterende anlæg.

Det er vurderet, at ansøger har redegjort for tilvalg og fravalg af teknologier, og der er gennemført tiltag i form af fodertilpasninger til søerne.

Ved den samlede vurdering er der så vidt muligt vurderet på eventuelle vekselvirkninger mellem forureningsparametre.

Opdateret marts 2015

Telefonliste

Brandvæsen	112
Ambulance	112
Miljømyndighed	112
Akuttelefonen	1813
Lægevagt	70 15 07 00
Jacob	29 26 57 72
Thomas	51 34 84 54
Dyrlæge: Claus Heisel	21 71 53 00
Gefion	57 86 50 00
Foderstoffirma:	
DLG	33 68 42 00
Danish Agro	72 15 80 00
Elektriker: Enelco	54 56 20 00
Maskinstation:	
Egholm (Poul)	20 47 39 24
Eskilstrup:	20 29 40 63
El:	
SEAS NVE	70 29 29 29

Brand – instruks

Ring 112 og oplys:

- Navn, adresse og det tlf., du ringer fra
- Hvad der er sket, og at det er en gårdbrand
- Er der tilskadekomne – hvor mange?
- Er dyrene kommet ud? – art og antal, der er fanget.

Ring til:

Jacob: 29 26 57 72 el.
Thomas: 51 34 84 54

Start rednings- og slukningsarbejde, hvis det er forsvarligt:

- Evakuer dyr.
- fjern trykflasker, olie, kemikalier og gødning.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden, så luk døre og vinduer.

Tag imod brandvæsenet og vis dem kortene.

Oplys om:

- Adgangsveje.
- Hvor det brænder og omfang
- Tilskadekomne og dyr, der ikke er i sikkerhed.

Gylle – overløb

Ring 112 ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletank og oplys:

- Navn, adr. og det tlf.nr., du ringer fra
- Hvad der er sket og hvor meget, der er løbet ud
- Er der risiko for forurening af vandløb eller vandboring?

Ved mindre spild ring kun til miljømyndighederne.

Ring til:

Jacob: 29 26 57 72 el.
Thomas: 51 34 84 54

Forsøg opdæmning for at undgå at gyllen løber ned i vandløb eller afløb.

Opdæmningen kan ske med jord og/eller halm.

Er gyllen løbet til dræn, så laves opdæmning af vandløbet med jord og/eller halm.

Modtag miljømyndighed evt. brandvæsen og orienter om sted, omfang m.v.

Kemikalie og oliespild m.v.

Ring 112 ved større overløb af kemikalier og olie og oplys:

- Navn, adresse og det tlf.nr., du ringer fra.
- Hvad der er sket, og hvor meget der er løbet ud.
- Er der risiko for forurening af vandløb eller vandboring?

Ved mindre spild ring kun til miljømyndighederne.

Ring til:

Jacob: 29 26 57 72 el.
Thomas: 51 34 84 54

Forsøg opdæmning for at undgå at kemikalier/olie løber ned i vandløb eller afløb.

Opdæmningen kan ske med jord og/eller halm.

Er kemikalier/olie løbet til dræn, så laves opdæmning af vandløbet med jord og/eller halm.

Modtag miljømyndighed evt. brandvæsen og orienter om sted, omfang m.v.

Opdateret marts 2015

Personskade

Ring 112 ved alvorlig skade og oplys:

- Navn, adresse og det tlf.nr., du ringer fra
- Hvad er der sket og hvordan er personens tilstand?
- Adgangsveje.

Yd førstehjælp, hvis det er muligt.

Førstehjælpsudstyr er placeret i stalden ved foderladen.

Kontakt lægevagten ved lettere skade.

Ring til:
Jacob: 29 26 57 72 el.
Thomas: 51 34 84 54

Stophaner og hovedafbrydere

Elektricitet:

Hovedafbryder er placeret i forrum.

Afbryder til gyllepumpe er placeret ved den lille gyllebeholder.

Vand:

Hovedhanen er placeret foran indgangspartiet til forrum.

Strømsvigt

Vurdér om nogle dyr vil lide pga. varme

Kontroller at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper og lign.

Ved strømsvigt på over 2 timer, ring til SEAS NVE og hør om varigheden af udfaldet

Transport af bekæmpelsesmidler

Kemikalier opbevares i lukket rum i den gamle staldlænge.

Under transport er bekæmpelsesmidlerne beskyttet mod stød m.v. i en lukket kasse.

Der kan medbringes en pakke savsmuld/kattegrus, plastpose og skovl til evt. opsugning af spild.

Medbring altid mobil tlf. til opkald ved uheld.

Der er førstehjælpsudstyr og øjenskyllmiddel til rådighed, hvor der arbejdes med midlerne.

GULDBORGSUND

NATURVURDERING TIL § 12 MILJØGODKENDELSE AF LANDBRUG

BLICHERSVEJ 10, 4863 ESKILSTRUP

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.1	Påvirkning fra stald og lager.....	3
1.1.1	Ammoniakfølsom natur.....	3
1.1.2	Natura 2000-områder.....	6
1.1.3	Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter.....	8
1.2	PÅVIRKNING FRA AREALER.....	8
1.2.1	Påvirkning af søer og vandløb.....	8
1.2.2	Påvirkning af hav.....	9
1.2.3	Påvirkning af § 3-beskyttet natur og skove.....	12
1.2.4	Påvirkning af Natura 2000-områder.....	13
1.2.5	Påvirkning af arter med særlige beskyttelseskrav (Bilag IV).....	14

1.1 PÅVIRKNING FRA STALD OG LAGER

1.1.1 Ammoniakfølsom natur

Ammoniakfølsom natur er jf. husdyrlovens § 7 opdelt i tre kategorier.

Kategori 1-natur

Denne kategori omfatter de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Naturtyperne kan ses i bilag 2 i bek. om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug.

For de Natura 2000-naturtyper, som ikke er kortlagt (primært søer), skal kommunen vurdere den eventuelle påvirkning. Ud over søer drejer det sig om Klinter eller klipper ved kysten (1230), Forstrand og begyndende klitdannelser (2110), Hvide klitter og vandremiler (2120), Kystklitter med havtorn (2160), Kystklitter med gråris (2170), Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter (8220) og Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter med pionerplantесamfund (8230).

Kategori 1-natur omfatter ligeledes § 3 heder og overdrev indenfor Natura 2000-områder, som ikke er nævnt ovenfor.

Det skal bemærkes, at en del ammoniakfølsomme Natura 2000-søenaturtyper endnu er ikke kortlagt og derfor ikke findes i husdyrgodkendelse.dk eller www.arealinformation.dk. Derfor kræver det først en konkret besigtigelse for at bestemme søernes naturtype.

For kategori 1-natur gælder at den totale ammoniaktilførsel på naturområdet ikke må overskride følgende beskyttelsesniveau:

- 0,2 kg N/ha ved mere end 2 husdyrbrug (mere end 1 ejendom udover ansøger)
- 0,4 kg N/ha ved 2 husdyrbrug (ansøger samt 1 ejendom)
- 0,7 kg N/ha ved 1 husdyrbrug (ansøger)

Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel):

- antal husdyrbrug over 15 DE indenfor 200 meter +
- antal husdyrbrug over 45 DE indenfor 200-300 meter +
- antal husdyrbrug over 75 DE indenfor 300-500 meter +
- antal husdyrbrug over 150 DE indenfor 500-1000 meter +
- antal husdyrbrug over 500 DE, som påvirker med over 0,3 kg N/ha udover de 1000 meter.

Nærmeste kategori 1-natur er skovbevokset tørvemose beliggende i Listrup Lyng, habitat-område 252. Afstanden til området fra stald og lager på Blichersvej 10 er ca. 5 km. Se placering på kort 1.

Den totale ammoniakbelastning er beregnet til 0 kg N/ha/år for Listrup Lyng.

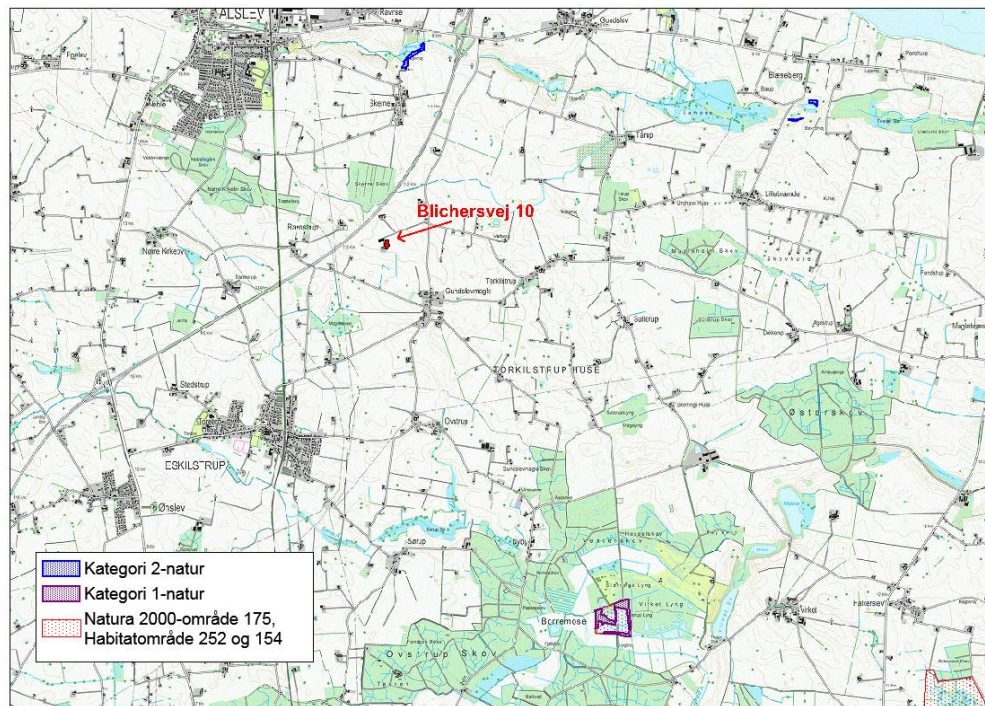
Kategori 2-natur

Kategori 2-natur omfatter højmoser, lobeliesøer samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og som er beliggende udenfor Natura 2000-områder.

For denne kategori gælder, at den totale ammoniaktilførsel på naturområdet ikke må overskride 1,0 kg N/ha/år

Det nærmeste kategori 2-naturområde er et overdrev ved Skerne sø, som ligger 2 km nord for Blichersvej 10. Se kort 1.

Den totale ammoniakbelastning er beregnet til 0 kg N/ha/år for overdrevet.

Kort 1. Placering af kategori 1- og 2-natur.

Kategori 3-natur

For kategori 3-natur gælder, at kommunen konkret skal vurdere følgende beskyttede, ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder, som ikke er omfattet af kategori 1 og 2: Heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, og ammoniakfølsomme skove.

Skov defineres som arealer, der er større end ½ ha og mere end 20 meter brede, og som er bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer, jf. skovlovens definition af skov.

En skov betegnes som ammoniakfølsom, når:

- 1) der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel "skovjordbund",
- 2) skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel "skovjordbund", eller
- 3) der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovlovens § 25.

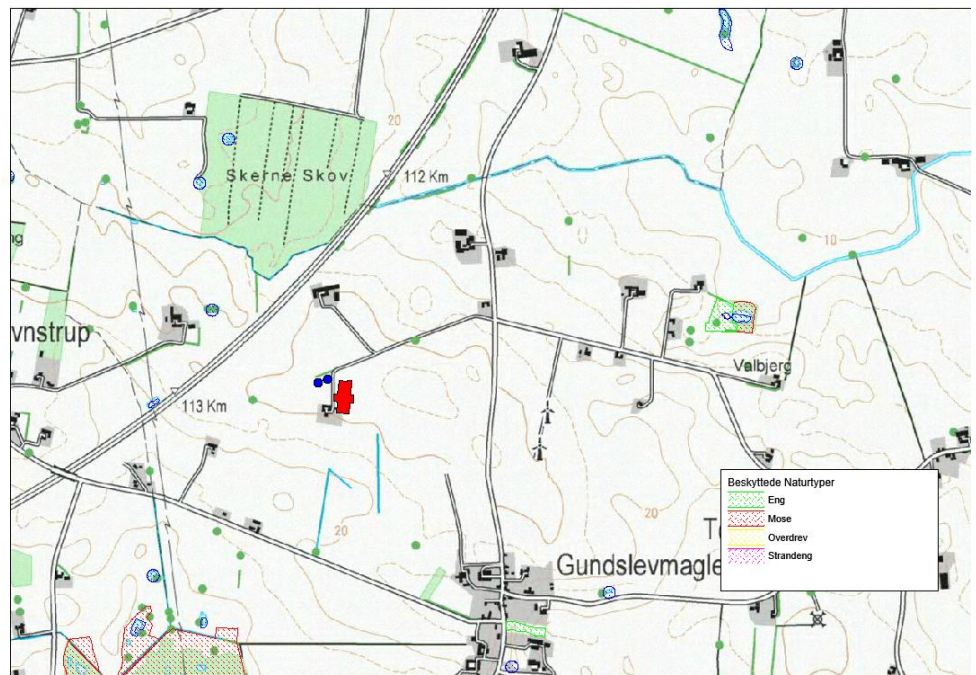
Naturtypernes tålegrænse overfor kvælstof fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Naturtypernes tålegrænse for kvælstof. Kilde "Ammoniakmanualens " bilag 3.

Naturtype	Tålegrænse, kg N/ha/år
Overdrev	10-25 (sure overdrev 10-20; kalkholdige overdrev 15-25)
Hede	10-25 (tør hede 10-20; våd hede 15-25)
Mose og kær	5-25 (højmoser 5-10; hængesæk og tørvelavninger 10-15; fattigkær og hedemoser 10-20; kalkrige moser, væld og rigkær 15-25)

Baggrundsbelastningen med kvælstof er 12 kg N/ha/år i Guldborgsund Kommune jf. data fra DMU 2010.

I området omkring stald og lager på Blichersvej 10 ligger en række beskyttede naturtyper, se kort 2 og tabel 2. Merbelastningen af kvælstof fra Blichersvej 10 er beregnet på disse beskyttede naturtyper i det elektroniske ansøgningssystem. Der er ikke foretaget besigtigelse af områderne.

Kort 2. Placering af kategori 3-natur. Markeringer med blå skravering er ikke omfattet af kategori 3. Kategori 3-skov har ingen signatur.

Tabel 2. Oversigt over kategori 3-natur ved Blichersvej 10.

Lokalitet	Naturtype	Beregnet merbelastning
Skerne skov	Skov	0,1 kg N/ha
Eng øst for ejendom	Eng	0,0 kg N/ha
Mose syd for ejendom	Mose	0,0 kg N/ha

*Kommunens vurdering*Kategori 1- og 2-natur

Da totalbelastningen på nærmeste kategori 1- og 2-natur er på 0 kg N/ha/år, vurderer kommunen at projektet på Blichersvej 10 ikke påvirker disse naturtyper, og at kravet til disse naturtyper er overholdt.

Endvidere vurderes det, at det på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag ikke kan dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af naturområdet.

Kategori 3-natur

Udvidelse af dyreholdet på Blichersvej 10 må ikke medføre, at tilstanden i de beskyttede naturtyper påvirkes negativt. Dette kan undersøges ved at sammenholde naturtypernes tålegrænse for kvælstof med den beregnede merbelastning med kvælstof fra det ansøgte dyrehold.

Da merbelastningen til de nærmeste kategori 3-beskyttede lokaliteter er beregnet til mellem 0 og 0,1 kg N/ha/år, vurderes det, at der ikke sker en tilstandsændring i disse naturområder og kategori 3-naturområder og skove, der ligger længere væk. Det vurderes derfor at der ikke skal stilles krav i forhold til disse naturområder.

1.1.2 Natura 2000-områder

Natura 2000-områder udgøres af habitat- og fuglebeskyttelsesområder, som til sammen danner et økologisk netværk af beskyttede naturområder gennem hele EU. I Danmark kaldes områderne også for internationale naturbeskyttelsesområder, og her indgår også ramsar-områderne. Der er 254 habitat-, 113 fuglebeskyttelses- og 27 ramsar-områder i Danmark.

Før der træffes afgørelse om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugsloven, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, jf. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 1. Princippet i beskyttelsen er, at der ikke i disse områder må foretages noget, som skader de naturværdier (naturtyper og arter), som ligger til grund for deres udpegning.

Hvis projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der, jf. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 2, foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Den fælles målsætning for de udpegede områder er, at de naturtyper og arter, som et område er udpeget for at beskytte, skal have en gunstig bevaringsstatus.

Nærmeste Natura 2000-område i forhold til stald og lager på Blichersvej 10 er område nr. 175 Horreby Lyng og Listrup Lyng. Afstanden fra stald og lager ca. 5 km til Listrup Lyng, se kort 1.

Natura 2000-området har et areal på 272 ha og udgøres af to moser, henholdsvis Horreby Lyng og Listrup Lyng, der også kaldes for Borremosen. Moserne er dannet som højmoser, hvor tørvemosser er vokset ind over en afløbsløs sø, der er opstået i en istidslavning. I moserne har der fundet tørvegravning sted bl.a. under 2. verdenskrig, hvilket har resulteret i dannelsen af flere søer. Moserne ligger med en indbyrdes afstand på ca. 3,5 km.

Udpegningsgrundlaget fremgår af tabel 3.

Tabel 3. Udpegningsgrundlag for habitatområde H252 Listrup Lyng.

Udpegningsgrundlag for habitatområde H252 Listrup Lyng		
Naturtyper:	Brunvandet sø (3160)	Skovbevokset tørvemose (91D0)
	Hængesæk (7140)	*Elle- og askeskov (91E0)
		* angiver prioriteret naturtype
Arter:	Stor kærguldsmed	Sumpvindelsnegl

I Danmark findes tillige 60 naturtyper (lysåben natur, skovtyper, søer, vandløb og marine naturtyper), der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag I, som beskyttede i Natura2000-områderne. Flere af disse naturtyper er særligt truede (såkaldt prioriterede), hvilket medfører et særligt ansvar for beskyttelsen.

Nærmeste forekomst af terrestriske habitatnaturtyper indenfor Natura 2000-området er skovbevokset tørvemose, 91D0 i Listrup Lyng ca. 5 km syd for stald og lager. Habitatnaturtypernes tålegrænse for kvælstof er jf. ammoniakmanualens bilag 3 10-20 kg N/ha/år for skovbevokset tørvemose. Baggrundsbelastningen med kvælstof er 12 kg N/ha/år i Guldborgsund Kommune jf. data fra DMU 2010.

Kommunens vurdering

Der er en meremission fra stald og lager på 671 kg N/år samt en samlet emission på 3482 kg N/ha/år. I det elektroniske ansøgningssystem er det beregnet, at det udvidede dyrehold medfører en merbelastning af habitatnaturtyperne i Listrup Lyng på 0,0 kg N/ha/år, samt at den totale kvælstofbelastning er 0,0 kg N/ha/år.

Habitatnaturtypen skovbevokset tørvemose er en kvælstoffølsom naturtype, idet tålegrænsen er 10-20 kg N/ha/år. Med en baggrundsbelastning på 12 kg N/ha/år er naturtypens nedre tålegrænse overskredet. Da beregninger af henholdsvis merbelastningen og totalbelastningen med kvælstof efter udvidelsen af dyreholdet på Blichersvej 10 er 0,0 kg N/ha/år på området med skovbevokset tørvemose, vurderes det dog, at udvidelsen af husdyrbruget ikke vil forringe området's bevaringsstatus.

Samlet vurderes det, at bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område 175 ikke vil blive negativt påvirket, og dermed at det ansøgte projekt hverken alene eller sammen med andre planer og projekter i området vil påvirke habitatområdet væsentligt.

Samtidigt vurderes det, at det udvidede dyrehold på Blichersvej 10 beliggende udenfor Natura 2000-området *ikke* kræver, at der udarbejdes en egentlig konsekvensvurdering jfr. § 7 i Habitatbekendtgørelsen. Begrundelsen for denne vurdering er, at hverken naturtyper eller arter vurderes at ville blive påvirket.

1.1.3 Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter

I Danmark findes der 76 dyre- og plantearter, der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag IV (kaldet bilag IV-arter) som særlig strengt beskyttet i det naturlige udbredelsesområde ifølge direktivets artikel 12. I Guldborgsund Kommune findes sikkert, med stor sandsynlighed eller er tidligere fundet 25 dyre- og plantearter, som er omfattet af bilag IV (Tabel 5, sidst i dokumentet).

Beskyttelsen indebærer bl.a. forbud mod beskadigelse eller ødelæggelse af arternes levesteder og yngle- og/eller rasteområder. Ved godkendelse af projekter skal kommunen vurdere, om projektet beskadiger eller ødelægger yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for Bilag IV-arterne. Projektet kan kun godkendes, hvis der ikke sker beskadigelse eller ødelæggelse herunder gradvis forringelse af yngle- eller rasteområder jf. Habitatbekendtgørelsens § 11 og Naturbeskyttelseslovens § 29a.

Udover beskyttelseskrævende Bilag IV-arter skal ansøgningen vurderes i forhold til rødliste- og fredede arter. Af sårbare og beskyttelseskrævende arter findes i området med stor sandsynlighed bilag IV-arterne Springfrø, Stor Vandsalamander og Spidssnudet Frø. Arternes status i Guldborgsund kommune fremgår af tabel 5, sidst i dokumentet.

Det følger af Miljøstyrelsens husdyrvejledning at indenfor en afstand på 300 m fra stald/lager kan depositionen af kvælstof henføres til punktkilden (stald/lager). Ved større afstande vil en påvirkning fra punktkilden (stald/lager) ikke kunne adskilles fra den diffuse forurening.

Indenfor en afstand af 300 m fra stald og lager er der ingen naturområder, der kan være levested for bilag IV-padder.

Flagermus

Potentielle levesteder for arter af flagermus findes i stalde, lader, træer m.m. Det forventes at omkring 5 flagermusarter kan findes i denne del af kommunen (Tabel 5, sidst i dokumentet med beskrivelser af bilag IV-arter).

Andre bilag IV-arter

Det vurderes ikke sandsynligt, at der indenfor området findes andre bilag IV-arter end de nævnte.

Kommunens vurdering

Da der ikke er potentielle levesteder for bilag IV-padder indenfor en radius af 300 m omkring Blichersvej, vurderes det, at udvidelsen på ejendommen ikke vil påvirke yngle-rastesteder herfor.

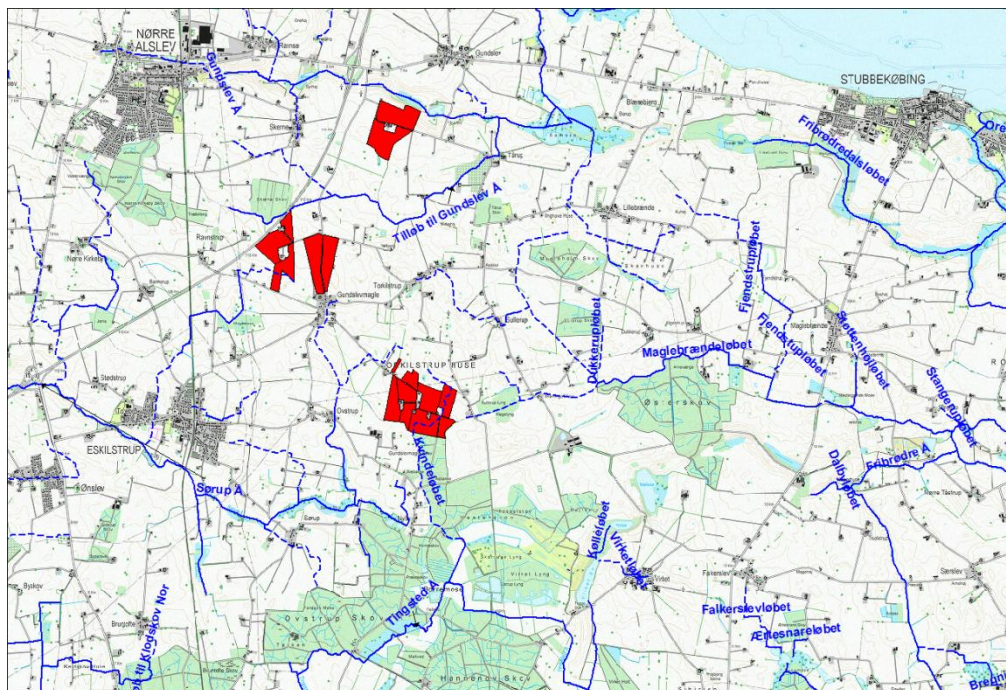
Ved projektet sker der ikke nedrivning af bygninger, rydning af store træer eller lignende aktiviteter, der kan påvirke yngle- og rastesteder for Flagermus. Det vurderes på denne baggrund, at projektet kan gennemføres uden at beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for arter af Flagermus.

1.2 PÅVIRKNING FRA AREALER

1.2.1 Påvirkning af søer og vandløb

Udbringningsarealerne afvander via flere, mindre private og offentlige vandløb til Sørup Å, Tingsted Å og Gundslev Å. Ifølge Vandplan 2010-2015 for hovedvandopland 2.5 Smålandsfarvandet har Sørup Å og Tingsted Å målsætningen "god økologisk tilstand" med en tilhørende faunaklasse 4 og 5 afhængig af vandløbets faldforhold.

De mindre vandløb er ikke målsat i den nuværende vandplan. For disse vandløb skal det jf. Vandplanens retningslinje 3 sikres, at der ikke meddeles tilladelser og godkendelser, der måtte være til hinder for, at vandløbene opnår god tilstand.

Kort 3. Udbringningsarealer, røde og offentlige vandløb, blå (stiplet blå: rørlagt vandløb)

Der er ingen af udbringningsarealerne, der grænser op til åbne vandløb.

Det fremgår af Vandplanen, at ca. 15 % (vandplan 2.5) af de åbne vandløb, som indgår i planen, ikke kan forventes, at vandløbene kan leve op til de opstillede mål i 2015 uden en miljøforbedrende indsats, som ligger ud over de gældende spildevandsplaner og allerede vedtagne øvrige miljøforbedrende foranstaltninger.

Kommunes vurdering

Ifølge ansøgningsmaterialet er det generelle krav om P-overskud overholdt ved det ansøgte projekt. Da ingen af udbringningsarealerne grænser op til åbne vandløb, og der derved ikke er risiko for overfladisk afstrømning til vandløb, vurderes det, at vandløb og øvrige ferske recipienter ikke påvirkes væsentligt af det ansøgte projekt.

1.2.2 Påvirkning af hav

Udbringningsarealerne for husdyrgødning ligger i oplandet til Smålandsfarvandet, hovedopland 2.5d. Arealerne ligger i følgende deloplande: Sørup Å og Tingsted Å, der afvander til Guldborgsund og Gundslev Å, der afvander til Grønsund.

Udbringningsarealerne i oplandet til Guldborgsund har nitratklasse 3, mens arealerne beliggende i oplandet til Grønsund har nitratklasse 0. Ved nitratklasse N0 regnes med et reduktionspotentiale på 87,5 % (middelværdi af 76 – 100 %). Dette betyder, at 87,5 % af kvælstoffet bliver i jorden og 12,5 % vaskes ud til recipienten.

Ved nitratklasse N3 regnes med et reduktionspotentiale på 25 % (middelværdi af 0 – 50 %). Dette betyder, at 25 % af kvælstoffet bliver i jorden og 75 % vaskes ud til recipienten.

Guldborgsund er et smalt farvand, der forbinder Smålandsfarvandet med Østersøen via Rødsand. Nord for Nykøbing F. er sundet relativt smalt og gennemskæres af en ca. 6 meter dyb sejlrende. Syd for Nykøbing F. udvides sundet til Bredningen, som har en bredde på 5 km og en middeldybde på 2 meter. I kortere perioder kan der forekomme lagdeling i den nordlige del af sundet, men ikke tilstrækkeligt længe til at der opstår risiko for iltsvind. Bredningen udgør et tærskelområde. Syd for Bredningen er vandet præget af Østersøen, mens det nord for Bredningen er præget af Smålandsfarvandet. Guldborgsund har et areal på 82 km² og et afstrømningsopland på 430 km². Oplandet til Guldborgsund omfatter de tilgrænsende dele af Lolland og Falster. Kvælstofpåvirkningen fra land udgør 685 ton N/år jf. Vandplan 2010-2015. Guldborgsund er en del af Natura 2000-områder nr. 173 Smålandsfarvandet og Guldborgsund med kyster. I vandområdet findes de særligt sårbare habitatnaturtyper (1130 Flodmundinger, 1150 *Kystlaguner og strandsøer samt 1160 Større lavvandede bugter og vige), som er kendetegnende for lavvandede områder med langsom vandudskiftning. Guldborgsund betegnes derfor som et meget sårbart vandområde i forhold til N-udledningen fra oplandet. Der er indenfor vandområdet Rødsand og Guldborgsund indtil videre kortlagt 65 ha af habitatnaturtype 1150 samt 19 ha af habitatnaturtypen 1160.

Grønsund er farvandet langs Falsters nordkyst, der grænser op mod Sjælland (Storstrømmen) og Møn/Bogø (Grønsund). Det er et strømfyldt farvand, hvor der er en god opblanding af vandsøjlen og dermed mindsket risiko for lagdeling og iltsvind. Grønsund har et areal på 101 km² og et afstrømningsopland på 193 km², hovedsagelig landbrugsarealer på Nordfalster. Kvælstofpåvirkningen fra land udgør 230 ton N/år jf. Basisanalyse for hovedvandomland 2.5. Den vestlige del af Grønsund er ikke Natura 2000-område og er et mindre sårbart vandområde i forhold til nitratudvaskning fra oplandet.

Udviklingen i antallet af dyreenheder i oplandet til både Guldborgsund og Grønsund er ifølge Miljøstyrelsens opgørelse af 10-12-2014 faldende fra 2007 til 2014.

Guldborgsund Kommune har ikke tilstrækkeligt indgående lokalt kendskab til den faktiske strukturudvikling i husdyrbrugene, herunder omfanget af nedlagte brug og udnyttede godkendelser, til at supplere Miljøstyrelsens opgørelse.

Af andre relevante kilder til kvælstofudvaskning er udbringning af afgasset biomasse fra Nysted Biogasanlæg samt spildevandsslam. For begge kilder vurderes det, at der er minimale udsving i mængderne og fordelingen af udbringningsarealerne i perioden 2007 og frem til i dag, hvorfor der kan ses bort fra disse bidrag til kvælstofudvaskningen i denne sammenhæng.

Alle kystvande omkring Guldborgsund kommune har ifølge Vandplan 2012-2015 for hovedvandomland 2.5 Smålandsfarvandet målsætningen "god økologisk tilstand". Ingen af kystvandene forventes at opfylde målsætningen i 2015.

Kommunes vurdering

Da antallet af dyreenheder i oplandet til Grønsund er faldende, vurderes N-udvaskningen fra den ansøgte produktion i sammenhæng med andre planer og projekter ikke at have en væsentlig påvirkning af det marine område.

Da antallet af dyreenheder i oplandet til Guldborgsund er faldende, vurderes den ansøgte produktion i sammenhæng med andre planer og projekter ikke at have en væsentlig påvirkning af det marine område og dermed af Natura 2000-område nr. 173. Afskæringskriterium 1 jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning er overholdt.

Til brug for vurderingen af, hvorvidt N-udvaskningen fra den ansøgte udvidelse i sig selv vil have en væsentlig virkning på natura 2000-område nr. 173, er der foretaget beregninger af N-udvaskningen fra den ansøgte produktion samt i en situation, hvor der ikke tilføres husdyrgødning til de samme arealer, dvs. svarende til et planteavlbrug. Beregningen skal afklare, om det ansøgte udgør under 5 % (for sårbare vandområder) og 1 % (for meget sårbare vandområder) af den samlede nitratudvaskning til det aktuelle vandområde, se tabel 1.

Udvaskning ved ansøgt drift (med ansøgt sædskifte inkl. efterafgrøder) = 36,7 kg N/ha/år
Udvaskning, svarende til planteavlbrug (med planteavlssædskifte) = 35,4 kg N/ha/år

⇒ Merudvaskning som følge af husdyrbruget = 1,3 kg N/ha

Tabel 4. Udvasningen af kvælstof fra udbringningsarealerne til Guldborgsund og Grønsund ved ansøgt drift.

	Guldborgsund	Grønsund
Samlet N-tilførsel fra oplandet; ton N/år (jf. Vandplan)	685	230
Udbringningsareal; ha	78,91	52,11
Ansøgt drift - udvaskning fra rodzonen, kg N/ha/år	1,3	1,3
Reduktionspotentiale	0,75	0,125
Ansøgt drift - Samlet udvaskning af N til vandområdet, kg N/år	94,7	10,4
Ansøgt drift - udvaskning i forhold til samlet N-tilførsel til vandområdet	0,01 %	0,005 %

Beregningerne viser, at udvaskningen af kvælstof fra husdyrbrugets arealer til Guldborgsund og Grønsund udgør henholdsvis 94,7 kg N/år og 10,4 kg N/år ved det ansøgte projekt. Tilførslen svarer til 0,01 % af den samlede tilførsel af kvælstof fra oplandet til Guldborgsund og 0,005 % af den samlede tilførsel af kvælstof fra oplandet til Grønsund.

Da Guldborgsund er et meget sårbart vandområde, viser beregningsmodeller, at tilførsel af kvælstof i mængder på 1 % og derunder af den samlede kvælstoftilførsel fra oplandet ikke medfører påviselige ændringer i vandområdets tilstand, jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning. Afskæringskriterium 2B er dermed overholdt, og det vurderes på denne baggrund, det ansøgte ikke i sig selv vil have en væsentlig virkning på vandområdet og herunder natura 2000-område 173.

Da Grønsund er et sårbart vandområde, viser beregningsmodeller, at tilførsel af kvælstof i mængder på 5 % og derunder af den samlede kvælstoftilførsel fra oplandet ikke medfører påviselige ændringer i vandområdets tilstand. På baggrund heraf vurderes det, at det marine område ikke påvirkes væsentligt af den ansøgte produktion, og der stilles derfor ikke vilkår om særlig drift af arealerne.

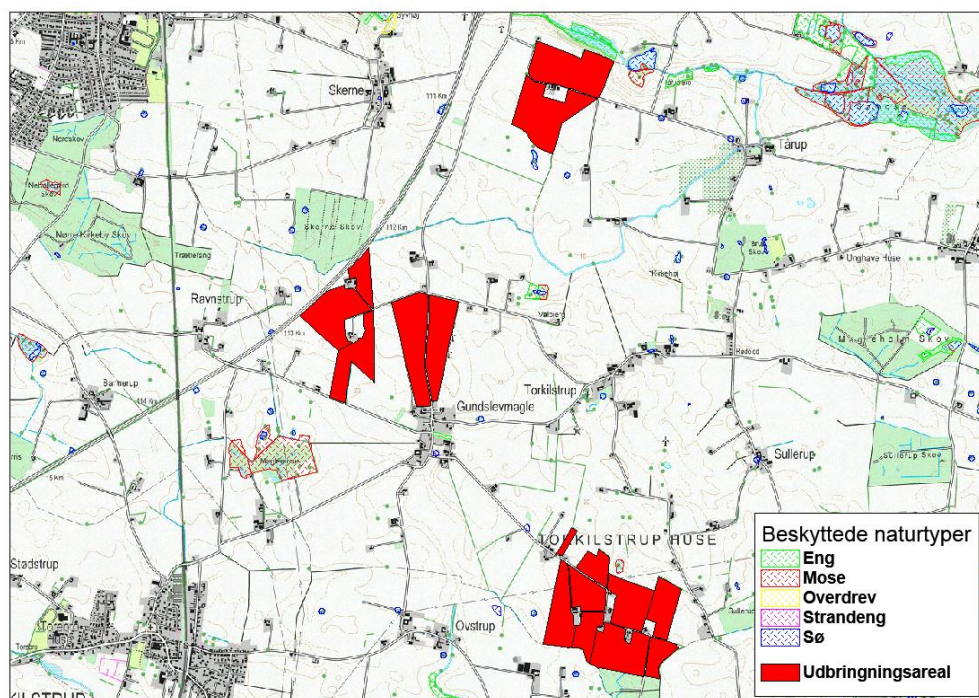
Det er kommunens samlede vurdering, at det ansøgte udledning af kvælstof til Guldborgsund og Grønsund hverken i sig selv eller sammen med andre kilder og projekter i området vil have en væsentlig indvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 173.

1.2.3 Påvirkning af § 3-beskyttet natur og skove

En række naturtyper er beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Disse omfatter moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge, overdrev, heder, søer og vandløb. I henhold til Naturbeskyttelsesloven er der forbud mod ændringer af beskyttede naturtyper tilstand.

En række af naturtyperne er sårbare over for nitrat- og fosforpåvirkninger ved overfladisk afstrømning fra udbringningsarealerne. Endvidere kan afdampning af kvælstof i forbindelse med udbringningen af husdyrgødning påvirke naturtyperne. Udbringning af husdyrgødning medfører en belastning med ammoniak på over 1 kg N/ha/år i de nærmeste 10-20 m afhængig af gødningstype, i nogle tilfælde op til 100 m, fra markkanten. Ved tilførsel af over 1 kg N/ha/år kan der påvises en tilstandsændring af et naturområde, jf. Miljøstyrelsens husdyrvejledning.

Især de forekomster af naturtyper, der ligger lige op til udbringningsarealer, vil være under direkte påvirkning. Da der i denne ansøgning ikke ligger beskyttet natur i tilknytning til udbringningsarealerne, er der ikke foretaget besigtigelser. Udbringningsarealerne og de beskyttede naturtyper fremgår af kort 4.

Kort 4. Placering af udbringningsarealer og beskyttet natur. Det nordligste udbringningsareal er placeret mellem 20-40 m fra en beskyttet eng.

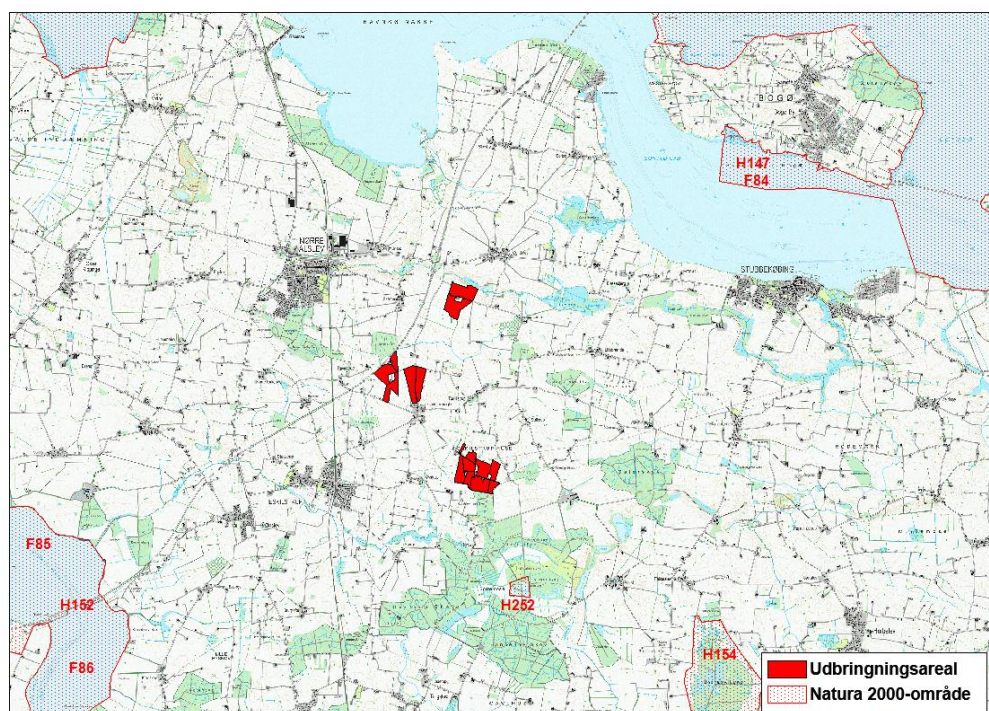
Kommunens vurdering

Udbringningsarealer ikke ligger i tilknytning til beskyttet natur, og med undtagelse af Bilag IV-arter (som behandles i afsnit 3.6.8) indeholder lokaliteterne ikke fredede-, lokalt truede- eller særligt bevaringsværdige arter. Det vurderes derfor, at udbringningen af husdyrgødning på de ansøgte arealer ikke vil påvirke beskyttede naturtyper eller skove, som ligger nær udbringningsarealerne.

1.2.4 Påvirkning af Natura 2000-områder

Natura 2000-områder udgøres af habitat- og fuglebeskyttelsesområder, som til sammen danner et økologisk netværk af beskyttede naturområder gennem hele EU. Princippet i beskyttelsen er, at der ikke i disse områder må foretages noget, som skader de naturværdier (naturtyper og arter), som ligger til grund for deres udpegning. Se endvidere tidligere afsnit om Natura 2000.

Udbringningsarealerne ligger ca. 1,9 km fra H252, der indgår i Natura 2000-område nr. 175 Horreby Lyng og Listrup Lyng og ca. 5,7 km fra H152, F85 og F86, der er en del af Natura 2000-område nr. 173 Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborg Sund, Bøtø Nor og Rødsand-Hyllekrog. Arealerne afvander til Guldborgsund, der indgår i Natura 2000-område nr. 173 og til Storstrømmen, Grønsund, se kort 5.

Kort 5. Beliggenheden af udbringningsarealerne i forhold til Natura 2000-områder.

Kommunens vurdering.

Udbringning af husdyrgødning medfører en afdampning af kvælstof, der i en afstand af 10-20 m afhængig af gødningstype, i nogle tilfælde op til 100 m, fra markkanten giver en tilførsel på 1 kg N/ha/år. Ved tilførsel af 1 kg N/ha/år og derover kan der påvises en tilstandsændring af et naturområde, jf. Miljøstyrelsens husdyrvejledning. Den korteste afstand fra udbringningsarealerne er henholdsvis ca. 1,9 km til Natura 2000-område nr. 175 og ca. 6,8 km til Natura 2000-område nr. 173.

Med disse afstande mellem udbringningsareal og Natura 2000-områderne vurderes det, at afdampningen af kvælstof ved udbringningen af husdyrgødning ikke vil påvirke Natura 2000-områderne væsentligt.

Samlet set er det kommunens vurdering, at det ansøgte projekt hverken i sig selv eller sammen med andre planer og projekter i området vil have en væsentlig påvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne.

1.2.5 Påvirkning af arter med særlige beskyttelseskrav (Bilag IV)

I Danmark findes der 76 dyre- og plantearter, der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag IV (kaldet bilag IV-arter) som særlig strengt beskyttet i det naturlige udbredelsesområde ifølge direktivets artikel 12. Beskyttelsen indebærer bl.a. forbud mod beskadigelse eller ødelæggelse af arternes levesteder og yngle- og/eller rasteområder.

Ved godkendelse af projekter skal kommunen vurdere, om projektet beskadiger eller ødelægger yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for Bilag IV-arterne. Projektet kan kun godkendes, hvis der ikke sker beskadigelse eller ødelæggelse herunder gradvis forringelse af yngle- eller rasteområder jf. Habitat-bekendtgørelsens § 11 og Naturbeskyttelseslovens § 29a.

Kommunes vurdering

Bilag IV-padder

Omkring eller i udbringningsarealerne er der ingen vandhuller eller andre naturområder, som er potentielt egnede til yngle- eller rasteområder for bilag IV-padder. Der er derfor ikke foretaget besigtigelse, og kommunen vurderer således, at udbringning af husdyrgødning fra husdyrproduktion på Blichersvej 10 ikke vil beskadige eller ødelægge Bilag IV-padders yngle- eller rasteområder.

Flagermus og andre bilag IV-arter

Der er ikke registeret andre Bilag IV-arter i tilknytning til udbringningsarealerne. Det forventes at omkring 5 flagermusarter kan findes i denne del af kommunen (tabel 5 med beskrivelser af bilag IV-arter). Potentielle yngle- og rastesteder for flagermus findes i ældre træer, stalde, lader m.m.

Udbringningen af husdyrgødning påvirker ikke træer eller bygninger, og det vurderes, at yngle- og rastesteder for flagermus omfattet af Bilag IV ikke vil blive beskadiget eller ødelagt ved projektet.

Det vurderes ikke sandsynligt, at der indenfor området findes andre bilag IV-arter end de nævnte.

Tabel 5. Bilag IV arter i Guldborgsund Kommune, deres forekomst samt påvirkning

Art	Udbredelse / Lokalitet	Er særligt sårbar overfor
Brandts Flagermus	Registreringerne i Guldborgsund Kommune begrænser sig til fund omkring Gedsergård Arten findes på lokaliteter i Lolland Kommune.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i huse (og træer). Overvintrer i kældre, miner m.v.
Damflagermus	Registreret omkring den nordlige del af Guldborgsund både på Lolland og Falster.	Aktiviteter, der kan påvirke dens overvintrings- og jagtområder.

Art	Udbredelse / Lokalitet	Er særligt sårbar overfor
	En lille bestand, der jager i dette område.	Findes i huse og hule træer nær ved større vandflader, hvor den jager.
Vandflagermus	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens overvintringsområder. Findes i hule træer i nærheden af jagtområderne. Overvintrer i miner, kældre, brønde m.v. Jager over vandflader.
Frynseflagermus	En lokalitet i det østlige Lolland. Viden manglefuld.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i hule træer, knyttet til skovområder. Overvintrer i miner, kældre m.v.
Troidflagermus	Almindeligt forekommende i kommunen med undtagelse af Nordfalster.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i huse samt hule træer i ældre løvskov.
Dværgflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen. Er især knyttet til løvskovsrige områder.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Overvintrer i bygninger og hule træer.
Pipistrellflagermus	Findes på det sydligste af Falster. En lille bestand ved Gedser.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i huse samt hule træer.
Brunflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen. Er især knyttet til gamle løvskove og parker.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Er knyttet til hule træer i løvskov.
Sydflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i bygninger. Stærkt mennesketilknyttet art.
Bredøret flagermus	I 2002-2005 registreret ved Søholt og Hamborg Skov, Næsgård, Halskovvænge, Korselitze.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i bygninger, kældre m.v.
Langøret flagermus	Nordøstfalster, Sydfalster, Midt- og Nordøstlolland.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i bygninger og hule træer.
Markfirben	Muligvis forsvundet.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve-

Art	Udbredelse / Lokaltet	Er særligt sårbar overfor
		steder. Findes på åbne, varme, solrige lokaliteter f.eks. vejskråninger, stendiger, kystskrænter og lign.
Stor vandsalamander	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Udsætning af fisk. Findes i lysåbne, ofte vegetationsrige, rene vandhuller.
Løgfrø	Sydøstlige Lolland samt Bøtø reservatet. Findes syd for Grønnegade.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Yngler i lysåbne, vegetationsrige, rene vandhuller. Raster på arealer med løs jord, hvor den kan grave sig ned.
Løvfrø	Evt. omkring Vignæs på Lolland og kysten øst for Kippinge på Falster.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i lysåbne, lavvandede vandhuller, rent vand, rig undervandsvegetation. Raster i brombærbuske, tjørn, gedebled, slåen m.v.
Springfrø	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder. Udsætning af fisk, ænder. Vandhuller uden fisk. Raster i bunker af sten og kvas i skove, levende hegn m.v.
Strandtudse	Vestlig side af det sydligste Falster samt Bøtø reservatet.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder. Findes i lavvandede, lysåbne, udtørrede vandhuller f.eks. på græssede strandenge. Raster i åbne områder med lav vegetation f.eks. græssede strandenge. Graver sig ned i jorden.
Grønbroget Tudse	Nordøstfalster, Sydfalster, Midt- og Sydøstlolland. Har tidligere været ret almindelig på Falster, men den er gået stærkt tilbage. Findes omkring Store Musse	Ophør eller ændring af driften i yngleområder. Veje nær ynglesteder. Findes i lysåbne vandhuller med lav vegetation på brinkerne, og f.eks. markoversvømmelser. "Pionerart". Raster på land nær ynglevandhul f.eks. under sten, jordhuller.
Spidssnudet Frø	Almindeligt forekommende i hele	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve-

Art	Udbredelse / Lokalitet	Er særligt sårbar overfor
	<p>kommunen.</p> <p>Registreret i Marielyst og Bøtø Plantage</p>	<p>steder. Veje nær ynglesteder.</p> <p>Findes i vandhuller og søer gerne i sammenhæng med anden natur (eng, mose).</p> <p>Raster i enge, sumpede områder nær ynglestedet.</p>
Grøn mosaikgoldsmed	<p>Registreret i Korselitze Østerskov i 1912.</p> <p>Bør stadig eftersøges på egnede lokaliteter.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Yngler i søer og damme med Krebseklo.</p>
Stor kærgoldsmed	Horreby Lyng og Listrup Lyng.	Lever i mindre, brunvandede søer f.eks. næringsfattige tørvegrave. Beskyttede lokaliteter med sol og læ.
Lys skivevandkalv	<p>Formentlig forsvundet.</p> <p>Registreret i 1975 i Horreby Lyng.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Lever i store og små søer med rent, klart - brunligt vand.</p>
Bred Vandkalv	<p>Formentlig forsvundet.</p> <p>Registreret i 1976 i Horreby Lyng.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Lever i rene søer med klart eller svagt brunt vand og med bestande af større vårfuelarver. F.eks. skovsøer.</p>
Eremit	Krenkerup Haveskov og Maltrup Skov på Lolland.	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Lever i gamle løvtræer med smuldfyldte huller. I skove, parker.</p>
Mygblomst	<p>Tidligere registreret i Idalund Teglværk, Hanemose, Kartoffe Mose og Radsted Mose.</p> <p>Seneste fund mindst 30 år tilbage.</p>	Tilgroning, vandstandssænkning.